



Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. december 8.
(OR. en)

13573/23

LIMITE

ACP 89
WTO 145
COAFR 328
RELEX 1106

Intézményközi referenciaszám:
2023/0337 (NLE)
2023/0338 (NLE)

JOGALKOTÁSI AKTUSOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Tárgy: Gazdasági partnerségi megállapodás egyrészről az Európai Unió, másrészről a Kenyai Köztársaság, a Kelet-afrikai Közösség tagja között

PUBLIC

GAZDASÁGI PARTNERSÉGI MEGÁLLAPODÁS
EGYRÉSZRŐL
AZ EURÓPAI UNIÓ, MÁSRÉSZRŐL
A KENYAI KÖZTÁRSASÁG, A KELET-AFRIKAI KÖZÖSSÉG TAGJA
KÖZÖTT

A MEGÁLLAPODÁS RÉSZES FELEI

AZ EURÓPAI UNIÓ

(a továbbiakban: az EU),

egyrésztől,

valamint

A KENYAI KÖZTÁRSASÁG

(a továbbiakban: az EAC-partnerállam(ok)),

másrésztől,

a továbbiakban külön-külön: Fél, együttesen: Felek,

EMLÉKEZTETVE a Kereskedelmi Világszervezetet (WTO) létrehozó, 1994. április 15-én kelt Marrákesi Egyezmény keretében tett kötelezettségvállalásaikra;

TEKINTETTEL az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni államok csoportjának szervezetéről szóló, 1975. június 6-án megkötött Georgetowni Megállapodásra;

TEKINTETTEL az első alkalommal 2005. június 25-én Luxembourgban és második alkalommal 2010. június 22-én Ougadougouban módosított, az egyrészt az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok, másrészt az Európai Közösség és tagállamai között Cotonouban 2000. június 23-án aláírt partnerségi megállapodásra (a továbbiakban: a Cotonoui Megállapodás) és az annak helyébe lépő megállapodásra;

TEKINTETTEL a Kelet-afrikai Közösség (EAC) létrehozásáról szóló, 1999. november 30-án Arushában aláírt szerződésre és a Kelet-afrikai Vámunió létrehozásáról szóló jegyzőkönyvére;

TEKINTETTEL az egyrészt a Kelet-afrikai Közösség partnerállamai, másrészt az Európai Unió és tagállamai közötti gazdasági partnerségi megállapodásra, amelynek tárgyalásai 2014. október 16-án zárultak le (a továbbiakban: EU–EAC gazdasági partnerségi megállapodás);

ÚJÓLAG HANGSÚLYOZVA az Afrika szélesebb egysége és az Afrikai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződés célkitűzéseinek elérése iránti vágyukat;

TEKINTETTEL az Európai Unióról szóló szerződésre és az Európai Unió működéséről szóló szerződésre;

FIGYELEMBE VÉVE, hogy az EAC-partnerállam(ok) és az EU megállapodtak, hogy kereskedelmi és gazdasági együttműködésük célja az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni (AKCS) államok gördülékeny és fokozatos integrációjának előmozdítása a világgazdaságba, kellően figyelembe véve azok politikai döntéseit, fejlettségi szintjüket és fejlesztési prioritásaikat, ezáltal előmozdítva fenntartható fejlődésüket és hozzájárulva a szegénység felszámolásához az EAC-partnerállam(ok)ban;

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE azt is, hogy e megállapodásnak összhangban kell állnia a Cotonoui Megállapodás célkitűzéseivel és alapelveivel, és különösen annak 3. része II. címének a gazdasági és kereskedelmi együttműködésről szóló rendelkezéseivel, valamint az annak helyébe lépő megállapodás vonatkozó rendelkezéseivel;

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE, hogy e megállapodásnak fejlesztési eszközül kell szolgálnia, és elő kell mozdítania a fenntartható növekedést, fokoznia kell az EAC-partnerállam(ok) termelését és kínálati oldali kapacitását, támogatnia kell az EAC-partnerállam(ok) gazdaságainak szerkezeti átalakulását, valamint diverzifikációjukat és versenyképességüket, illetve a kereskedelem fejlődéséhez, a beruházások és technológiák vonzásához, továbbá munkahelyteremtéshez kell vezetnie az EAC-partnerállam(ok)ban;

ÚJÓLAG HANGSÚLYOZVA annak biztosításának szükségességét, hogy különös hangsúlyt kapjon a regionális integráció és valamennyi EAC-partnerállam különleges és megkülönböztetett elbánásban részesüljön, miközben a legkevésbé fejlett EAC-partnerállam(ok) továbbra is különleges elbánásban részesülnek;

ELISMERVE, hogy jelentős beruházásokra van szükség az EAC-partnerállam(ok) életszínvonalának emeléséhez;

ÚJÓLAG HANGSÚLYOZVA, hogy e megállapodás célja az EU-EAC gazdasági partnerségi megállapodás rendelkezéseinek végrehajtása,

A KÖVETKEZŐKBEN ÁLLAPODTAK MEG:

I. RÉSZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. CIKK

A megállapodás hatálya

A Felek gazdasági partnerségi megállapodást (GPM) (a továbbiakban: e megállapodás) hoznak létre. Ez a megállapodás a következőkre terjed ki:

- (a) általános rendelkezések;
- (b) árukereskedelem;
- (c) halászat;
- (d) mezőgazdaság;
- (e) gazdasági és fejlesztési együttműködés;
- (f) intézményi rendelkezések;
- (g) viták elkerülése és vitarendezés;
- (h) általános kivételek;

- (i) általános és záró rendelkezések; és
- (j) mellékletek, jegyzőkönyvek és együttes nyilatkozatok.

2. CIKK

Célkitűzések

1. E megállapodás célkitűzései a következők:
 - (a) hozzájárulás a gazdasági növekedéshez és fejlődéshez egy megerősített és stratégiai kereskedelmi és fejlesztési partnerség létrehozásával, a fenntartható fejlődés célkitűzésével összhangban;
 - (b) a regionális integráció, a gazdasági együttműködés és a jó kormányzás előmozdítása az EAC-partnerállam(ok)ban;
 - (c) az EAC-partnerállam(ok) világgazdaságba való fokozatos integrációjának elősegítése, politikai döntéseiknek és fejlesztési prioritásaiknak megfelelően;
 - (d) az EAC-partnerállam(ok) gazdasági szerkezeti átalakulásának, diverzifikációjának és versenyképességének támogatása a termelési, kínálati és kereskedelmi kapacitásaik fokozása révén;
 - (e) az EAC-partnerállam(ok) kapacitásának fejlesztése a kereskedelempolitika és a kereskedelemmel kapcsolatos kérdések terén;

- (f) hatékony, kiszámítható és átlátható kereskedelmi és beruházási szabályozási keret létrehozása és megvalósítása az EAC-partnerállam(ok)ban, így javítva a beruházások növekedésének feltételeit és a magánszektorból kiinduló kezdeményezéseket; valamint
- (g) a Felek között meglévő kapcsolatok megerősítése a szolidaritás és a kölcsönös érdekek alapján. E célból – a WTO-tagságukból eredő jogaikkal és kötelezettségeikkel összhangban – ez a megállapodás erősíti a kereskedelmi és a gazdasági kapcsolatokat, a Felek közötti kereskedelem fokozatos, aszimmetrikus liberalizációja révén támogatja a Felek közötti új kereskedelmi dinamikát, valamint megerősíti, szélesíti és mélyíti az együttműködést a kereskedelem és a beruházások szempontjából lényeges valamennyi területen.

2. A Cotonoui Megállapodás 34. és 35. cikkével és az annak helyébe lépő megállapodás vonatkozó rendelkezéseivel összhangban e megállapodás célja továbbá:

- (a) egy megállapodás létrehozása az 1994. évi Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (a továbbiakban: az 1994. évi GATT) XXIV. cikkével összhangban;
- (b) az EAC-partnerállam(ok) által végzett kereskedelem folytatásának megkönnyítése a Cotonoui Megállapodásban vagy az annak helyébe lépő megállapodásban foglaltaknál nem kevésbé kedvező feltételek szerint;
- (c) a más témákkal kapcsolatos potenciális tárgyalások keretének és hatályának létrehozása, ideértve a szolgáltatások kereskedelmét, a Cotonoui Megállapodásban vagy az annak helyébe lépő megállapodásban meghatározott kereskedelemmel kapcsolatos kérdéseket és a mindkét Fél érdekében álló többi területet.

3. CIKK

Időszakonkénti felülvizsgálati záradék

A Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy az e megállapodás hatálybalépésének napját követő öt (5) éven belül lezárják a tárgyalásokat az alább felsorolt témákban:

- (a) szolgáltatások kereskedelme;
- (b) kereskedelemhez kapcsolódó kérdések, nevezetesen:
 - (i) versenypolitika;
 - (ii) beruházások és a magánszektor fejlesztése;
 - (iii) kereskedelem, környezetvédelem és fenntartható fejlődés;
 - (iv) szellemi tulajdonjogok;
 - (v) közbeszerzések átláthatósága;
- (c) minden olyan további terület, amelyről a Felek megállapodhatnak.

4. CIKK

Alapelvek

E megállapodás alapelvei a következők:

- (a) a Cotonoui Megállapodás és az annak helyébe lépő megállapodás vívmányaira való alapozás;
- (b) az integráció erősítése az EAC-régióban;
- (c) aszimmetria biztosítása az EAC-partnerállam(ok) javára a kereskedelem liberalizálásában, valamint a kereskedelemmel kapcsolatos intézkedések és a kereskedelemvédelmi eszközök alkalmazásában;
- (d) annak lehetővé tétele az EAC-partnerállam(ok) számára, hogy regionális preferenciákat tartsanak fenn más afrikai országokkal és régiókkal annak kötelezettsége nélkül, hogy ezeket kiterjesszék az EU-ra is; valamint
- (e) hozzájárulás az EAC-partnerállam(ok) termelési, kínálati és kereskedelmi kapacitásának javításához.

II. RÉSZ

ÁRUKERESKEDELEM

5. CIKK

Hatály és célkitűzések

1. E rész rendelkezéseit az EU-ból és az EAC-partnerállam(ok)ból származó valamennyi árura alkalmazni kell.
2. Az árukereskedelem területén meghatározott célkitűzések a következők:
 - (a) teljesen vámmentes és kontingensmentes piacra jutási feltételek biztosítása az EAC-partnerállam(ok)ból származó áruknak az EU piacára a megállapodásban megállapított részletszabályokkal összhangban biztonságos, hosszú távú és kiszámítható alapon;
 - (b) az EAC-partnerállam(ok) árupiacának (árupiacainak) az EU-ból származó áruk előtti következetes és fokozatos liberalizációja a megállapodásban meghatározott részletszabályokkal összhangban; valamint
 - (c) a piacra jutási feltételek megőrzése és javítása annak biztosítása végett, hogy az EAC-partnerállam(ok) teljes mértékben kihasználhassa (kihasználhassák) az e megállapodás nyújtotta előnyöket.

I. CÍM

VÁMOK ÉS AZ ÁRUK SZABAD MOZGÁSA

6. CIKK

Vám

1. A vám magában foglal minden olyan illetéket vagy díjat, amelyet áru behozatalára vagy azzal kapcsolatban vetnek ki, valamint az ilyen behozatallal kapcsolatosan alkalmazott különadót vagy pótdíjat is, a következők kivételével:

- (a) a belső adókkal megegyező, importált és helyben gyártott árukra egyaránt kivetett díjak a 20. cikkel összhangban;
- (b) a VI. cím rendelkezéseivel összhangban alkalmazott dömpingellenes, kiegyenlítő vagy védintézkedések; valamint
- (c) a 8. cikkel összhangban kivetett illetékek vagy egyéb díjak.

2. Az alapvám, amelyre az egymást követő csökkentéseket alkalmazzák, minden termék esetében a Felek vámtarifa-liberalizációs menetrendben meghatározott alapvám.

7. CIKK

Áruk osztályozása

1. A megállapodás hatálya alá tartozó, kereskedelemben részt vevő áruk osztályozására az adott Félnek a vonatkozó, a Harmonizált Áruleíró és Kódrendszerről (a továbbiakban: harmonizált rendszer) szóló nemzetközi egyezményvel összhangban megállapított vámnómenklatúrája alkalmazandó.
2. A Felek valamely vámtarifa módosítását vagy a harmonizált rendszerben bekövetkezett valamely változást követő három (3) hónapon belül megosztják egymással az összes szükséges információt az alkalmazott vámjaikra, valamint az I. és a II. mellékletben felsorolt termékekhez tartozó vonatkozó nómenklatúrákra vonatkozóan.

8. CIKK

Illetékek és egyéb díjak

A 6. cikk (1) bekezdésének c) pontjában említett illetékek és egyéb díjak összege a nyújtott szolgáltatások hozzávetőleges költségére korlátozódik, és ezek nem jelenthetik a hazai termékek közvetett védelmét, illetve a behozatal költségvetési célú megadóztatását. Konzuli szolgáltatásért nem számítható fel kereskedelmi vonatkozású díj vagy teher.

9. CIKK

Származási szabályok

1. E rész alkalmazásában „származó”: az importáló Fél alkalmazandó joga¹ szerint „származónak” minősülő².
2. A 104. cikkel létrehozott GPM Tanács (a továbbiakban: a GPM Tanács) legkésőbb az e megállapodás hatálybalépésének napját követő öt (5) éven belül határozattal elfogadja a származási szabályokat szabályozó jegyzőkönyvet. E cikk (1) bekezdése attól az időponttól kezdve nem alkalmazandó, amikor az említett jegyzőkönyv alkalmazandóvá válik.
3. Amennyiben a (2) bekezdésben említett ötéves időszak végéig a Felek nem fogadtak el ilyen jegyzőkönyvet, a GPM Tanács értékeli az (1) bekezdés alkalmazását, és határozhat az említett ötéves időszak meghosszabbításáról.

¹ Az egyértelműség érdekében: annak eldöntése céljából, hogy valamely intézkedés összhangban áll-e a megállapodás rendelkezéseivel a VII. rész II. címe szerint, egy választottbírói testület adott esetben tényként veheti figyelembe a Fél jogát. Ennek során a választottbírói testület követi a jognak az adott Fél bíróságai vagy hatóságai általi értelmezését, és a jognak a választottbírói testület általi értelmezése nem kötelező az érintett Fél bíróságaira vagy hatóságaira nézve.

² Az EAC-partnerállamból származó termékek esetében a Ceutába vagy Melillába történő behozatalkor minden tekintetben ugyanazt a vámelbánást kell alkalmazni, amelyet az Európai Unió vámterületéről származó termékekre alkalmaznak a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság csatlakozási feltételeiről és a Szerződések kiigazításáról szóló okmány (HL L 302., 1985.11.15., 23. o.) 2. jegyzőkönyvében foglaltak szerint. Az EAC-partnerállam ugyanazokat a vámszabályokat alkalmazza a Ceutából és Melillából származó és az e megállapodás hatálya alá tartozó termékek behozatala esetén, mint az EU-ból származó és onnan behozott termékek esetében.

10. CIKK

Az EAC-partnerállam(ok)ból származó termékekre vonatkozó vámok

Az EAC-partnerállam(ok)ból származó termékek az I. mellékletben meghatározott feltételek mellett vámmentesen vihetők be az EU-ba.

11. CIKK

Az EU-ból származó termékekre vonatkozó vámok

Az EU-ból származó termékek a II. mellékletben található vámtarifa-liberalizációs menetrendben meghatározott feltételekkel összhangban importálhatók az EAC-partnerállam(ok)ba.

12. CIKK

Moratórium (standstill klauzula)

1. A Felek megállapodnak, hogy nem emelik az e megállapodás alapján liberalizáció hatálya alá tartozó termékekre alkalmazott vámjaikat, a 48., a 49. és az 50. cikkel összhangban elfogadott intézkedések kivételével.

2. A szélesebb körű afrikai regionális integrációs folyamatok kilátásainak megőrzése céljából, a Felek a GPM Tanácsban dönthetnek úgy, hogy módosítják az e megállapodás IIa., a IIb. és a IIc. mellékletében előírt vámtételek szintjét, amelyek az EU-ból származó adott termékekre az EAC-partnerállam(ok)ba történő behozatalkor alkalmazhatók. A Felek biztosítják, hogy egy ilyen módosítás nem vezethet oda, hogy e megállapodás összeegyeztethetetlen legyen az 1994. évi GATT XXIV. cikkében foglalt követelményekkel.

13. CIKK

Az áruk mozgása

1. Az egyik Félről származó és a másik Fél területére behozott árura csak egyszer vehető ki vám.
2. Teljes mértékben visszatérítik az egy EAC-partnerállamba történő bevitelkor kifizetett vámot azokra az árukra vonatkozóan, amelyek elhagyják az első importálás szerinti EAC-partnerállamot egy másik EAC-partnerállam felé. A vámot az áruk felhasználása szerinti EAC-partnerállamban kell megfizetni.
3. A Felek megállapodnak, hogy együttműködnek az áruk mozgásának megkönnyítése és a vám eljárások egyszerűsítése végett.

14. CIKK

Kiviteli vámok és adók

1. Az egyik Fél nem hoz létre a másik Félhez való árukivitelhez kapcsolódó olyan új vámot vagy adót, amely meghaladja a belső értékesítésre szánt hasonló termékre kivetettet.
2. Az (1) bekezdés sérelme nélkül az EAC-partnerállam(ok) az EU-nak történő bejelentést követően kivethet(nek) ideiglenes vámot vagy adót az áruexportra a következő feltételekkel:
 - (a) a hazai ipar fejlesztésének támogatása céljából;
 - (b) az árfolyamstabilitás fenntartása érdekében, ha egy exportcikk világpiaci árának emelkedése a valuta felértékelődésével fenyeget; vagy
 - (c) a bevételek, az élelmezésbiztonság és a környezet védelme érdekében.
3. Ilyen adó korlátozott számú termékre korlátozott időszakra tehető kötelezővé, és megújítása tekintetében a GPM Tanács negyvennyolc (48) hónap elteltével felülvizsgálja.
4. A megállapodás hatálybalépésének napjától az EAC-partnerállam(ok) által bármely jelentősebb kereskedő gazdaságba exportált termékre alkalmazott bármely, adók formájában vagy azokkal kapcsolatban alkalmazott kedvezőbb elbánást alkalmazzák az EU területére szánt hasonló termékek vonatkozásában is.

5. E cikk és a 15. cikk alkalmazásában „jelentősebb kereskedő gazdaság”: minden fejlett ország, illetve bármely olyan ország, amely a 15. cikkben említett szabadkereskedelmi megállapodás hatálybalépését megelőző évben a világ áruexportjának több mint egy 1 %-át adta, vagy bármely önállóan, közösen vagy szabadkereskedelmi megállapodás révén működő országcsoporthoz, amely a 15. cikkben említett szabadkereskedelmi megállapodás hatálybalépését megelőző évben a világ áruexportjának több mint 1,5 %-át adta¹.

15. CIKK

Szabadkereskedelmi megállapodásból származó kedvezőbb elbánás

1. Az ebben a részben szabályozott áruk tekintetében az EU minden olyan kedvezőbb elbánást biztosít az EAC-partnerállam(ok) számára, amely annak következtében alkalmazandó, hogy az EU a megállapodás aláírását követően harmadik Féllel kötött szabadkereskedelmi megállapodás szerződő felévé válik.
2. Az ebben a részben szabályozott áruk tekintetében az az EAC-partnerállam(ok) minden olyan kedvezőbb elbánást biztosít(anak) az EU számára, amely annak következtében alkalmazandó, hogy az EAC-partnerállam(ok) a megállapodás aláírását követően valamely jelentősebb kereskedő gazdasággal kötött szabadkereskedelmi megállapodás szerződő felévé válik (válnak). Amennyiben az EU be tudja bizonyítani, hogy kedvezőtlenebb elbánásban részesül, mint amelyet az EAC-partnerállam(ok) egy másik jelentősebb kereskedő gazdaságnak felajánlott(ak), akkor a Felek a lehetőségekhez mérten konzultálnak és eseti alapon közösen döntenek arról, hogy mi e bekezdés legjobb végrehajtási módja.

¹ A számítás a világ árukereskedelmének (az EU-n belüli kereskedelem kivételével) a vezető exportőreire vonatkozó, a WTO által összeállított hivatalos adatokon alapul.

3. E rész rendelkezései nem értelmezhetők úgy, mint amelyek a Feleket arra kötelezik, hogy kölcsönösen kiterjesszék annak következtében alkalmazandó preferenciális elbánásaikat, hogy valamely Fél a megállapodás aláírásának napján valamely harmadik féllel kötött szabadkereskedelmi megállapodás szerződő fele.
4. A (2) bekezdés nem alkalmazandó az EAC-partnerállam(ok), valamint az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni csoportok országai vagy más afrikai országok és régiók közötti kereskedelmi megállapodások tekintetében.
5. E cikk alkalmazásában a szabadkereskedelmi megállapodás olyan megállapodás, amely alapvetően liberalizálja a kereskedelmet, és lényegében felszámolja a diszkriminatív intézkedéseket és/vagy megtiltja új, illetve fokozott diszkriminációt jelentő intézkedések bevezetését a Felek között az említett megállapodás hatálybalépésével egy időben vagy észszerű határidőn belül.

16. CIKK

Az igazgatási együttműködésre vonatkozó különös rendelkezések

1. A Felek megállapodnak, hogy az igazgatási együttműködés elengedhetetlen az e rész alapján biztosított preferenciális elbánás végrehajtásához és ellenőrzéséhez, és hangsúlyozzák elkötelezettségüket a vámügyekben és kapcsolódó ügyekben előforduló szabálytalanságok és csalások elleni küzdelem iránt.
2. Amennyiben valamely Fél objektív információk alapján az igazgatási együttműködés elmulasztását és/vagy szabálytalanságot vagy csalást állapít meg, az érintett Fél e cikknek megfelelően ideiglenesen felfüggesztheti az érintett termék(ek)re vonatkozó preferenciális elbánást.

3. E cikk alkalmazásában az igazgatási együttműködés biztosításának elmulasztása többek között a következőket jelenti:

- (a) az érintett termék(ek) származó státusának igazolására vonatkozó kötelezettség ismételt be nem tartása;
- (b) az érintett termék(ek) származási igazolása utólagos ellenőrzésével kapcsolatos eredmények alkalmazásának és/vagy közlésének ismételt megtagadása vagy azzal kapcsolatos indokolatlan késés;
- (c) az adott preferenciális elbánás megadásával kapcsolatos dokumentumok hitelességének vagy információk pontosságának ellenőrzésére irányuló igazgatási együttműködési feladatok elvégzésének ismételt megtagadása vagy azzal kapcsolatos indokolatlan késés.

4. Szabálytalanság vagy csalás többek között akkor állapítható meg, ha – kielégítő magyarázat nélkül – a másik Fél szokásos termelési szintjét és exportkapacitását meghaladó, gyors növekedés következik be az áruimportban, és ez szabálytalanságra vagy csalásra utaló objektív információval párosul.

5. Az ideiglenes felfüggesztés az alábbi feltételek fennállása esetén alkalmazandó:
- (a) az a Fél, amely objektív információk alapján az igazgatási együttműködés elmulasztását és/vagy szabálytalanságot vagy csalást állapít meg, indokolatlan késedelem nélkül értesíti a vezető tisztviselők 106. cikk alapján létrehozott bizottságát (a továbbiakban: vezető tisztviselők bizottsága) erről a megállapításról és az objektív információkról, továbbá a vonatkozó információk és objektív megállapítások alapján konzultációkat kezd a vezető tisztviselők bizottsága keretében mindkét Fél számára elfogadható megoldás megtalálása érdekében;
 - (b) amennyiben a Felek az a) pontban említettek szerint konzultációkat kezdtek a vezető tisztviselők bizottsága keretében, és az értesítéstől számított három (3) hónapon belül nem tudtak elfogadható megoldást találni, az érintett Fél ideiglenesen felfüggesztheti az érintett termék(ek)re vonatkozó preferenciális elbánást, és a GPM Tanácsot indokolatlan késedelem nélkül értesíteni kell az ilyen ideiglenes felfüggesztésről;
 - (c) az e cikk szerinti ideiglenes felfüggesztéseket az érintett Fél pénzügyi érdekeinek védelméhez szükséges mértékre kell korlátozni, azok nem haladhatják meg a hat (6) hónapos időtartamot, meghosszabbíthatók, és időszakonkénti konzultációk tárgyát képezik a vezető tisztviselők bizottsága keretében, különösen a megszüntetésük tekintetében, amint az alkalmazásukra vonatkozó feltételek már nem állnak fenn.
6. A vezető tisztviselők bizottsága részére e cikk 5. bekezdésének a) pontja szerint küldött értesítéssel egyidejűleg az ilyen értesítést küldő Fél értesítést tesz közzé a hivatalos közlönyében az importőrök számára. Az importőröknek szóló értesítésben közölni kell, hogy az érintett termékkel kapcsolatban objektív információk alapján megállapították a közigazgatási együttműködés biztosításának elmulasztását és/vagy szabálytalanságok vagy csalás elkövetését.

17. CIKK

Adminisztratív hibák kezelése

Abban az esetben, ha az illetékes hatóság a preferenciális exportrendszer kezelésekor – és különösen az e megállapodás céljából alkalmazandó származási szabályoknak a „származó termék” fogalmának meghatározása és az igazgatási együttműködés módszerei tekintetében – hibát követett el, és e hiba következményekkel jár a behozatali vámokat illetően, az ilyen következményekkel szembesülő Fél felkérheti a vezető tisztviselők bizottságát, hogy a helyzet megoldása érdekében vizsgálja meg az összes megfelelő intézkedés elfogadásának lehetőségét.

18. CIKK

Vámérték-megállapítás

1. A Felek közötti kereskedelemre vonatkozó vámértékek megállapítását az 1994. évi GATT VII. cikke és az 1994. évi GATT VII. cikkének végrehajtásáról szóló megállapodás szabályozza.
2. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy a vámérték-megállapítással kapcsolatos kérdések tekintetében közös megoldást érjenek el.

II. CÍM

NEM TARIFÁLIS INTÉZKEDÉSEK

19. CIKK

A mennyiségi korlátozások tilalma

1. A megállapodás hatálybalépésének napján megszűnik – a 6. cikk szerinti vámok, adók, illetékek és egyéb díjak kivételével – a Felek közötti importra, exportra vagy exporteladásra vonatkozó minden tilalom és korlátozás, függetlenül attól, hogy kontingensek, behozatali vagy kiviteli engedélyek, illetve egyéb intézkedések révén érvényesítették-e őket. A Felek közötti kereskedelemben nem vezethető be ilyen új intézkedés. E cikk nem sérti e rész VI. címének rendelkezéseit.
2. E cikk (1) bekezdése nem terjed ki a következőkre:
 - (a) időszakosan alkalmazott exporttilalom vagy -korlátozás az exportáló Szerződő Fél számára alapvető élelmiszerből vagy egyéb termékből beálló kritikus hiány megelőzésére vagy enyhítésére;
 - (b) a nemzetközi kereskedelemben áruk osztályozására, minősítésére vagy forgalomba hozatalára szabványok vagy szabályozások alkalmazása esetében szükséges import- és exporttilalom vagy -korlátozás.

20. CIKK

Nemzeti elbánás a belső adózással és szabályozással kapcsolatban

1. Az egyik Félről származó importált termékekre sem közvetlenül, sem közvetve nem vethető ki a másik Fél hasonló hazai termékére közvetlenül vagy közvetve kivetettet meghaladó belső adó vagy egyéb belső díj. Továbbá a Felek máshogyan sem alkalmazhatnak belső adót vagy egyéb belső díjat a termelésük védelme érdekében.
2. Az egyik Félről származó importált termék nem részesülhet kevésbé kedvező elbánásban, mint a másik Fél hasonló hazai terméke a belső értékesítést, eladási ajánlatot, beszerzést, szállítást, forgalmazást vagy felhasználást érintő valamennyi törvény, előírás és követelmény tekintetében. E bekezdés nem akadályozza meg az olyan differenciált belső szállítási díjak alkalmazását, amelyek kizárólag a szállító eszköz gazdasági működésén – és nem a termék származásán – alapulnak.
3. Egyik Fél sem vezet be vagy tart fenn a termékek megadott mennyiségben vagy arányban történő keverésére, feldolgozására vagy felhasználására vonatkozó olyan belső mennyiségi szabályozást, amely közvetlenül vagy közvetve előírná, hogy a szabályozás hatálya alá tartozó bármilyen termék megadott mennyiségét vagy arányát hazai forrásból kell beszerezni. Továbbá a Felek nem alkalmaznak belső mennyiségi szabályozást a termelésük védelme érdekében.
4. E cikk nem akadályozza meg a támogatások kizárólag nemzeti termelőknek történő kifizetését, beleértve a nemzeti termelők számára e cikkel összhangban alkalmazott belső adókból vagy díjakból származó bevételekből történő kifizetéseket, valamint a nemzeti termék kormányzati beszerzésén keresztül megvalósított támogatásokat is.

5. E cikk nem alkalmazandó a közbeszerzést szabályozó törvényekre, előírásokra, eljárásokra és gyakorlatokra.

21. CIKK

Jó adóügyi irányítás

A Felek elismerik a jó adóügyi kormányzás elveivel kapcsolatos, az érintett hatóságok között megvalósuló együttműködés fontosságát a vonatkozó nemzeti jogszabályaikkal és egyéb rendelkezéseikkel összhangban.

III. CÍM

VÁMÜGYI EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS A KERESKEDELEM KÖNNYÍTÉSE

22. CIKK

Hatály és célkitűzések

1. A Felek elismerik a vámügyi együttműködésnek és a kereskedelemkönnyítésnek a jelentőségét a gyorsan fejlődő globális kereskedelmi környezetben, továbbá megállapodnak abban, hogy:

- (a) megerősítik az együttműködést és biztosítják, hogy a vonatkozó jogszabályok és eljárások, valamint az érintett közigazgatási szervek igazgatási kapacitásai megvalósítsák a kereskedelemkönnyítés előmozdítására vonatkozó célkitűzéseket;

- (b) az EAC-partnerállam(ok)nak átmeneti időszakokra és kapacitásépítésre van szükségük ahhoz, hogy zökkenőmentesen hajtsák végre e cím rendelkezéseit.

2. E cím célkitűzései a következők:

- (a) a Felek közötti kereskedelem megkönnyítése;
- (b) a vámügyi jogszabályok és eljárások harmonizációjának előmozdítása regionális szinten;
- (c) támogatás nyújtása az EAC-partnerállam(ok)nak a kereskedelmkönnyítés előmozdítására;
- (d) támogatás nyújtása az EAC-partnerállam(ok)nak e megállapodás és más nemzetközi vámügyi bevált gyakorlatok végrehajtásához, valamint
- (e) az együttműködés fokozása a Felek vámhatóságai és más kapcsolódó határellenőrzési hatóságok között.

23. CIKK

Vámügyi együttműködés és kölcsönös igazgatási segítségnyújtás

1. Az e címben található rendelkezések teljesítésének biztosítása és a 22. cikkben megállapított célkitűzésekre való hatékony válaszadás érdekében a Felek:

- (a) információt cserélnek a vámügyi jogszabályokról és -eljárásokról;

- (b) közös kezdeményezéseket alakítanak ki a kölcsönösen elfogadott területeken;
- (c) együttműködnek a következő területeken:
- (i) a vámrendszerek és vám eljárások korszerűsítése, valamint a vámkezelési idő csökkentése;
 - (ii) a vám eljárások és kereskedelmi alakítások egyszerűsítése és harmonizációja, ideértve az importtal, exporttal és tranzittal kapcsolatos alakításokat is;
 - (iii) a regionális tranzitrendszerek előmozdítása;
 - (iv) az átláthatóság előmozdítása a 24. cikk 3. bekezdésével összhangban;
 - (v) kapacitásépítés, ideértve a pénzügyi és technikai segítségnyújtást az EAC-partnerállam(ok)nak;
 - (vi) a vámügy bármely egyéb területe, a Felek megállapodása szerint;
- (d) ahol lehetséges, közös álláspontokat alakítanak ki a nemzetközi szervezetekben – ideértve a Kereskedelmi Világszervezetet (WTO), a Vámigazgatások Világszervezetét (WCO), az Egyesült Nemzetek Szervezetét (ENSZ), és az ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciáját (UNCTAD) – a vámügyek és a kereskedelemkönnyítés terén;
- (e) elősegítik a kapcsolódó illetékes hivatalok közötti belső és határokon átnyúló koordinációt.

2. Az (1) bekezdés sérelme nélkül a Felek vámügyekben az 1. jegyzőkönyv rendelkezéseivel összhangban kölcsönös igazgatási segítséget nyújtanak egymásnak.

24. CIKK

Vámügyi jogszabályok és eljárások

1. A Felek megállapodnak abban, hogy saját kereskedelmi és vámügyi jogszabályaikat és eljárásaikat a vámügy és a kereskedelem terén alkalmazandó nemzetközi jogi okmányok és előírások alapján dolgozzák ki, beleértve az 1999. június 26-án Brüsszelben kelt, a vámeljáráások egyszerűsítéséről és összehangolásáról szóló, felülvizsgált Kiotói Egyezmény, a globális kereskedelem biztonságát és könnyítését szolgáló WCO-szabványrendszer, a WCO-adatkészlet és a HR-egyezmény lényegi elemeit.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy a vonatkozó vámügyi jogszabályaik és eljárásaik a következőkön alapulnak:
 - (a) a jogszerű kereskedelem védelmének és megkönnyítésének szükségessége a vámügyi jogszabályokban meghatározott előírások hatékony végrehajtása és az azoknak való megfelelés révén;
 - (b) a gazdálkodókra nehezedő szükségtelen és diszkriminatív terhek elkerülésének, a csalás és a korrupció elleni védelem, illetve a vámügyi jogszabályokat és eljárásokat magas szinten betartó gazdálkodóknak nyújtandó további könnyítések szükségessége;

- (c) az egységes vámokmány vagy elektronikus megfelelője használatának szükségessége, a vámnyilatkozatoknak az EU-ban, illetve az EAC-partnerállam(ok)ban történő kialakítása céljából;
- (d) korszerű vámeljáráások, ideértve a kockázatértékelést, az áru beléptetésére és átengedésére vonatkozó egyszerűsített eljárásokat, az áru átengedését követő ellenőrzéseket, valamint a könyvvizsgálatot;
- (e) a – többek között az információtechnológián alapuló – export-, import- és tranzitműveletekre vonatkozó rendszerek fokozatos fejlesztése a gazdálkodók, a vámigazgatások és más ügynökségek közötti információcsere megkönnyítése érdekében;
- (f) az az elv, hogy a vámszabályozások vagy eljárási követelmények kisebb megsértéseiért kiszabott szankciók arányosak legyenek, és ne késleltessék indokolatlanul a vámkezelést;
- (g) kötelező vámügyi döntések rendszere, különösen a tarifális besorolás és a származási szabályok esetében, összhangban a regionális és/vagy nemzeti jogban megállapított szabályokkal;
- (h) annak szükségessége, hogy olyan díjakat és terheket alkalmazzanak, amelyek arányosak az adott tranzakcióval kapcsolatban nyújtott szolgáltatással, és azok kiszámítása ne *ad valorem* alapon történjen. Az árukereskedelemmel kapcsolatos konzuli szolgáltatásért nem számítható fel díj vagy teher;
- (i) a szállítás előtti áruvizsgálatnak az előzetes áruvizsgálatról szóló WTO-megállapodásban meghatározottak szerinti kötelező alkalmazására vonatkozó bármely követelmény, vagy bármely ezzel egyenértékű követelmény eltörlése;
- (j) a vámügynökségek kötelező igénybevételére vonatkozó összes követelmény eltörlése, valamint átlátható, megkülönböztetésmentes és arányos szabályok a vámügynökségek engedélyezése tekintetében.

3. A munkamódszerek javítása és a vámműveletek átláthatóságának és hatékonyságának biztosítása érdekében a Felek:

- (a) további lépéseket tesznek a dokumentáció és kereskedelmi formalitások egyszerűsítése és szabványosítása felé, hogy lehetővé tegyék az áruk gyors kiadását és vámkezelését;
- (b) olyan hatékony, gyors és megkülönböztetésmentes eljárásokat biztosítanak, amelyek lehetővé teszik a behozatalt, a kivittelt és az árutranszítot érintő vám- vagy más hivatalos közigazgatási intézkedés, döntés és határozat elleni fellebbezést; az ilyen eljárásoknak valamennyi vállalkozás számára egyszerűen elérhetőnek kell lenniük;
- (c) biztosítják a vonatkozó nemzetközi egyezmények és okmányok alapelveit tükröző intézkedések alkalmazása révén a tisztességes eljárás fenntartását.

25. CIKK

A tranzitforgalom megkönnyítése

1. A Felek biztosítják a tranzitforgalom szabadságát területeiken keresztül, azon az útvonalon, amely a tranzit számára legalkalmasabb. A korlátozások, ellenőrzések és a követelmények megkülönböztetéstől mentesek, arányosak és egységesen alkalmazzák őket.

2. A Felek kérhetik, hogy a saját területükön keresztülhaladó tranzitforgalom a kijelölt útvonalakon keresztül a megfelelő vámháznál lépjen be. Amennyiben az egyik Fél ilyen útvonalak használatát kérelmezi, azt az 1994. évi GATT V. cikkének (3) bekezdésével teljes összhangban kell megtenni.

3. A törvényes vámellenőrzések elvégzésének sérelme nélkül a Felek a másik Fél területéről származó tranzitárúknak olyan elbánást biztosítanak, amely nem kevésbé kedvező, mint a hazai áruknak biztosított elbánás azok kivitele, behozatala és szállítása esetén.
4. A Felek vámzár alá helyezett szállítási rendszereket működtetnek, amelyek megfelelő garanciák biztosítása mellett vám vagy azzal azonos hatású egyéb díj befizetése nélküli árutranzitot tesznek lehetővé a regionális és/vagy nemzeti jogszabállyal összhangban.
5. A Felek arra törekednek, hogy a regionális tranzitra vonatkozó rendelkezéseket mozdítsanak elő és hajtsanak végre.
6. A Felek mind belföldön, mind pedig a határokon túl egyaránt előmozdítják az összes érintett ügynökség közötti koordinációt.
7. A Felek jogszabályai a tranzittal kapcsolatos nemzetközi szabványokra és eszközökre támaszkodnak.

26. CIKK

Kapcsolatok az üzleti közösséggel

A Felek megállapodnak abban, hogy:

- (a) biztosítják, hogy valamennyi jogszabály, eljárás, valamint díj és teher nyilvánosan hozzáférhető legyen, lehetőleg elektronikus úton vagy bármely más megfelelő módon, valamint lehetőség szerint a szükséges magyarázatokkal;

- (b) a vámügyi és kereskedelmi jellegű kérdésekkel kapcsolatos jogszabályi javaslatokról és eljárásokról időszerű és rendszeres konzultációkat tartanak a kereskedelmi ágazat képviselőivel;
- (c) új jogszabályokat és eljárásokat vezetnek be vagy módosítanak oly módon, amely lehetővé teszi, hogy a kereskedők kellően felkészültek legyenek az ezeknek való megfelelésre;
- (d) nyilvános hirdetményekben hozzáférhetővé teszik a lényeges igazgatási jellegű értesítéseket, köztük az ügynökségi követelményeket és a beléptetési eljárásokat, a kikötőkben és határállomásokon lévő vámhivatalok nyitvatartási idejét és működési eljárásait, valamint az információkéréssel megkereshető kapcsolattartó pontokat;
- (e) ösztönzik a gazdasági szereplők és az érintett közigazgatási hivatalok közötti együttműködést a nem önkényes és nyilvánosan hozzáférhető eljárások, így például a WCO által kihirdetett egyetértési megállapodásokon alapuló egyetértési megállapodások igénybevételével;
- (f) biztosítják, hogy vámügyi és egyéb kapcsolódó követelményeik és eljárásaik folyamatosan kielégítik a kereskedő közösség igényeit, a bevált módszereket alkalmazzák, és a kereskedelmet a lehető legkisebb mértékben korlátozzák.

27. CIKK

Átmeneti rendelkezések

1. A vámügyek és a kereskedelemkönnyítés terén az EAC-partnerállam(ok) meglévő kapacitásai fokozásának szükségességére tekintettel és WTO-kötelezettségvállalásaik sérelme nélkül, a Felek megállapodnak abban, hogy az EAC-partnerállam(ok) az e megállapodás hatálybalépésének napjától számított öt (5) éves átmeneti időszakban részesülnek ahhoz, hogy megfeleljenek a 23., a 24. és a 25. cikkben meghatározott kötelezettségeknek.
2. Az említett átmeneti időszak a GPM Tanács engedélyével meghosszabbítható.

28. CIKK

A vámügyi szabványok regionális szintű harmonizációja

A Felek elismerik a regionális szintű konszolidáció fontosságát a vámügyi szabványok és a kereskedelemkönnyítést célzó intézkedések harmonizációja tekintetében, beleértve szükség esetén a reformok megindítását a vámügyek és a kereskedelemkönnyítés területén.

29. CIKK

A vámügyekkel és kereskedelemkönnyítéssel foglalkozó különbizottság

1. A Felek létrehozzák a vámügyekkel és kereskedelemkönnyítéssel foglalkozó különbizottságot, amely a Felek képviselőiből áll, és:

- (a) azon a napon és olyan napirenddel ülésezik, amelyben a Felek előzőleg megállapodtak;
- (b) elnöki tisztségét az egyes Felek felváltva töltik be; valamint
- (c) a GPM Tanácsnak tesz jelentést.

2. A vámügyekkel és kereskedelemkönnyítéssel foglalkozó különbizottság feladatai közé tartoznak a következők:

- (a) e fejezet és a 9. fejezet végrehajtásának és igazgatásának nyomon követése;
- (b) konzultációs és vitafórum biztosítása minden vámügyi kérdésben, többek között a származási szabályok, az általános vámeljárások, a vámérték-megállapítás, a vámtarifa-besorolás, a tranzit és a vámügyekben történő kölcsönös igazgatási segítségnyújtás ügyében;
- (c) a származási szabályok és a hozzájuk kapcsolódó vámeljárások, általános vámeljárások és a vámügyekben történő kölcsönös igazgatási segítségnyújtás fejlesztésével, alkalmazásával és végrehajtásával kapcsolatos együttműködés fokozása;

- (d) az együttműködés fokozása a kapacitásépítés és a technikai segítségnyújtás területén;
- (e) a Felek által e cím tekintetében elfogadott minden más ügy kezelése.

IV. CÍM

EGÉSZSÉGÜGYI ÉS NÖVÉNYEGÉSZSÉGÜGYI INTÉZKEDÉSEK

30. CIKK

Hatály és fogalommeghatározások

1. E cím rendelkezései a Kereskedelmi Világszervezetnek az egészségügyi és növényegészségügyi intézkedések alkalmazásáról szóló megállapodása (a továbbiakban: WTO SPS-megállapodás) hatálya alá tartozó intézkedésekre alkalmazandók.
2. E cím alkalmazásában, eltérő rendelkezés hiányában, a WTO SPS-megállapodás, a Codex Alimentarius Bizottság, az Állategészségügyi Világszervezet és a Nemzetközi Növényvédelmi Egyezmény fogalommeghatározásai alkalmazandók.

31. CIKK

Célkitűzések

Az egészségügyi és növényegészségügyi (a továbbiakban: SPS) intézkedések alkalmazása területén meghatározott célkitűzések a következők:

- (a) a Felek régiók közötti és régió belüli kereskedelmének megkönnyítése a WTO SPS-megállapodással összhangban, az emberi, állati és növényi egészség vagy élet megőrzése mellett;
- (b) az elfogadott prioritást élvező ágazatokra és termékekre vonatkozó SPS-intézkedésekből eredő problémák kezelése, kellően figyelembe véve a regionális integrációt;
- (c) az SPS-kérdésekkel kapcsolatos együttműködés megkönnyítésére vonatkozó eljárások és részletszabályok kialakítása;
- (d) átláthatóság biztosítása a Felek között és a Felek területén belül folytatott kereskedelemre alkalmazandó SPS-intézkedések tekintetében;
- (e) az intézkedések nemzetközi szabványokkal való régió belüli harmonizációjának előmozdítása a WTO SPS-megállapodással összhangban, valamint megfelelő szakpolitikák, jogi, szabályozási és intézményi keret kialakítása az EAC-partnerállam(ok)on belül;
- (f) az EAC-partnerállam(ok) tényleges részvételének előmozdítása a Codex Alimentarius Bizottságban, az Állategészségügyi Világszervezetben és az 1951. december 6-án Rómában aláírt Nemzetközi Növényvédelmi Egyezményben;

- (g) az EAC-partnerállam(ok) és az EU intézményei és laboratóriumai közötti konzultáció és csere előmozdítása;
- (h) a regionális és nemzeti szabványok meghatározására és végrehajtására vonatkozó kapacitás fejlesztésének megkönnyítése a nemzetközi követelményekkel összhangban a regionális integráció előmozdítása érdekében;
- (i) az EAC-partnerállam(ok) SPS-intézkedések végrehajtására és nyomon követésére vonatkozó kapacitásának létrehozása és megerősítése az V. rész VI. címének rendelkezései értelmében; valamint
- (j) a technológiatranszfer előmozdítása.

32. CIKK

Jogok és kötelezettségek

1. A Felek újfent megerősítik az e címmel kapcsolatos azon nemzetközi szerződésekből és megállapodásokból fakadó jogaikat és kötelezettségeiket, amelyeknek részes felei.
2. Mindegyik Fél:
 - (a) szuverén joga, hogy SPS-intézkedéseket hajtson végre, feltéve hogy az ilyen intézkedések összhangban állnak a WTO SPS-megállapodás rendelkezéseivel;

- (b) konzultál bármely új SPS-intézkedés bevezetése előtt a másik Féllel, a WTO SPS-megállapodásban előírt értesítési mechanizmusok révén, valamint adott esetben, a Felek kapcsolattartó pontjain keresztül;
- (c) támogatja a másik Felet a megalapozott döntések meghozatalához szükséges információk gyűjtésében;
- (d) előmozdítja a kapcsolatokat, a közös vállalkozásokat, a közös kutatás-fejlesztést az EAC-partnerállam(ok) és az EU intézményei és laboratóriumai között.

33. CIKK

Az intézkedések tudományos indokolása

E cím rendelkezéseivel összhangban a Felek biztosítják, hogy bármely SPS-intézkedés területükön történő bevezetése, megváltoztatása vagy módosítása tudományos indokokon alapul és megfelel a WTO SPS-megállapodásnak.

34. CIKK

Harmonizáció

1. A Felek célja, hogy megvalósítsák az SPS-intézkedéseik kialakítására vonatkozó szabályaik és eljárásaik harmonizációját, beleértve az ellenőrzést, a tesztelési és tanúsítási eljárásokat, a WTO SPS-megállapodással összhangban.

2. A vezető tisztviselők bizottsága kidolgozza a részletszabályokat e harmonizációs folyamat támogatására és nyomon követésére.

35. CIKK

Egyenértékűség

A Felek alkalmazzák az egyenértékűség elvét a WTO SPS-megállapodás rendelkezéseivel összhangban. Ebből a célból valamennyi Fél kérésre észszerű mértékű hozzáférést biztosít a másik Fél számára ellenőrzés, tesztelés és egyéb vonatkozó eljárások elvégzése céljából.

36. CIKK

Körzetekre és területi egységekre osztás

A Felek eseti alapon elismerik a kártevőktől vagy megbetegedésektől mentes vagy a kártevők vagy megbetegedések elterjedtségének alacsony szintjét felmutató térségeket a növényi és állati termékek potenciális forrásaiként, figyelembe véve a WTO SPS-megállapodás 6. cikkét.

37. CIKK

Értesítés, lekérdezés és átláthatóság

1. A Feleknek átlátható módon kell eljárniuk az SPS-intézkedések alkalmazása során, a WTO SPS-megállapodással összhangban.
2. A WTO SPS-megállapodással összhangban a Felek elismerik a konzultáció, értesítés és információcsere céljára szolgáló hatékony mechanizmusok jelentőségét az SPS-intézkedések tekintetében.
3. Az importáló Fél tájékoztatja az exportáló Felet egészségügyi és növényegészségügyi importfeltételeinek minden olyan változásáról, amely érintheti az e cím hatálya alá tartozó kereskedelmet. Ezen túlmenően a Felek vállalják azt is, hogy mechanizmusokat létesítenek az ilyen információcserére.

38. CIKK

Megfelelőségértékelés

Az SPS-szabványoknak való megfelelés biztosítása céljából a Felek megállapodnak a megfelelőségértékelési eljárásokról.

39. CIKK

Információcsere és a kereskedelmi feltételek átláthatósága

A Felek között e cím alapján szerint folytatott együttműködés kiterjed a következőkre:

- (a) információmegosztás és konzultáció az olyan SPS-intézkedések változásairól, amelyek hatással lehetnek az egyik Fél exportérdekeltséget jelentő termékeire;
- (b) külön kérésre információcsere az olyan egyéb területekről, amelyek potenciálisan érinthetik a Felek kereskedelmi kapcsolatait, ideértve a sürgősségi riasztásokat, a tudományos véleményeket és rendezvényeket;
- (c) előzetes értesítés, annak biztosítására, hogy az EAC-partnerállamo(ka)t tájékoztassák az olyan új SPS-intézkedésekről, amelyek hatással lehetnek az EAC-partnerállam(ok)nak az EU-ba irányuló exportjára; ez a rendszer a WTO-megállapodások szerinti meglévő mechanizmusokon, különösen a WTO SPS-megállapodás 7. cikkén alapul;
- (d) az átláthatóság előmozdítása, tekintettel a mintavételre, az elemzésre és a takarmányok és élelmiszerek valamelyik Fél általi hivatalos ellenőrzését követő intézkedésekre.

40. CIKK

Illetékes hatóságok

1. A Felek megfelelő SPS-hatóságai az illetékes hatóságok az EAC-partnerállam(ok)ban és az EU-ban az e címben említett intézkedések végrehajtása tekintetében.
2. Az (1) bekezdésben említett illetékes hatóságok a WTO SPS-megállapodás értelmében rájuk ruházott feladatokkal rendelkeznek.
3. A Felek tájékoztatják egymást az (1) bekezdésben említett illetékes hatóságaikról és az azokkal kapcsolatos változásokról.

V. CÍM

SZABVÁNYOK, MŰSZAKI ELŐÍRÁSOK ÉS MEGFELELŐSÉGÉRTÉKELÉS

41. CIKK

Hatály és fogalommeghatározások

1. Ez a cím a kereskedelem technikai akadályairól szóló WTO-megállapodásban (a továbbiakban: TBT-megállapodás) meghatározott szabványok, műszaki előírások és megfelelésértékelés előkészítésére, elfogadására és alkalmazására vonatkozik.
2. E cím alkalmazásában a TBT-megállapodásban használt fogalommeghatározások alkalmazadók.

42. CIKK

Jogok és kötelezettségek

1. A Felek újílag megerősítik a TBT-megállapodásban meghatározott jogaikat és kötelezettségeiket, egyúttal figyelembe véve más nemzetközi megállapodások szerinti jogaikat és kötelezettségeiket, amelynek mind az EAC-partnerállam(ok), mind az EU részes felei, ideértve különösen azon megállapodásokat, amelyek a környezetvédelemmel és a biodiverzitással kapcsolatosak.

2. A TBT-megállapodás rendelkezéseivel összhangban a Felek biztosítják, hogy a műszaki előírások sem céljukat, sem hatásaikat tekintve nem a kereskedelem elé szükségtelen akadályokat gördítő tartalommal készítik el, fogadják el vagy alkalmazzák.

43. CIKK

Kölcsönös elismerésről szóló megállapodások

A Felek megtárgyalhatnak kölcsönös elismerésről szóló megállapodásokat a kölcsönös gazdasági érdeknek számító ágazatokban.

44. CIKK

Átláthatóság és értesítés

1. A Felek újlag megerősítik a műszaki előírásokról, szabványokról és megfelelőségértékelési eljárásokról szóló értesítésre és információmegosztásra vonatkozó, a TBT-megállapodásban előírtak szerinti kötelezettségeiket.
2. A Felek információt cserélnek a tájékoztató pontokon keresztül az olyan kérdésekről, amelyek potenciálisan érinthetik a kereskedelmi kapcsolataikat, ideértve a sürgősségi riasztásokat, a tudományos véleményeket és rendezvényeket.
3. A Felek együttműködhetnek tájékoztató pontok létrehozásában és fenntartásában, valamint közös adatbázisok létrehozásában és karbantartásában.

45. CIKK

Harmonizáció

A Felek törekednek arra, hogy harmonizálják szabványaikat, műszaki előírásaikat és megfelelőségértékelési eljárásaikat.

46. CIKK

Megfelelőségértékelés

1. A Felek megerősítik a TBT-megállapodás szerinti, a megfelelőségértékelésre vonatkozó kötelezettségeiket.
2. A Felek mérlegelhetik a megfelelőségértékelési eljárások kölcsönös elismeréséről szóló megállapodásokra vonatkozó tárgyalások lehetőségét, figyelembe véve műszaki előírásaik, szabványaik és megfelelőségértékelési infrastruktúráik közelítésének mértékét.

47. CIKK

Technikai szabályozó testületek

1. Az e címben említett intézkedések végrehajtása tekintetében az EAC-partnerállam(ok)ban az EAC-partnerállam(ok) szabályozó testületei az illetékes hatóságok, mely hatóságok felelősek és hatáskörrel rendelkeznek a szabványosítás, a mérésügy, az akkreditáció és a megfelelésértékelés biztosítására és felügyeletére vonatkozóan.
2. Az EU-ban az e cím végrehajtásáért felelős szerv az Európai Bizottság.
3. Az EAC-partnerállam(ok) e megállapodással összhangban értesítik az EU-t a vonatkozó technikai szabályozó testületeikről.

VI. CÍM

PIACVÉDELMI INTÉZKEDÉSEK

48. CIKK

Dömpingellenes és kiegyenlítő intézkedések

1. E cikkekre is figyelemmel, a megállapodásban semmi sem akadályozza meg az EU-t, illetve az EAC-partnerállamo(ka)t abban, hogy a vonatkozó WTO-megállapodásokkal összhangban akár egyénileg, akár közösen dömpingellenes vagy kiegyenlítő intézkedéseket fogadjanak el. E cikk alkalmazásában a származás meghatározása a Felek nem preferenciális származási szabályaival összhangban történik.
2. Mielőtt végleges dömpingellenes vagy kiegyenlítő vámot vetnének ki a bármelyik Félről származó termékek tekintetében, a Feleknek mérlegelniük kell a vonatkozó WTO-megállapodásokban meghatározott építő jellegű jogorvoslatok alkalmazásának lehetőségét.
3. Ha valamelyik Fél dömpingellenes vagy kiegyenlítő intézkedést ír elő, ahhoz egyetlen bírósági felülvizsgálati fórum tartozik, beleértve a fellebbezési szakaszt is.
4. Amennyiben regionális és nemzeti alapon egyaránt előírható dömpingellenes vagy kiegyenlítő intézkedés, adott esetben a Felek biztosítják, hogy ilyen intézkedést ne alkalmazzon ugyanarra a termékre párhuzamosan regionális és nemzeti hatóság.

5. Az importáló Fél bármilyen vizsgálat megindítása előtt értesíti az exportáló Felet a megfelelően dokumentált panasz kézhezvételéről.
6. E cikket kell alkalmazni minden olyan vizsgálat során, amelyet a megállapodás hatálybalépését követően indítanak.
7. A WTO vitarendezésre vonatkozó szabályai alkalmazandók bármely dömpingellenes vagy kiegyenlítő intézkedéssel kapcsolatos vita esetében.

49. CIKK

Többoldalú védintézkedések

1. E cikkekre is figyelemmel, e megállapodásban semmi sem akadályozza meg az EAC-partnerállamo(ka)t és az EU-t abban, hogy intézkedéseket fogadjanak el az 1994. évi GATT XIX. cikkével, a védintézkedésekről szóló WTO-megállapodással és a mezőgazdaságról szóló WTO-megállapodás 5. cikkével összhangban. E cikk alkalmazásában a származás meghatározása a Felek nem preferenciális származási szabályaival összhangban történik.
2. E cikk (1) bekezdésének sérelme nélkül az EU – figyelembe véve a megállapodás általános fejlesztési célkitűzéseit és az EAC-partnerállam(ok) gazdaságainak kis méretét – a bármely EAC-partnerállamból származó behozatalt kizárja az 1994. évi GATT XIX. cikke, a védintézkedésekről szóló WTO-megállapodás és a mezőgazdaságról szóló WTO-megállapodás 5. cikke alapján hozott intézkedések hatálya alól.

3. A (2) bekezdés öt (5) éves időtartamra alkalmazandó, amely időszak e megállapodás hatálybalépésének napján kezdődik. Legkésőbb az említett időszak vége előtt százhusz (120) nappal a GPM Tanács – az EAC-partnerállam(ok) fejlesztési igényeit figyelembe véve – felülvizsgálja a (2) bekezdés működését annak megállapítása érdekében, hogy alkalmazását kiterjesszék-e egy újabb időszakra.

4. Az (1) bekezdés a vitarendezés szabályairól és eljárásairól szóló WTO-egyetértés hatálya alá tartozik.

50. CIKK

Kétoldalú védintézkedések

1. Miután alternatív megoldásokat is megvizsgáltak, a Felek az ebben a cikkben megállapított feltételek szerint és eljárással összhangban alkalmazhatnak a 10. és a 11. cikktől eltérő, korlátozott időbeli hatályú védintézkedéseket.

2. Az (1) bekezdésben említett védintézkedésekre akkor kerülhet sor, ha az egyik Félről származó valamely terméket olyan megnövelt mennyiségben és olyan feltételekkel viszik be a másik Fél területére, hogy az a következőket okozza, vagy a következők előidézésével fenyeget:

(a) súlyos kár az importáló Fél területén hasonló vagy e termékekkel közvetlenül versenyző terméket gyártó hazai iparnak;

- (b) zavarok valamely gazdasági ágazatban, különösen, ha az említett zavarok jelentős társadalmi problémákat vagy olyan nehézségeket okoznak, amelyek az importáló Fél gazdasági helyzetében komoly romlást idézhetnének elő; vagy
- (c) zavarok a hasonló vagy az érintett termékekkel közvetlenül versenyző mezőgazdasági termékek¹ piacain vagy a piacokat szabályozó mechanizmusokban.

3. Az ebben a cikkben említett védintézkedések nem haladhatják meg a (2) bekezdésben és az (5) bekezdés b) pontjában meghatározott súlyos kár vagy zavarok orvoslásához vagy megelőzéséhez szükséges mértéket. Az importáló Fél védintézkedései csak egy vagy több alábbi intézkedésből állhatnak:

- (a) az érintett termékre vonatkozó behozatali vámtétel további csökkentésének felfüggesztése a megállapodás alapján előírtak szerint;
- (b) az érintett termékre vonatkozó vám növelése addig a mértékig, amely nem haladja meg a többi WTO-tag tekintetében alkalmazott vámot; és
- (c) vámkontingensek bevezetése az érintett termék tekintetében.

4. Az (1)–(3) bekezdés sérelme nélkül, amennyiben az EAC-partnerállam(ok)ból származó bármely terméket olyan megnövelt mennyiségben és olyan feltételekkel importálnak, hogy az az EU egy vagy több legkülső régiójában előidézi a (2) bekezdésben említett valamely helyzetet, vagy ilyen helyzet előidézésével fenyeget, az EU az érintett régió(k)ra korlátozódó felügyeleti vagy védintézkedést hozhat a (6)–(9) bekezdésben megállapított eljárásoknak megfelelően.

¹ E cikk alkalmazásában a mezőgazdaságról szóló WTO-megállapodás I. mellékletében megadott termékek minősülnek mezőgazdasági terméknek.

5. (a) Az (1)–(3) bekezdés sérelme nélkül, amennyiben az EU-ból származó bármely terméket olyan megnövelt mennyiségben és olyan feltételekkel importálnak, hogy az az EAC-partnerállam(ok)ban előidézi a (2) bekezdésben említett valamely helyzetet, vagy ilyen helyzet előidézésével fenyeget, az EAC-partnerállam(ok) a területükre korlátozódó felügyeleti vagy védintézkedést hozhat(nak) a (6)–(9) bekezdésben megállapított eljárásoknak megfelelően.
- (b) Az EAC-partnerállam(ok) védintézkedéseket hozhat(nak) a (6)–(9) bekezdésben megállapított eljárásoknak megfelelően, amennyiben az EU-ból származó valamely terméket a vámok csökkentésének következtében olyan megnövelt mennyiségben és olyan feltételekkel importálnak a területükre, hogy az a hasonló vagy közvetlenül versenyző terméket gyártó fiatal iparág tekintetében zavarokat okoz, vagy azok előidézésével fenyeget. Az ilyen rendelkezés csak az e megállapodás hatálybalépésének napjától számított tíz (10) éves időszakra alkalmazható. Ezt az időszakot a GPM Tanács legfeljebb öt (5) évre meghosszabbíthatja.
6. (a) Az e cikkben említett védintézkedések csak annyi ideig tarthatók fenn, amennyi a (2), (4) és (5) bekezdésben meghatározott súlyos kár vagy zavarok megelőzéséhez vagy orvoslásához szükséges lehet.
- (b) Az e cikkben említett védintézkedések nem alkalmazhatók két (2) évnél hosszabb időszakra. Amennyiben a védintézkedések előírását indokoló körülmények továbbra is fennállnak, az ilyen intézkedések legfeljebb egy újabb két (2) éves időszakra hosszabbíthatók meg. Amennyiben az EAC-partnerállam(ok) védintézkedést alkalmaz(nak), vagy amennyiben az EU egy vagy több legkülső régiójának területére korlátozódó intézkedést alkalmaz, ez az intézkedés legfeljebb négy (4) évig alkalmazható, és amennyiben a védintézkedések előírását indokoló körülmények továbbra is fennállnak, legfeljebb egy újabb négy (4) éves időszakra hosszabbítható meg.

- (c) Az e cikkben említett egy (1) évet meghaladó védintézkedéseknek olyan egyértelmű részeket kell tartalmazniuk, amelyek fokozatosan vezetnek ahhoz, hogy a védintézkedések legkésőbb a meghatározott időszak végéig megszűnjenek.
- (d) Az e cikkben említett védintézkedések egyike sem alkalmazható az annak megszűnésétől számított legalább egy (1) évig olyan termék importjára, amelyre korábban már alkalmaztak ilyen intézkedést.

7. Az (1)–(6) bekezdés végrehajtására a következő rendelkezések alkalmazandók:

- (a) amennyiben valamelyik Fél úgy véli, hogy fennáll a (2), (4) vagy (5) bekezdésben meghatározott körülmények egyike, kivizsgálás céljából haladéktalanul a vezető tisztviselők bizottsága elé utalja az ügyet;
- (b) a vezető tisztviselők bizottsága ajánlást tehet a kialakult körülmények orvoslására; ha a vezető tisztviselők bizottsága nem tesz ajánlást a körülmények orvoslására, vagy az ügynek a vezető tisztviselők bizottsága elé utalásától számított harminc (30) napon belül nem születik kielégítő megoldás, az importáló Fél a körülmények orvoslására megfelelő intézkedéseket fogadhat el e cikkel összhangban;
- (c) mielőtt ebben a cikkben meghatározott intézkedést hoz, vagy olyan esetekben, amelyekre a (8) bekezdés vonatkozik, az EAC-partnerállam(ok) a lehető leghamarabb megadja (megadják) a vezető tisztviselők bizottságának a helyzet alapos vizsgálatához szükséges valamennyi vonatkozó információt, hogy az érintett Felek számára elfogadható megoldást találjanak;

- (d) az e cikk szerinti védintézkedés kiválasztása során azt kell előnyben részesíteni, amely a legkevésbé zavarja e megállapodás működését;
- (e) az e cikk alapján hozott védintézkedésről haladéktalanul írásban értesítik a vezető tisztviselők bizottságát, amely rendszeres időszakonként konzultál ezekről, különösen – amint a körülmények azt lehetővé teszik – a védintézkedés eltörlésére irányuló ütemterv kidolgozása céljából.

8. Amennyiben kivételes körülmények azonnali intézkedést tesznek szükségessé, az érintett importáló Fél a (3), (4) vagy (5) bekezdésben meghatározott intézkedéseket ideiglenesen meghozhatja anélkül, hogy teljesítené a (7) bekezdésben foglalt követelményeket. Ilyen intézkedést az EU legfeljebb száznyolcvan (180) napig, az EAC-partnerállam(ok) – illetve egy vagy több legkülső régiójának területére korlátozódó intézkedés esetében az EU – pedig legfeljebb kétszáz (200) napig alkalmazhat(nak). Az ilyen ideiglenes intézkedés időtartama a (6) bekezdésben említett kezdeti időszak és hosszabbítások részének minősül. Az említett ideiglenes intézkedés meghozatalakor figyelembe veszik valamennyi érintett Fél érdekét, köztük a fejlettségi szintjét is. Az érintett importáló Fél tájékoztatja a másik érintett Felet, és vizsgálat céljából haladéktalanul a vezető tisztviselők bizottsága elé utalja az ügyet.

9. Amennyiben egy importáló Fél valamely termék behozatalát olyan közigazgatási eljárás alá vonja, amely az e cikkben említett problémákat előidézni képes áruforgalomra vonatkozó mielőbbi információszolgáltatásra irányul, arról késedelem nélkül tájékoztatja a vezető tisztviselők bizottságát.

10. Nem lehet a WTO-egyezményre hivatkozni annak megakadályozása érdekében, hogy az egyik Fél e cikkel összhangban álló védintézkedéseket fogadjon el.

III. RÉSZ

HALÁSZAT

I. CÍM

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

51. CIKK

Hatály és alapelvek

1. A halászati kereskedelmi és fejlesztési együttműködés a tengeri és a belvízi halászatra, valamint az akvakultúrára terjed ki.
2. A Felek elismerik, hogy az EAC-partnerállam(ok) számára a halászat kulcsfontosságú gazdasági erőforrás, jelentősen hozzájárul gazdaságához (gazdaságukhoz), és nagy potenciállal bír a leendő regionális gazdasági fejlődés és a szegénység csökkentése terén. Ezenkívül jelentős élelmiszerforrásnak és külkereskedelmi tételnek számít.
3. A Felek elismerik továbbá, hogy a halászati erőforrások mind az EU, mind pedig az EAC-partnerállam(ok) számára jelentős érdekeltséget jelentenek, és megállapodnak abban, hogy – a gazdasági, környezeti és társadalmi hatások figyelembevételével – kölcsönös érdekeik alapján együttműködnek a halászati ágazat fenntartható fejlődése és kezelése céljából.

4. A Felek megállapodnak abban, hogy a halászati ágazat gazdasági növekedésének előmozdítására és az EAC-partnerállam(ok) gazdaságához (gazdaságaihoz) történő hozzájárulás elősegítésére irányuló – és a hosszú távú fenntarthatóságot is figyelembe vevő – megfelelő stratégiát az ágazaton belüli hozzáadott értéket teremtő tevékenységek növelése jelenti.

52. CIKK

Együtműködési alapelvek

1. A halászati együttműködés alapelvei a következőket foglalják magukban:
 - (a) a regionális integráció fejlesztésének és erősítésének a támogatása;
 - (b) a Cotonoui Megállapodás és az annak helyébe lépő megállapodás vívmányainak megőrzése;
 - (c) különleges és megkülönböztetett elbánás biztosítása;
 - (d) a rendelkezésre álló legjobb tudományos adatok figyelembevétele az erőforrások felméréséhez és az azokkal való gazdálkodáshoz;
 - (e) a környezeti, gazdasági és társadalmi hatások nyomon követésére szolgáló működő rendszerek biztosítása az EAC-partnerállam(ok)ban;

- (f) a meglévő nemzeti joggal és vonatkozó nemzetközi eszközökkel – köztük az ENSZ 1982. december 10-én, Montego Bay-ben kelt Tengerjogi Egyezményével (UNCLOS) –, valamint regionális és szubregionális megállapodásokkal való összhang biztosítása;
- (g) a kisüzemi/megélhetési halászat megőrzésének biztosítása, valamint prioritás az általa támasztott különleges igényeknek.
2. A beruházások fokozásával, kapacitásépítéssel és a jobb piacra jutás biztosításával az említett irányadó elvek hozzájárulnak a meglévő belvízi és tengeri erőforrások és az akvakultúra fenntartható és felelősségteljes fejlődéséhez, valamint az ágazat által a jelenlegi és az eljövendő nemzedékek számára biztosított haszon optimalizálásához.
3. A Felek együttműködnek annak biztosításában, hogy az EAC-partnerállam(ok)ban rendelkezésre álljon pénzügyi és más támogatás a feldolgozó üzemek versenyképességének és termelési kapacitásának fokozására, a halászati ágazat diverzifikálásának elősegítésére, valamint a kikötői létesítmények fejlesztésére és javítására.
4. Az együttműködés területeinek részletes meghatározását az V. rész IV. címe tartalmazza.

II. CÍM

TENGERI HALÁSZAT

53. CIKK

Hatály és célkitűzések

1. E cím rendelkezései a tengeri halászati erőforrások felhasználására, megőrzésére és az azokkal való gazdálkodásra alkalmazandók az EAC-partnerállam(ok) tekintetében a halászatból származó haszonnak a beruházások, kapacitásépítés és jobb piacra jutás révén történő optimalizálása érdekében.
2. A Felek között e cím alapján folytatott együttműködés célkitűzései a következők:
 - (a) a halászat fenntartható fejlődésének és a halászati gazdálkodásnak az előmozdítása;
 - (b) az együttműködés erősítése a regionális integrációhoz szilárd alapot jelentő halászati erőforrások fenntartható kiaknázása és kezelése érdekében, tekintettel a tengerparti EAC-partnerállam(ok) között megoszló, a kizárólagos gazdasági övezeteken túlnyúló halállományra és a vándorló fajokra, valamint arra a tényre, hogy önmagában egyetlen EAC-partnerállamnak sincs kapacitása az erőforrások fenntarthatóságának biztosítására;
 - (c) a halászati ágazatból származó haszon igazságosabb elosztásának biztosítása;
 - (d) a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan (IUU) halászat elleni küzdelemhez szükséges nyomon követés, ellenőrzés és felügyelet biztosítása;

- (e) a nemzetközi eszközökön – köztük az ENSZ Tengerjogi Egyezményén (UNCLOS) – alapuló kizárólagos gazdasági övezetben és az EAC-partnerállam(ok) fennhatósága alá tartozó vizekben élő tengeri erőforrások hatékony kiaknázásának, megőrzésének és kezelésének előmozdítása a Felek társadalmi és gazdasági hasznára;
- (f) a bevált módszereken alapuló regionális és nemzetközi kereskedelem előmozdítása és fejlesztése;
- (g) infrastruktúrát és kapacitásépítést is magában foglaló, kedvező környezet kialakítása az EAC-partnerállam(ok) számára, hogy az ipari és a kisüzemi halászat esetében egyaránt megbirkózzon (megbirkózzanak) a szigorú piaci feltételekkel;
- (h) a halászati ágazat termelékenységének és versenyképességének növelésére irányuló nemzeti és regionális politikák támogatása; valamint
- (i) kapcsolatépítés más gazdasági ágazatokkal.

54. CIKK

Halászati gazdálkodás és állománymegőrzési kérdések

1. A fenntartható fogásmennyiség szintjének, a halászati kapacitásnak és más irányítási stratégiáknak a meghatározásakor óvatos megközelítést alkalmaznak, hogy el lehessen kerülni vagy vissza lehessen fordítani a nem kívánatos eredményeket – például a túlzott kapacitást vagy a túlhalászt –, valamint az ökoszisztémákra és a kisüzemi halászatra gyakorolt nem kívánatos hatásokat.

2. Területi vizei védelmében, valamint a kisüzemi és a part menti halászat fenntartását biztosítandó valamennyi EAC-partnerállam hozhat megfelelő intézkedéseket, ideértve a szezonális és a halászfelszereléssel kapcsolatos korlátozásokat is.
3. A Felek előmozdítják valamennyi érintett EAC-partnerállam tagságát az Indiai-óceáni Tonhalbizottságban (IOTC) és más releváns halászati szervezetekben. Az érintett EAC-partnerállam(ok) és az EU összehangolják fellépéseiket, hogy az összes halfaj – köztük a tonhal és tonhalszerű erőforrások – esetében biztosítsák a halászati gazdálkodást és az állománymegőrzést, valamint elősegítsék a megfelelő tudományos kutatást.
4. Ha az illetékes nemzeti irányító hatóságnak nem áll rendelkezésére kielégítő tudományos bizonyíték ahhoz, hogy egy EAC-partnerállam valamely kizárólagos gazdasági övezetében meghatározza a fenntartható fogásmennyiség korlátait és célszintjeit, akkor ezt a tudományos elemzést az illetékes nemzeti hatósággal konzultálva – az IOTC-vel és adott esetben más regionális halászati szervekkel együtt – a Felek támogatják.
5. A Felek megállapodnak, hogy megfelelő intézkedést tesznek, amennyiben az erőfeszítések fokozása az illetékes nemzeti hatóság által megállapított fenntartható célszint fölötti fogásmennyiségi szintet eredményez.
6. A kizárólagos gazdasági övezeteken túlnyúló halállományok és hosszú távon vándorló halállományok megőrzése és kezelése érdekében az EU és az EAC-partnerállam(ok) biztosítják, hogy a lobogójuk alatt közlekedő hajók megfeleljenek a vonatkozó nemzeti, regionális és szubregionális halászati gazdálkodási intézkedéseknek, valamint a megfelelő nemzeti törvényeknek és egyéb rendelkezéseknek.

Hajóparkkezelés és a kifogást követő szakaszra vonatkozó rendelkezések

1. Figyelemmel kísérik az IOTC-től és a többi vonatkozó regionális halászati szervezettől származó hajóparkkezelési és a kifogást követő szakaszra vonatkozó intézkedéseket. Az EAC-partnerállam(ok) és az EU minimumfeltételeket határoznak meg az EAC-partnerállam(ok) vizein működő európai uniós halászhajók nyomon követésére, ellenőrzésére és felügyeletére vonatkozóan, amelyek a következőket foglalják magukban:
- (a) hajómegfigyelési rendszer (VMS) létrehozása az EAC-partnerállam(ok) számára és, ha az EAC-partnerállam(ok) nem rendelkezik (rendelkezik) VMS-sel, az EU segítséget nyújt egy kompatibilis VMS létrehozásához;
 - (b) a kötelezően kompatibilis VMS mellett valamennyi tengerparti EAC-partnerállam további mechanizmusokat alakít ki az EU-val együtt a hatékony nyomon követés, ellenőrzés és felügyelet biztosítására, az EU pedig támogatja az EAC-partnerállamo(ka)t abban, hogy egy ilyen közösen elfogadott rendszert hozzon (hozzanak) létre, és segíti az(oka)t ennek végrehajtásában;
 - (c) az EU-nak és az EAC-partnerállam(ok)nak jogában áll, hogy akár nemzetközi, akár nemzeti vizeken megfigyelőket helyezzenek el, szigorúan ragaszkodva a megfigyelők telepítésére vonatkozó eljárásokhoz; a megfigyelőt a nemzeti kormány fizeti, a fedélzetten a költségeket azonban a hajótulajdonos állja; az EU támogatja a megfigyelők képzésének költségeit;
 - (d) közös halászati jelentéstételi rendszerek kialakítása és használata régiószerte, jelentéstételi minimumkövetelményekkel;

- (e) a fogását egy EAC-partnerállamban partra tevő vagy átrakodó hajó ezt egy kikötőben vagy külső kikötőben teszi meg; tengeren tilos az átrakodás, kivéve a regionális halászati gazdálkodási szervezet által előre meghatározott különleges körülmények között; a Felek együttműködnek az EAC-partnerállam(ok) kikötőiben található kirakodási és átrakodási infrastruktúra fejlesztésében és korszerűsítésében, ideértve a haltermékek kapacitásfejlesztését is;
- (f) a visszadobásról kötelező jelentést tenni; prioritást kap a visszadobások elkerülése az IOTC és a megfelelő regionális halászati szervezetek alapelveivel összhangban álló szelektív halászati módszerek alkalmazása révén; a járulékos fogást – amennyire csak lehetséges – partra szállítják.

2. A Felek megállapodnak, hogy együttműködnek az EAC-partnerállam(ok) állampolgárainak szülő nemzeti/regionális képzési programok kifejlesztésében és végrehajtásában, hogy így segítsék elő tényleges részvételüket a halászati ágazatban. Ahol az EU kétoldalú halászati megállapodásokról egyezett meg, ott ösztönzést kap az EAC-partnerállam(ok) állampolgárainak foglalkoztatása. Az uniós hajókra felvett tengerészekre alkalmazzák a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek (ILO) a munkahelyi alapvető elvekről és jogokról szóló nyilatkozatát.

3. A Felek összehangolt erőfeszítéseket tesznek az IUU-halászat megelőzésére, megakadályozására és felszámolására szolgáló eszközök javítása érdekében, és ebből a célból megfelelő intézkedéseket tesznek. Az IUU-halászatban részt vevő halászhajót elkobozzák, tulajdonosa ellen pedig az illetékes hatóság vádat emel. Ezek nem halászhatnak többé az érintett EAC-partnerállam(ok) vizein, kivéve, ha ezt a lobogó szerinti állam és az említett EAC-partnerállam(ok), valamint – szükség szerint – az érintett regionális halászati gazdálkodási szervezet előzetesen engedélyezi(k).

III. CÍM

A BELVÍZI HALÁSZAT ÉS AZ AKVAKVAKULTÚRA FEJLESZTÉSE

56. CIKK

Hatály és célkitűzések

1. E cím rendelkezései az EAC-partnerállam(ok)ban a belvízi halászat, a tengerparti területek és az akvakultúra fejlesztésére alkalmazandók, tekintettel a kapacitásépítésre, a technológiatranszferre, az egészségügyi és növényegészségügyi szabványokra, a beruházásokra és ezek finanszírozására, a környezetvédelemre, valamint a jogszabályi és szabályozási keretekre.
2. A belvízi halászat és az akvakultúra fejlesztése terén való együttműködés célkitűzései a következők: a belvízi halászati erőforrások fenntartható kiaknázásának előmozdítása, az akvakultúra-ágazat termelésének növelése, a kínálati oldali korlátok eltávolítása, a hal és a haltermékek minőségének javítása, hogy azok megfeleljenek a nemzetközi SPS-intézkedéseknek, az uniós halpiacokhoz való hozzáférés javítása, a régió belüli kereskedelmi akadályok kezelése, tőke és beruházások vonzása az ágazatba, kapacitásépítés, valamint a belvízi halászatot és az akvakultúrát fejleszteni kívánó magánbefektetők pénzügyi támogatáshoz jutásának javítása.

IV. RÉSZ

MEZŐGAZDASÁG

57. CIKK

Hatály és fogalommeghatározások

1. E rész rendelkezései a növényekre és az állatállományra alkalmazandók, beleértve a közvetlenül hasznos rovarokat.
2. E rész, valamint az V. rész II. címe alkalmazásában, a következő fogalommeghatározások alkalmazandók:
 - (a) a „mezőgazdaság” magában foglalja a növényeket, az állatállományt, valamint a közvetlenül hasznos rovarokat;
 - (b) „mezőgazdasági termékek”: a mezőgazdaságról szóló WTO-megállapodás I. mellékletében megadott termékek;
 - (c) „mezőgazdasági finanszírozás”: pénzügyi források nyújtása a mezőgazdasággal kapcsolatos tevékenységek támogatására a teljes értéklánc – nevezetesen a mezőgazdasági beszállítás, mezőgazdasági szolgáltatások, termelés, raktározás, forgalmazás, termékfeldolgozás és -értékesítés – mentén;
 - (d) „mezőgazdasági inputanyagok”: olyan anyagok, berendezések és szerszámok, amelyeket a mezőgazdasági termékek előállításánál és kezelésénél használnak;

- (e) „fenntartható mezőgazdasági technológia”: a környezeti, társadalmi és gazdasági hatásaira különös figyelemmel megtervezett technológia;
- (f) „élelmezés- és táplálkozásbiztonság”: fizikai és gazdasági értelemben minden ember mindenkori hozzájárása a biztonságos, kellő mennyiségű és tápláló élelmiszerhez az aktív és egészséges életvitelt fedező napi táplálkozási szükségletek kielégítése érdekében;
- (g) „megélhetésbiztonság”: a jövedelemhez és forrásokhoz való megfelelő és fenntartható hozzáférés az alapvető szükségletek kiegyensúlyozott módon történő kielégítése céljából (beleértve az élelemhez, az ivóvízhez, az egészségügyi létesítményekhez, az oktatási lehetőségekhez és a lakhatáshoz való megfelelő hozzáférést, valamint a közösségi részvételhez és társadalmi integrációhoz szükséges időt);
- (h) „természeti katasztrófa”: természeti csapások, így például szárazság, földrengés, földcsuszamlás, vulkánkitörés, árvíz, kártevők és betegségek következménye;
- (i) „mezőgazdasági kistermelő”: olyan korlátozott erőforrásokkal rendelkező termelő, aki két (2) hektárnál kisebb földtulajdonnal rendelkezik, és tevékenységének léptéke túl kicsi ahhoz, hogy a szükséges szolgáltatásokat odavonzza a termelékenység jelentős növelése és a piaci lehetőségek kihasználása céljából;
- (j) „fenntartható fejlődés”: e rész összefüggésében magában foglalja a gazdasági és társadalmi fejlődés alapját képező természeti erőforrások olyan módon történő kezelését és védelmét, amelynek célja a jelen és a jövő nemzedékek emberi szükségleteinek kielégítése.

58. CIKK

Célkitűzések

1. A Felek egyetértenek abban, hogy e rész alapvető célkitűzése a fenntartható mezőgazdasági fejlődés, amely magában foglalja többek között a megélhetés- és az élelmezésbiztonságot, a vidékfejlesztést és a szegénységcsökkentést az EAC-partnerállam(ok)ban.
2. E rész célkitűzései a következők:
 - (a) a Felek közötti együttműködés elősegítése a mezőgazdasági tevékenységekkel foglalkozók jólétének megteremtése és életminőségének javítása érdekében a termelés, a termelékenység és piaci részesedés növelése révén;
 - (b) az élelmezés- és táplálkozásbiztonság javítása az EAC-partnerállam(ok)ban a hozzáadottérték-teremtés ösztönzése, a terméshozam, a minőség, a biztonság, a piaci integráció, a kereskedelem, az elérhetőség és a hozzáférhetőség növelése révén;
 - (c) a jövedelemszerző munkavégzés biztosítása a korszerűsített agrárágazat értéklánca mentén;
 - (d) korszerű és versenyképes mezőgazdaság-alapú ágazatok fejlesztése;
 - (e) a természeti és kulturális erőforrások fenntartható használatának és kezelésének ösztönzése a környezetbarát és fenntartható technológiák fejlesztésével, amelyek javítják a mezőgazdasági termelékenységet;

- (f) hozzájárulás a versenyképességhez a hozzáadottérték-teremtés ösztönzésével az ellátási láncok mentén a piacra jutás érdekében;
- (g) a termelői bevételek növelése a piacon a hozzáadott értékű mezőgazdasági termékek értékesítésének fejlesztésével;
- (h) a mezőgazdasági ágazat és a vidéki gazdaság kiigazításának megkönnyítése, hogy azok meg tudjanak birkózni a globális gazdasági változásokkal;
- (i) a mezőgazdasági kistermelők gazdasági teljesítményének mobilizálása és növelése a mezőgazdasági termelői szervezetek kapacitásépítése révén;
- (j) a kereskedelem és a piacok működésének megkönnyítése a mezőgazdasági árucikkek tekintetében a devizabevételek növelése érdekében;
- (k) az infrastruktúra javítása az EAC-partnerállamo(ko)n belül a termelés, termelékenység, valamint a mezőgazdasági inputanyagok és termékek értékesítésének és forgalmazásának növelése érdekében, különös tekintettel a raktározásra, osztályozásra, kezelésre, csomagolásra és szállításra.

59. CIKK

Általános alapelvek

1. A Felek elismerik a mezőgazdaság fontosságát az EAC-partnerállam(ok) gazdaságán belül, mivel a mezőgazdaság a megélhetés fő forrása az EAC-partnerállam(ok) lakosságának többsége számára – elsődleges tényező az élelmezés- és táplálkozásbiztonság garantálása szempontjából, potenciális ágazat a magas növekedés és hozzáadottérték tekintetében, valamint az exportbevételek forrása.
2. A mezőgazdaságnak az EAC-partnerállam(ok) gazdaságában betöltött multifunkcionális szerepe fényében a Felek megállapodnak, hogy átfogó megközelítést alkalmaznak a mezőgazdaságra vonatkozóan a fenntartható fejlődés alapjaként.
3. A Felek megállapodnak, hogy együttműködnek a mezőgazdasági ágazat fenntartható növekedésének előmozdításában, figyelembe véve annak számos aspektusát, valamint az EAC-partnerállam(ok) gazdasági, társadalmi és környezeti jellemzőinek, valamint fejlesztési stratégiáinak sokféleségét.
4. A Felek elismerik, hogy a mezőgazdasági ágazat integrációjának elmélyítése az EAC-partnerállam(ok)ban hozzájárul a régióközi piacok bővüléséhez, és növeli a beruházások és a magánszektor fejlesztésének hatókörét.
5. A Felek elismerik, hogy a mezőgazdasági termelés támogatása, a hozzáadottérték-teremtés ösztönzése, valamint a mezőgazdasági kereskedelem- és piacfejlesztési kezdeményezéseknek a megfelelő szabályozási keret megfelelő jogi eszközei és rendelkezései révén történő előmozdítása különös fontossággal bír a változó piaci feltételeknek való alkalmazkodáshoz. E tekintetben a Felek eltökélték, hogy együttműködnek a szükséges beruházásoknak az EAC-partnerállam(ok)ba vonzása érdekében.

6. A Felek egyetértenek abban, hogy az e részben áttekintett mezőgazdasági prioritásoknak egyértelműen kapcsolódniuk kell az élelmezés- és táplálkozásbiztonsággal és a szegénység mértékének csökkentésével kapcsolatos regionális átfogó politikai kerethez, a regionális fejlesztési menetrend konzisztenciájának és iránymutatásának biztosítása érdekében.

60. CIKK

Átfogó párbeszéd

1. A Felek átfogó párbeszédet alakítanak ki az EAC-partnerállam(ok) és az EU között a mezőgazdaságról és a vidékfejlesztésről (a továbbiakban: mezőgazdasági párbeszéd) az e részben szereplő valamennyi kérdésben. A mezőgazdasági párbeszéd nyomon követi az e részben foglaltak végrehajtása terén elért előrehaladást, és fórumot biztosít a cserék és együttműködés számára a Felek belső agárpolitikáiról, és különösen a mezőgazdaság szerepéről az EAC-partnerállam(ok)ban a mezőgazdasági jövedelmek, az élelmezésbiztonság, a fenntartható erőforrás-használat, a vidékfejlesztés és a gazdasági növekedés fokozása terén.
2. A mezőgazdasági párbeszédre a vezető tisztviselők bizottságának keretében kerül sor.
3. A Felek közös megegyezés alapján meghatározzák a mezőgazdasági párbeszédre vonatkozó munkarendet és részletszabályokat.

61. CIKK

Regionális integráció

A Felek elismerik, hogy a mezőgazdasági ágazatnak az EAC-partnerállamokban történő, az akadályok fokozatos megszüntetése révén megvalósuló integrációja, a megfelelő szabályozási és intézményes keret biztosítása, valamint a szakpolitikák harmonizációja és konvergenciája hozzájárul a regionális integrációs folyamat elmélyítéséhez, és így a regionális piacok bővítéséhez, amely növeli a beruházások és a magánszektor fejlesztésének hatókörét.

62. CIKK

Támogató politikák

A Felek elismerik az e részben foglalt célkitűzések megvalósításának lehetővé tételét és elősegítését szolgáló politikák és intézményi reformok elfogadásának és végrehajtásának fontosságát.

63. CIKK

Fenntartható mezőgazdasági fejlesztés

A Felek együttműködnek a fenntartható mezőgazdasági fejlődés megvalósításában, különös hangsúllyal az EAC-partnerállam(ok) kiszolgáltatott vidéki lakosságára a változó világpiaci termelés és kereskedelmi szerkezet, valamint a fogyasztói ízlés és preferencia fényében.

64. CIKK

Élelmezés- és táplálkozásbiztonság

1. A Felek megegyeznek, hogy e megállapodás rendelkezéseinek lehetővé kell tennie az EAC-partnerállam(ok) számára az élelmezés- és táplálkozásbiztonság és a fenntartható mezőgazdasági fejlődés megvalósítására, valamint a kereskedelmi mezőgazdasági piacok régióbeli kialakítására irányuló hatékony intézkedések végrehajtását az élelmezés- és táplálkozásbiztonság biztosítása érdekében.
2. A Felek biztosítják, hogy az e rész értelmében meghozott intézkedések az élelmezés- és táplálkozásbiztonság növelését, valamint olyan intézkedések elfogadásának elkerülését célozzák, amelyek veszélyeztethetnék az élelmezés- és táplálkozásbiztonság megvalósítását háztartási, nemzeti és regionális szinten.

65. CIKK

Értéklánc-szervezés

A Felek megegyeznek, hogy regionális stratégiát dolgoznak ki a mezőgazdaságban az ellátási kapacitások növelésére, a nagy értékű mezőgazdasági alágazatok azonosítására, amelyek tekintetében a régió versenyelőnyrel rendelkezik és kiaknázza az azon beruházások kínálati lehetőségeit, amelyek megkönnyíthetik az elmozdulást a komparatív előnyökről a versenyelőnyök felé.

66. CIKK

Korai előrejelző rendszerek

A Felek elismerik az élelmezésbiztonsági információs rendszerek létrehozásának, javításának és megerősítésének szükségességét, beleértve a nemzeti korai előrejelző rendszereket, valamint a sebezhetőségi elemzésre és nyomon követésre szolgáló rendszereket, továbbá a kapacitásépítési intézkedések végrehajtását, a meglévő nemzetközi és regionális mechanizmusokkal összhangban és azok révén.

67. CIKK

Technológia

A Felek elismerik a modern és fenntartható mezőgazdasági technológiák fontosságát, és megegyeznek, hogy fejlesztik és előmozdítják a modern mezőgazdasági technológiák használatát, amely magában foglalja az alábbiakat:

- (a) fenntartható öntözési és öntözéses tápanyag-utánpótlási technológiák;
- (b) szövetkultúra és mikroszaporítás;
- (c) nemesített vetőmagok;
- (d) mesterséges megtermékenyítés;
- (e) integrált növényvédelem;

- (f) termékcsomagolás;
- (g) a betakarítást követő szakasz kezelése;
- (h) akkreditált laboratóriumok;
- (i) biotechnológia;
- (j) kockázatértékelés és kockázatkezelés.



68. CIKK

Belpolitikai intézkedések

1. Mindkét Fél biztosítja az átláthatóságot a mezőgazdasági termékek kereskedelmével kapcsolatos mezőgazdasági támogatás területén. Ebből a célból, az EU rendszeresen jelentést készít a mezőgazdasági párbeszéd keretében az EAC-partnerállam(ok) számára az ilyen támogatások jogalapjáról, formájáról és összegéről. Az ilyen információ akkor tekinthető megadottnak, ha azt a Felek vagy megbízottjaik egy nyilvánosan elérhető internetes oldalon közzéteszik.

2 E megállapodás hatálybalépésének napját követően az EU nem nyújt exporttámogatást az EAC-partnerállam(ok)ba irányuló egy mezőgazdasági termékre sem. Ezt a tilalmat a GPM Tanács negyvennyolc (48) hónap elteltével felülvizsgálja.

3. Ezenfelül, a vezető tisztviselők bizottsága megvizsgálja azokat a kérdéseket, amelyek a Felek mezőgazdasági termékeinek egymás piacaihoz való hozzáféréssel kapcsolatban felmerülhetnek. A vezető tisztviselők bizottsága ajánlásokat tehet a GPM Tanácsnak a 107. cikkel összhangban.

69. CIKK

Mezőgazdasági árucikkek termelése és értékesítése

1. A Felek elismerik az EAC-partnerállam(ok) előtt az elsődleges mezőgazdasági alapanyagok exportjától való függésük miatti kihívásokat, amelyek ki vannak téve a jelentős áringadozásoknak és a romló kereskedelmi cserearányoknak, a devizabevételek tekintetében.
2. A Felek ezért megállapodnak a következőkben:
 - (a) a köz- és magánszféra közötti partnerség erősítése a mezőgazdasági árucikkek termelésével, feldolgozásával és értékesítésével kapcsolatos beruházások terén;
 - (b) együttműködés a rés piacokhoz való hozzáférés és az árukra vonatkozó szabványoknak való megfelelés megkönnyítésére szolgáló kapacitások fejlesztésben az ilyen piaci követelmények teljesítése érdekében;
 - (c) a mezőgazdasági termelés és az exporttermékek diverzifikációjának támogatása az EAC-partnerállam(ok)ban;
 - (d) a termelői bevételek növelése a piacon a hozzáadott értékű mezőgazdasági termékek értékesítésének fejlesztésével.

70. CIKK

Nyomon követés

A Felek megegyeznek, hogy a GPM Tanács felülvizsgálja és nyomon követi az e megállapodás szerinti kötelezettségeik végrehajtását. A GPM Tanács hatékony felügyeletet nyújt a kötelezettségek teljesítésére az átláthatóság biztosítása révén és lehetőséget adva a Felek számára, hogy értékeljék e kötelezettségek hozzájárulását a tisztességes és piacorientált mezőgazdasági kereskedelem rendszerének a megteremtésére irányuló hosszú távú célkitűzéseikhez.

71. CIKK

Nettó élelmiszer-importáló országok

1. A Felek elismerik a nettó élelmiszer-importáló EAC-partnerállam(ok) aggályai kezelésének fontosságát. Ezért e cikk célja az, hogy segítse a nettó élelmiszer-importáló államokat az élelmezésbiztonság biztosítására irányuló programok kidolgozásában.
2. A Felek megállapodnak a következőkben:
 - (a) az élelmiszer-termelésre, -tárolásra és -forgalmazásra vonatkozó korlátozások kezelése az EAC-partnerállam(ok)ban.

(b) az élelmiszersegélyeknek az EAC-partnerállam(ok)ból és más afrikai regionális gazdasági közösségekből történő beszerzése;

(c) az élelmiszersegélyek koordinációjának javítása.

3. A Felek megegyeznek, hogy fenntartják az élelmiszersegélyek megfelelő szintjét, figyelembe véve az élelmiszersegélyben részesülők érdekeit, és hogy biztosítják, hogy a (2) bekezdésben említett intézkedések nem akadályozzák akaratlanul sem a szükséghelyzetek kezelésére irányuló élelmiszersegélyek célba juttatását.

4. A Felek biztosítják, hogy az élelmiszersegélyt a kereskedelem eltérítésének megelőzését célzó intézkedésekkel teljes összhangban nyújtsák, amelyek magukban foglalják a következőket:

(a) annak biztosítása, hogy valamennyi élelmiszersegély-művelet szükség által vezérelt és teljes mértékben támogatás formájában történik; valamint

(b) nem kötik azokat közvetlenül vagy közvetve a mezőgazdasági termékeknek vagy más áruknek és szolgáltatásoknak a kereskedelmi exportjához.

72. CIKK

Bizonyos ágazatok jelentősége

1. A Felek elismerik a következőket:
 - (a) fontos a megfelelő hozzáférés biztosítása az élelmiszerhez, a tiszta és egészséges ivóvízhez, az egészségügyi létesítményekhez, az oktatási lehetőségekhez, a lakhatáshoz, a közösségi részvételhez és a társadalmi integrációhoz a vidéki lakosság megélhetésbiztonság szempontjából;
 - (b) a mezőgazdasági infrastruktúra fejlesztése – beleértve a termelést, a feldolgozást, az értékesítést és a forgalmazást – döntő szerepet játszik az EAC-partnerállam(ok) társadalmi-gazdasági vidékfejlesztésében és regionális integrációjában;
 - (c) a technikai támogatási szolgáltatások – köztük a mezőgazdasági kutatás, szaktanácsadás és tanácsadó szolgáltatások, képzések – fontosak a mezőgazdasági termelékenység növelése tekintetében;
 - (d) a mezőgazdasági finanszírozás megkönnyítése fontos intézkedés az EAC-partnerállam(ok) mezőgazdasági ágazatának átalakítása érdekében, mivel finanszírozásra van szükség a mezőgazdasági technológiafejlesztés, a mezőgazdasági hitel- és biztosítás, az infrastruktúrafejlesztés és a piacok, továbbá a gazdálkodók képzése tekintetében; valamint
 - (e) a fenntartható vidékfejlesztés fontos az EAC-partnerállam(ok) vidéki lakossága életszínvonalának javítása érdekében.

2. A Felek megegyeznek, hogy együttműködnek a megélhetésbiztonság, a mezőgazdasági infrastruktúra, a technikai támogatási szolgáltatások, a mezőgazdasági finanszírozási szolgáltatások és a vidékfejlesztés terén az V. rész II. címében előírtak szerint.

73. CIKK

Információcsere és konzultáció

1. A Felek megállapodnak abban, hogy kicserélik tapasztalataikat és információikat a bevált gyakorlatokról, valamint konzultációt folytatnak egymással az e rész célkitűzésének elérését illető valamennyi kérdéssel kapcsolatban.

2. A Felek megállapodnak a következőkben:

- (a) információt cserélnek a mezőgazdasági termeléssel, fogyasztással és kereskedelemmel, valamint a mezőgazdasági termékek piaci fejleményeivel kapcsolatban;
- (b) információt cserélnek a beruházási lehetőségekről és a mezőgazdasági ágazatban rendelkezésre álló ösztönzőkről, beleértve a kisebb léptékű tevékenységeket;
- (c) információt cserélnek a mezőgazdasági politikáról, jogszabályokról és egyéb rendelkezésekről;
- (d) megvitatják a mezőgazdasági ágazat átalakításának alátámasztásához szükséges politikai és intézményi változásokat, valamint a mezőgazdasággal és a vidékfejlesztéssel kapcsolatos regionális politikák kialakítását és végrehajtását a regionális integráció során;

(e) információt cserélnek az új és megfelelő technológiákról, valamint a mezőgazdasági termékek minőségével kapcsolatos politikákról és intézkedésekről.

74. CIKK

Földrajzi árujelzők

1. A Felek elismerik a földrajzi árujelzők jelentőségét a fenntartható mezőgazdaság és vidékfejlesztés szempontjából.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek az olyan termékek azonosításában, elismerésében és nyilvántartásba vételében, amelyek az oltalom alatt álló földrajzi árujelzők által biztosított védelemben, valamint az azonosított termékek védelmére irányuló egyéb intézkedésekben részesülhetnek.

V. RÉSZ

GAZDASÁGI ÉS FEJLESZTÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS

75. CIKK

Általános rendelkezések

1. A Cotonoui Megállapodás 34. és 35. cikkével, valamint az annak helyébe lépő megállapodás vonatkozó rendelkezéseivel összhangban a Felek újra megerősítik, hogy a fejlesztési együttműködés partnerségük kulcsfontosságú eleme és lényeges tényező e megállapodás célkitűzéseinek megvalósítása szempontjából. A Felek megállapodnak abban, hogy e megállapodás VI. mellékletének rendelkezései elsőbbséget élveznek e rész rendelkezéseivel szemben.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy kezelik az EAC-partnerállam(ok) fejlesztési igényeit, a termelési és ellátási kapacitás növelése, gazdaságuk szerkezetváltásának és versenyképességének előmozdítása, gazdaságuk diverzifikálása és a hozzáadottértékének növelése révén, a fenntartható fejlődés előmozdítása és a regionális integráció támogatása érdekében.

3. A Felek elkötelezik magukat az együttműködés iránt annak érdekében, hogy elősegítsék e megállapodás végrehajtását és támogassák a regionális integrációs és fejlesztési stratégiákat. A Felek megállapodnak abban, hogy e rész, valamint a GPM fejlesztési mátrix szolgál – a VI. melléklet elsőbbséget élvező rendelkezéseire is figyelemmel – az együttműködés alapjául az EAC-partnerállam(ok) regionális és nemzeti fejlesztési stratégiái mellett. A GPM fejlesztési mátrixot és a megfelelő alapvető referenciaértékeket, mutatókat és célkitűzéseket, amelyek tükrözik az EAC-partnerállam(ok) által azonosított igényeket az EU–EAC gazdasági partnerségi megállapodás aláírásának időpontjában, e megállapodás a III(a), illetve III(b). mellékletként tartalmazza. Ezeket öt (5) évente felül kell vizsgálni. Az együttműködés az EAC-partnerállam(ok)nak nyújtott pénzügyi és nem pénzügyi támogatás formájában valósul meg.

4. Az EAC-partnerállam(ok) és az EU közötti fejlesztési együttműködéssel kapcsolatos finanszírozást e megállapodás végrehajtására vonatkozóan a Cotonoui Megállapodásban meghatározott szabályok és vonatkozó eljárások, valamint az annak helyébe lépő megállapodás keretében, illetve az EU általános költségvetéséből finanszírozott, további vonatkozó eszközök keretében kell végrehajtani. Ebben az összefüggésben – tekintettel a világpiacon kialakuló fokozott regionális integrációból és versenyből fakadó új kihívásokra – a Felek egyetértenek abban, hogy az egyik prioritás e megállapodás végrehajtásának támogatása. A Felek megállapodnak a Cotonoui Megállapodásban, valamint az annak helyébe lépő megállapodásban meghatározott pénzügyi eszközök mozgósításában annak érdekében, hogy maximálisan ki lehessen használni e megállapodás várható előnyeit.

5. E megállapodás végrehajtása céljából a Felek vállalják, hogy közösen vagy egyénileg forrásokat mozgósítanak a X. cím egyedi rendelkezései által nyújtott útmutatás szerint, a VI. melléklet azon rendelkezéseire is figyelemmel, amelyek elsőbbséget élveznek az előbbiekkal szemben.

6. Az OECD 2005. március 2-án elfogadott „Párizsi Nyilatkozat a Segélyhatékonyságról” című dokumentumával összhangban a Felek megállapodnak abban, hogy e megállapodás végrehajtásához az erőforrások elosztására és összehangolására a nemzeti és/vagy a regionális szinten irányított végrehajtási mechanizmusokat, alapokat vagy eszközöket veszik igénybe és adott esetben támogatják.

76. CIKK

Célkitűzések

A gazdasági és fejlesztési együttműködés célja:

- (a) az EAC-partnerállam(ok) gazdasága(i) versenyképességének fokozása;
- (b) az ellátási kapacitás fejlesztése és e megállapodás zökkenőmentes végrehajtásának lehetővé tétele;
- (c) az EAC-partnerállam(ok) gazdaságának (gazdaságainak) szerkezetátalakítása a termelés, a forgalmazás, a szállítás és az értékesítés fejlesztésével erős, versenyképes és diverzifikált gazdasági bázis kialakítása révén;
- (d) a kereskedelmi kapacitás, valamint a beruházások vonzására vonatkozó kapacitás fejlesztése;
- (e) a kereskedelmi és beruházási szakpolitikák és szabályozások megerősítése; valamint
- (f) a regionális integráció mélyítése.

77. CIKK

Együtműködési területek

A gazdasági és fejlesztési együttműködés a következő területeket foglalja magában, a VI. melléklet azon rendelkezéseire is figyelemmel, amelyek elsőbbséget élveznek:

- (a) infrastruktúra;
- (b) mezőgazdaság és állattartás;
- (c) a magánszektor fejlesztése;
- (d) halászat;
- (e) vízügy és környezetvédelem;
- (f) piacra jutási kérdések, ideértve többek között a következőket:
 - (i) állat- és növényegészségügyi intézkedések (SPS);
 - (ii) a kereskedelem technikai akadályai (TBT); és
 - (iii) vámügyek és kereskedelemkönnyítés az EAC-partnerállam(ok)ban;
- (g) a IX. címbe említett GPM kiigazító intézkedések; valamint
- (h) az erőforrások mozgósítása.

I. CÍM

INFRASTRUKTÚRA

78. CIKK

Hatály és célkitűzések

1. A fizikai infrastruktúra fejlesztése terén folytatott együttműködés, különösképpen a szállításra, az energiaügyre, az információs és kommunikációs technológiákra terjed ki.
2. Az ezen a területen meghatározott célkitűzések a következők:
 - (a) az EAC-partnerállam(ok) versenyképességének növelése;
 - (b) a kínálati oldalon fennálló korlátok kezelése intézményi, nemzeti és regionális szinten; valamint
 - (c) a köz- és magánszféra közötti partnerségek kialakításának fokozása.

79. CIKK

Közlekedés

1. A közlekedés terén folytatott együttműködés magában foglalja a közúti, vasúti, légi és vízi közlekedést.

2. Az ezen a területen meghatározott célkitűzések a következők:

- (a) a nemzeti és regionális összeköttetések javítása a regionális integráció elmélyítése érdekében;
- (b) az EAC-partnerállam(ok) fenntartható és hatékony közlekedési rendszereinek fejlesztése, szerkezeti átalakítása, helyreállítása, és korszerűsítése;
- (c) a személyek mozgásának és az áruforgalomnak a fejlesztése; valamint
- (d) a piacok elérhetőbbé tétele a közúti, légi, tengeri, belvízi és vasúti közlekedés javításával.

3. A 75. cikkre is figyelemmel a Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a következő területeken:

- (a) a közlekedési rendszerek igazgatásának javítása;
- (b) az infrastruktúra javítása, fejlesztése és korszerűsítése minden szinten, ideértve az intermodális infrastruktúra-hálózatok fejlesztését is;
- (c) az EAC-partnerállam(ok) intézményi, technikai és közigazgatási kapacitásainak megerősítése a szabványok, minőségbiztosítás, metrológia és megfelelőségértékelési szolgáltatások terén;
- (d) technológiafejlesztés és -transzfer, innováció, információcsere, hálózatok és piaci értékesítés;

- (e) a gazdasági szereplők ösztönzése partnerségek, kapcsolatok és közös vállalkozások kialakítására;
- (f) a szállítási ágazat biztonságának és megbízhatóságának javítása, beleértve a meteorológiai előrejelzést, a veszélyes áruk kezelését és a veszélyhelyzet-reagálást;
- (g) regionális közlekedési szakpolitikák és a szabályozási keretek kidolgozása.

80. CIKK

Energiaügy

1. Az energiaügyi együttműködés magában foglalja a köz- és a magánszféra részvételét az energiatermelésben, -szállításban, -elosztásban és a határokon átnyúló energiakereskedelemben.
2. Az ezen a területen meghatározott célkitűzések a következők:
 - (a) a régió energiatermelési kapacitásának fejlesztése, növelése és bővítése;
 - (b) az alternatív energiaforrások számának növelése;
 - (c) a hálózatok fejlesztése, növelése és bővítése;
 - (d) az elosztás és a szállítás fejlesztése, növelése és bővítése;

- (e) az EAC-partnerállam(ok) modern, hatékony, megbízható, diverzifikált, fenntartható és megújuló, tiszta energiaforrásokhoz versenyképes árakon való hozzáféréseinek javítása;
- (f) az energiatermelési, -elosztási és -gazdálkodási kapacitás fejlesztése nemzeti és regionális szinten;
- (g) az energiaösszekapcsolhatóság előmozdítása az EAC-partnerállam(ok)on belül és kívül a maximális energiafelhasználás érdekében; valamint
- (h) olyan környezet kialakításának támogatása, amely elősegíti, hogy ez az ágazat beruházásokat vonzzon.

3. A 75. cikkre is figyelemmel a Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a következő területeken:

- (a) a meglévő energiaforrások – különösen a vízenergia, a kőolaj és a biomassza – termelési, szállítási és elosztási kapacitása;
- (b) az energiaszerkezet diverzifikálása társadalmilag és környezetvédelmi szempontból elfogadható, és a kőolajtól való függést csökkentő más potenciális energiaforrásokkal;
- (c) az energetikai infrastruktúra fejlesztése, ideértve a vidéki területeket is;
- (d) megfelelő energiaügyi szabályozási és szakpolitikai reformok kidolgozása, többek között a kereskedelem és privatizáció területén is;
- (e) regionális összekapcsolhatóság és együttműködés az energiatermelés és -elosztás területén;

- (f) az emberi erőforrásokkal összefüggő kapacitásépítés, az igazgatás, a szolgáltatási színvonal és az intézményi struktúrák fejlesztése;
- (g) technológiafejlesztés és -transzfer, kutatás-fejlesztés (K+F), innováció, információcsere, adatbázisok és hálózatok fejlesztése;
- (h) partnerségek, kapcsolatok és közös vállalkozások.

81. CIKK

Információs és kommunikációs technológiák

1. Az információs és kommunikációs technológiák (IKT) ágazata terén folytatott együttműködés a következőkre terjed ki: az IKT fejlesztése, versenyképesség és innováció, valamint az információs társadalommá való zökkenőmentes átmenet.
2. Az ezen a területen meghatározott célkitűzések a következők:
 - (a) az IKT-ágazat fejlesztése; és
 - (b) az IKT hozzájárulásának előmozdítása a kereskedelem megkönnyítéséhez e-szolgáltatások, e-kereskedelem, e-kormányzat, e-egészségügy, biztonságos tranzakciók révén, valamint a többi társadalmi-gazdasági ágazat fejlődéséhez.

3. A 75. cikkre is figyelemmel a Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a következő területeken:

- (a) IKT-összekapcsoltság és költséghatékonyság nemzeti, regionális és globális szinten;
- (b) új IKT elterjesztése;
- (c) az IKT-ra vonatkozó jogi és szabályozási keretek fejlesztése;
- (d) technológiafejlesztés, -transzfer és -alkalmazás, kutatás és fejlesztés, innováció, információcsere, hálózatok és piaci értékesítés;
- (e) az emberi erőforrásokkal összefüggő kapacitásépítés, a szolgáltatási színvonal és az intézményi struktúrák fejlesztése;
- (f) partnerségek, kapcsolatok és közös vállalkozások a gazdasági szereplők között;
- (g) az IKT-alapú szolgáltatások részpiaca fejlesztésének ösztönzése és támogatása.

II. CÍM

MEZŐGAZDASÁG

82. CIKK

Hatály és célkitűzések

1. Az e cím szerinti együttműködés a növényekre és az állatállományra alkalmazandók, beleértve a közvetlenül hasznos rovarokat.
2. A Felek egyetértenek abban, hogy e cím fő célkitűzése a fenntartható mezőgazdasági fejlődés biztosítása, amely magában foglalja többek között a megélhetés- és élelmezésbiztonságot, a vidékfejlesztést és a szegénységcsökkentést az EAC-partnerállam(ok)ban.
3. E cím egyéb célkitűzéseit az 58. cikk szabályozza.

83. CIKK

Együttműködési területek

1. A Felek elismerik a mezőgazdasági ágazat fontosságát az EAC-partnerállam(ok) gazdasága szempontjából, és megállapodnak abban, hogy együttműködnek az ágazat átalakítása céljából, a versenyképességének növelése, az élelmezés- és táplálkozásbiztonság biztosítása, a vidékfejlesztés előmozdítása, valamint a mezőgazdaság és a vidéki gazdaság átalakulásának megkönnyítése érdekében, hogy az alkalmazkodjon e megállapodás végrehajtásának hatásaihoz, különös tekintettel a mezőgazdasági kistermelőkre.

2. A Felek megállapodnak, hogy együttműködnek a következő területeken:

(a) regionális integráció:

a mezőgazdasági termékek regionális és nemzetközi piacokra jutásának javítása, beleértve a piaci rendszerek fejlesztését és a piacfejlesztési stratégiákat;

(b) támogató politikák:

(i) nemzeti és regionális mezőgazdasági szakpolitikák, jogszabályi és szabályozási keretek kidolgozása, a szükséges kapacitás kiépítése és az intézményfejlesztés támogatása;

(ii) kapacitásépítés az EAC-partnerállam(ok)ban a növekvő kereskedelmi lehetőségek teljes mértékű kihasználásához és a kereskedelmi reformok előnyeinek maximális kiaknázásához;

(c) fenntartható mezőgazdasági fejlesztés:

(i) közös tevékenységek folytatása regionális alapon, beleértve a műtrágyagyártást, a vetőmag-előállítást, az állattenyésztés fejlesztését és az állatbetegségek elleni védekezést;

(ii) a mezőgazdasági termékek feldolgozásának, piaci értékesítésének, elosztásának és szállításának, valamint kezelésének előmozdítása és megerősítése;

(iii) kapacitásépítés a mezőgazdasági termeléssel, csomagolással és SPS-intézkedésekkel kapcsolatos nemzetközi szabványoknak való megfelelés céljából;

(d) mezőgazdasági infrastruktúra:

- (i) a mezőgazdasági támogató infrastruktúra fejlesztése, beleértve a fenntartható öntözési rendszereket, a víz visszanyerést, -tárolást és -gazdálkodást, az értékesítést és a besorolást;
- (ii) a kutatási és képzési infrastruktúra fejlesztése, tároló létesítmények, bekötő és megközelítő utak fejlesztése;
- (iii) a mezőgazdasági feldolgozó infrastruktúra fejlesztése;
- (iv) agrometeorológiai központ felállítása az EAC-partnerállam(ok)ban;
- (v) modern piaci infrastruktúra fejlesztése a nemzeti és regionális piacok bővítésére;

(e) élelmezés- és táplálkozásbiztonság:

- (i) a vidéki és a városi közösségek kapacitásépítése a jobb megélhetés, a szegénység felszámolása és a fenntartható fejlődés előmozdítására;
- (ii) a mezőgazdasági termelés diverzifikálása és olyan termékek fejlesztése, amelyek kezelik az EAC-partnerállam(ok) élelmezés- és táplálkozásbiztonsággal kapcsolatos szükségleteit;
- (iii) olyan programok kialakítása és végrehajtása, amelyek a termelés növekedéséhez és nagyobb termelékenységhez vezetnek a mezőgazdasági ágazatban, különös hangsúllyal a mezőgazdasági kistermelőkre;

- (iv) kapacitásfejlesztés a nemzeti és regionális élelmiszer-biztonsági előírásoknak való megfelelésre vonatkozóan; valamint
 - (v) társadalmi alkalmazkodási programok kialakítása és végrehajtása a természeti katasztrófák által hátrányosan érintett régiókban;
- (f) értéklánc-szervezés:
- (i) a fenntartható mezőgazdasági technológiák használatának és a mezőgazdasági termeléshez szükséges alapanyagokkal való ellátásnak az előmozdítása;
 - (ii) a mezőgazdasági ágazat termelésének, termelékenységének és versenyképességének fokozása az agráralapú ágazatok támogatása révén;
 - (iii) a hozzáadottérték-teremtés előmozdítása a mezőgazdasági termékek ellátási láncán keresztül, a nemzeti, regionális és nemzetközi piacok követelményeinek teljesítése érdekében; valamint
 - (iv) a mezőgazdasági termékek feldolgozása, piaci értékesítése, forgalmazása és szállítása területén folyó tevékenységek fejlesztésének támogatása;
- (g) korai előrejelző rendszerek:
- (i) kapacitásépítés a fenyegető katasztrófák valószínű hatásaival kapcsolatos információk jóval előtte történő értékelésének és terjesztésének terén a vészhelyzeti intézkedések meghozatala és a korai reagálási képesség érdekében;

- (ii) nemzeti és regionális információs rendszerek kifejlesztése és kezelése;
 - (iii) a hatékony katasztrófareagálást segítő korai előrejelző rendszerek, vészhelyzeti tervek és stratégiák kialakítása, megerősítése és összekapcsolása nemzeti és regionális szinten; valamint
 - (iv) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és az éghajlatváltozás mérséklésére vonatkozó opciók támogatása az EAC-partnerállam(ok)ban;
- (h) mezőgazdasági árucikkek termelése és értékesítése:
- (i) a rés piacokhoz való hozzáférést szolgáló kapacitások fejlesztése és az árukra vonatkozó szabványoknak való megfelelés megkönnyítése az ilyen piaci követelmények teljesítése érdekében;
 - (ii) a mezőgazdasági termelés és az exporttermékek diverzifikációja az EAC-partnerállam(ok)ban;
 - (iii) modern piaci infrastruktúra fejlesztése a nemzeti és regionális piacok bővítésére; valamint
 - (iv) a termékcsomagolással és termékcímkézéssel kapcsolatos programok kialakítása, amelyek lehetővé teszik az EAC-partnerállam(ok) termelői számára, hogy prémium árakat biztosítsanak a nyersanyagkivitelükre;
- (i) vidékfejlesztés:
- (i) a kistermelői csoportok kapacitásépítése a teljes mezőgazdasági értéklánc mentén;

- (ii) a szállítási, kommunikációs és piaci létesítmények javítása a mezőgazdasági input és a terméshozam értékesítése szempontjából;
- (iii) a gazdálkodási rendszerek jellegét befolyásoló társadalmi–kulturális korlátok kezelése, ideértve a nyelvi különbségeket, az írástudási szintet, a nemi alapú elfogultságot és a népegészségügyet;
- (iv) a gazdálkodók a hitelrendszerekhez való hozzáféréseinek, valamint a természeti és kulturális erőforrás-gazdálkodás előmozdítása; valamint
- (v) olyan releváns szakpolitikai intézkedések kidolgozása, amelyek annak támogatását szolgálják, hogy a megfelelő mezőgazdasági inputanyagok kellő időben a mezőgazdasági kistermelők rendelkezésére álljanak;

(j) nettó élelmiszer-importáló országok:

az élelmiszer-termelésre, -tárolásra és -forgalmazásra vonatkozó korlátozások kezelése az EAC-partnerállam(ok)ban;

(k) megélhetéssbiztonság:

- (i) kapacitásépítés a szociális szolgáltatások fejlesztésére a vidéki és városkörnyéki lakosság számára;
- (ii) a mezőgazdasági termelésből származó háztartási összjövedelem javítása az EAC-partnerállam(ok)ban többek között a következők révén: diverzifikálás, hozzáadott érték, a mezőgazdasági üzemeken kívüli foglalkoztatás és új fenntartható mezőgazdasági technológiák bevezetése;

(iii) a mezőgazdasági ágazat termelékenységének növelése az EAC-partnerállam(ok)on belül; valamint

(iv) a fenntartható mezőgazdasági technológiák használatának fokozása;

(l) technikai támogatási szolgáltatások:

az EU kötelezettségvállalása az iránt, hogy kiszámítható és fenntartható módon megfelelő forrásokat és technikai segítségnyújtást biztosít az EAC-partnerállam(ok) kapacitásépítéséhez a következő területeken:

(i) a technológia-, és tudástranszfer, valamint a kutatás és fejlesztés megerősítése;

(ii) a gépesítés fejlesztése és növelése az EAC-partnerállam(ok) mezőgazdasági ágazatában;

(iii) mezőgazdasági inputanyag-üzemek és -elosztó rendszerek létesítése az EAC-partnerállam(ok)ban;

(iv) a beruházások előmozdítása és erősítése a mezőgazdasági kutatások, az ismeretek kiterjesztését biztosító szolgáltatások, a képzés terén a kutatás-szaktanácsadók és a mezőgazdasági termelők közötti kapcsolatokban;

(v) regionális kiválósági központok felállítása és erősítése, ideértve a meteorológiai központot, a biotechnológiát, a növény- és állategészségügyi és talajvizsgáló analitikai és diagnosztikai laboratóriumokat; valamint

- (vi) a szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása a növénytermesztés és állattenyésztés terén, ideértve az állattenyésztéssel kapcsolatos szolgáltatásokat, az állatorvosi szolgálatokat és a növényvédelmi szolgálatokat;
- (m) mezőgazdasági finanszírozási szolgáltatások:
- (i) a vidéki pénzügyi szolgáltatások megerősítése a mezőgazdasági kistermelők, feldolgozók és kereskedők számára;
 - (ii) regionális irányítású mechanizmusok fejlesztése vagy mezőgazdasági és vidékfejlesztési alap létrehozása;
 - (iii) mezőgazdasági mikrofinanszírozási intézmények és biztosítási rendszerek fejlesztése;
 - (iv) a bankok és más pénzügyi intézmények által nyújtott hitelekhez való hozzáférés megkönnyítése a feldolgozók, kereskedők és mezőgazdasági kistermelők számára; valamint
 - (v) az EAC-partnerállam(ok) mezőgazdasági ágazatot kiszolgáló pénzügyi intézményeinek támogatása, valamint a magánszektor tőkepiacokhoz való hozzáféréseinek megkönnyítése mind a rövid, mind a hosszú távú tőke előteremtése érdekében;
- (n) földrajzi árujelzők:
- (i) a földrajzi árujelzőkre vonatkozó politikák és jogi keretek fejlesztése;
 - (ii) a földrajzi árujelzőkre vonatkozó szabályozások létrehozása;
 - (iii) gyakorlati kódex kialakítása a termékeknek a származásukkal kapcsolatos meghatározása érdekében;

- (iv) annak megkönnyítése a helyi szervezetek és intézmények számára, hogy koordinálják a helyi érdekelt feleket a földrajzi árujelzők és a termékmegfelelés területén;
- (v) kapacitásépítés a földrajzi árujelzőkkel ellátott termékek azonosítása, nyilvántartásba vétele, értékesítése, nyomonkövethetősége és megfelelése tekintetében; valamint
- (vi) az együttműködés fejlesztése az e cím vonatkozásában a jövőben esetlegesen felmerülő bármely egyéb területen.

III. CÍM

A MAGÁNSZEKTOR FEJLESZTÉSE

84. CIKK

Hatály és célkitűzések

1. A magánszektor fejlesztése terén folytatott együttműködés magában foglalja a beruházásösztönzést és a vállalkozásfejlesztést.
2. E cím célkitűzései a következők:
 - (a) támogató környezet kialakítása a beruházások és a magánvállalkozások számára, beleértve új iparágak fejlesztését, a közvetlen külföldi befektetést és a technológiatranszfert;

- (b) az ellátási kapacitások, a versenyképesség és a hozzáadottérték-teremtés erősítése;
- (c) az uniós finanszírozó intézményektől – köztük az Európai Beruházási Banktól – származó beruházásfinanszírozáshoz való hozzáférés javítása;
- (d) kapacitásépítés és intézményi támogatás nyújtása a magánszektor fejlesztésével foglalkozó olyan intézményeknek, mint a beruházásösztönző ügynökségek, tetőszervezetek, kereskedelmi kamarák, szakmai szövetségek, kapcsolattartó pontok és a kereskedelemkönnyítéssel foglalkozó intézmények;
- (e) a beruházások előmozdítására és védelmére szolgáló szakpolitikai, jogi és szabályozási keret kialakítása és/vagy megerősítése;
- (f) a közös AKCS–EU intézmények – többek között a Mezőgazdasági Fejlesztési Központ – magánszektorra vonatkozó támogatási és végrehajtási mechanizmusainak javítása, az EAC-partnerállam(ok)ban megvalósított beruházások előmozdítására; valamint
- (g) partnerségek, közös vállalkozások, alvállalkozások, kiszervezések és kapcsolatok létrehozása vagy megerősítése.

85. CIKK

Beruházásösztönzés

A Felek megállapodnak abban, hogy elősegítik a beruházásokat az EAC-partnerállam(ok)ban a következő területeken:

- (a) a szakpolitikai, jogi és szabályozási keretek reformjainak támogatása;

- (b) az intézményi kapacitások megerősítésének támogatása, különös tekintettel az EAC-partnerállam(ok) beruházásösztönző ügynökségeinek, illetve a külföldi és helyi beruházások ösztönzésével és megkönnyítésével foglalkozó intézményeknek a kapacitásépítésére;
- (c) a megfelelő igazgatási struktúrák létrehozásának támogatása, ideértve az egyablakos ügyintézt, a beruházások belépéséhez és elindításához;
- (d) a kiszámítható és biztonságos beruházási környezet kialakításának és fenntartásának támogatása;
- (e) az EAC-partnerállam(ok) bevételtermelő eszközök kialakítására irányuló erőfeszítéseinek támogatása, a beruházási források mobilizálása érdekében;
- (f) kockázatenyhítő mechanizmusként kockázati biztosítási rendszerek létrehozása és támogatása, az EAC-partnerállam(ok) iránti befektetői bizalom fokozása érdekében;
- (g) az EAC-partnerállam(ok) beruházási ügynökségei és az EU-ban található partnerei(k) közötti információcserét biztosító mechanizmusok létrehozásának támogatása;
- (h) az európai uniós magánberuházások ösztönzése az EAC-partnerállam(ok)ban;
- (i) a kis-és középvállalkozások beruházási igényeihez igazított pénzügyi keretek és eszközök létrehozásának támogatása; valamint
- (j) a partnerségek megkönnyítése közös vállalkozások és tőkefinanszírozás révén.

86. CIKK

Vállalkozásfejlesztés

A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek az EAC-partnerállam(ok)ban a vállalkozásfejlesztés terén a következők támogatása révén:

- (a) az EAC-partnerállam(ok) és az EU magánvállalkozásai közötti párbeszéd, együttműködés és partnerségek elősegítése;
- (b) erőfeszítések a mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása és a mainstream üzleti tevékenységekbe történő integrációjuk érdekében;
- (c) az EAC-partnerállam(ok) vállalkozásai hatékony termelésének és értékesítésének elősegítése;
- (d) az EAC-partnerállam(ok) magánszektorbeli fejlesztési stratégiáinak végrehajtása;
- (e) a mikro-, kis- és középvállalkozások fejlesztését és növekedését szolgáló kedvező környezet kialakításának ösztönzése;
- (f) a magánszektorbeli szervezetek kapacitásainak megerősítése, hogy megfeleljenek a nemzetközi szabványoknak;
- (g) az innovációs képesség szellemi kalózkodástól való védelme; valamint
- (h) az EAC-partnerállam(ok) kapacitásainak megerősítése a természeti források kutatására, kitermelésére és piaci értékesítésére vonatkozóan.

IV. CÍM

HALÁSZAT

87. CIKK

Az együttműködés területei

A halászati együttműködés a tengeri és a belvízi halászatra, valamint az akvakultúrára terjed ki.

88. CIKK

A tengeri halászat együttműködési területei

1. A tengeri halászat területén folytatott együttműködés a következő területekre terjed ki:
 - (a) halászati gazdálkodási és állománymegőrzési kérdések;
 - (b) hajóparkkezelés és a kifogást követő szakaszra vonatkozó rendelkezések;
 - (c) pénzügyi és kereskedelmi intézkedések; valamint
 - (d) a halászat és a halászati termékek, valamint a tengeri akvakultúra fejlesztése.

2. A meghatározott nemzeti és regionális szintű együttműködési területeken való intézkedések végrehajtása érdekében az EU hozzájárul az erőforrások mozgósításához, ami a regionális kapacitásépítés támogatására is kiterjed.
3. A III. részben és a 75. cikkben foglalt rendelkezésekre is figyelemmel a Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a következő területeken:
- (a) a halak és haltermékek tárolására, értékesítésére és forgalmazására vonatkozó infrastruktúra fejlesztése és javítása;
 - (b) kapacitásépítés nemzeti és regionális szinten az SPS/TBT/veszélyelemzés, kritikus szabályozási pontok műszaki követelményeivel való megfelelés érdekében, az EAC-partnerállam(ok) kizárólagos gazdasági övezetei nyomkövetési, ellenőrző és felügyeleti rendszereinek fejlesztése, valamint a tengeri halászatra vonatkozó egyedi tanúsítási rendszer bevezetése és kezelése;
 - (c) beruházások és technológiatranszfer a halászati műveletek, a halfeldolgozás, a kikötői szolgáltatások, a kikötői létesítmények fejlesztése és javítása, a halászat diverzifikálása terén, hogy az a tonhaltól eltérő, kevésbé vagy egyáltalán nem kiaknázott fajokra is kiterjedjen;
 - (d) közös vállalkozások és kapcsolatok a mikro-, kis- és középvállalkozásokkal és a halászati kisüzemekkel a halászat ellátási láncán belül;
 - (e) hozzáadottérték-teremtés a halágazatban; valamint
 - (f) az állományértékelésre és a fenntarthatósági szintekre vonatkozó kutatás és fejlesztés.

4. A Felek vállalják, hogy együttműködnek egyes vállalatok létrehozásának előmozdításában a következő területeken: halászati műveletek, halfeldolgozás, kikötői szolgáltatások, a gyártási kapacitás növelése, a halászat és a kapcsolódó ágazatok versenyképességének javítása, továbbfeldolgozás, kikötői létesítmények fejlesztése és javítása, valamint a halászat diverzifikálása, hogy az a tonhaltól eltérő, kevésbé vagy egyáltalán nem kiaknázott fajokra is kiterjedjen.

89. CIKK

A belvízi halászat és az akvakultúra fejlesztése

A belvízi halászat és az akvakultúra fejlesztése terén folytatott együttműködés magában foglalja a következő területeket:

- (a) kapacitásépítés és exportpiac-fejlesztés a következők révén:
 - (i) kapacitásépítés az ipari és a kisüzemi termelés, feldolgozás és termékdiverzifikáció terén, ami erősíti a régió belvízi halászatának és akvakultúrájának a versenyképességét; például kutatás-fejlesztési központok létrehozásával, ideértve az akvakultúra kereskedelmi halgazdaságok számára történő fejlesztését is;
 - (ii) kapacitásépítés az exportértékesítési láncok irányításához, ideértve a konkrét termékcsaládokhoz tartozó tanúsítási programok bevezetését és irányítását; továbbá piaci promóció, hozzáadottérték-teremtés, illetve a kifogást követő veszteségek csökkentése a halászati termékeknél;

- (iii) kapacitásnövelés a régióban például a következők révén: az illetékes halászati hatóságok, valamint a kereskedelmi és halászszövetségek fejlesztése annak érdekében, hogy részt vehessenek az uniós Féllel folytatott halászati kereskedelemben, valamint képzési programok a termékfejlesztési és a márkapolitika terén;
- (b) infrastruktúrafejlesztés a következők tekintetében:
- (i) a belvízi halászati és akvakultúrához kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése és javítása;
 - (ii) az infrastruktúra – ideértve minden felszereléstípust – finanszírozásához való hozzáférés megkönnyítése;
- (c) technológiafejlesztés a következők révén:
- (i) a műszaki képességek fejlesztése, többek között a hozzáadott értéket teremtő technológiák előmozdításával, például az EU-tól az EAC-partnerállam(ok) felé történő halászati technológiatranszfer révén;
 - (ii) a régió halászati gazdálkodási kapacitásának növelése, például kutatási és adatgyűjtési rendszerek által, valamint a kifogással és a kifogást követő szakasz kezelésével kapcsolatos megfelelő technológiákhoz való hozzájárulással;
- (d) a jogi és szabályozási keret fejlesztése a következők révén:
- (i) a belvízi halászati és akvakultúra-szabályozás, illetve a nyomonkövetési, ellenőrzési és felügyeleti rendszerek kialakítása;

- (ii) megfelelő szellemi tulajdon-jogi jogszabályi és szabályozási eszközök kialakítása, és kapacitásépítés ezek nemzetközi kereskedelemben történő végrehajtásához;
- (iii) az ökcímkezés és a szellemi tulajdon védelme;
- (e) beruházások és pénzügyek a következők révén:
- (i) a Felek érdekelt felei közötti vegyes vállalatok és más vegyes beruházási formák előmozdítása, például a belvízi halászatban és az akvakultúra-ágazatban létrejövő vegyes vállalatok beruházóinak azonosítására szolgáló részletszabályok meghatározásával;
- (ii) a hitellehetőségekhez való hozzáférés biztosítása a kis- és középvállalkozások, valamint az ipari léptékű belvízi halászvállalkozások fejlődése érdekében;
- (f) a környezet és a halállományok megőrzése a halászatban olyan intézkedések révén, amelyek biztosítják, hogy a halkereskedelem támogassa a környezet megőrzését és védelmet nyújtson a halállományok kimerülése ellen, valamint hogy fennmaradjon a biodiverzitás és körültekintően történjen az idegen fajok bevezetése az akvakultúrában; például oly módon, hogy idegen fajokat elővigyázatosan, csak irányított/zárt térségekben és az összes érintett szomszédos országgal konzultálva vezetnek be;
- (g) társadalmi–gazdasági és a szegénység csökkentését célzó intézkedések a következők révén:
- (i) a kis- és közepes méretű halászatok, halfeldolgozók és halkereskedők támogatása az EAC-partnerállam(ok)ban történő kapacitásépítéssel, hogy azok részt vehessenek az EU-val való kereskedelemben;

- (ii) a társadalom peremére szorult csoportok részvétele a halászati ágazatban; például a nemek közötti egyenlőség halászatban való előmozdítása révén, és különösen annak lehetővé tétele, hogy a halászatban részt vevő vagy részt venni kívánó női kereskedők ezt megtehessék; e folyamatokba más olyan hátrányos helyzetű csoportokat is bevonnak, amelyek rendelkeznek azzal a potenciállal, hogy bekapcsolódjanak a halászatba a fenntartható társadalmi–gazdasági fejlődés érdekében.

V. CÍM

VÍZÜGY ÉS KÖRNYEZETVÉDELEM

90. CIKK

Hatály és célkitűzések

1. Az e cím szerinti együttműködés magában foglalja a természeti erőforrásokat, különös tekintettel a vízre, a környezetre és a biodiverzitásra.
2. Az e cím szerinti együttműködés célkitűzései a következők:
 - (a) a kereskedelem és a környezet közötti kapcsolat erősítése;
 - (b) a nemzetközi környezetvédelmi megállapodások, egyezmények és szerződések végrehajtásának támogatása;

- (c) a környezetgazdálkodás és a szegénységcsökkentés közötti egyensúly biztosítása;
- (d) a környezet védelme, valamint a biodiverzitás és a genetikai állomány megóvása;
- (e) a természeti erőforrások méltányos és fenntartható felhasználásának előmozdítása;
- (f) a közös természeti erőforrások fenntartható felhasználásának megkönnyítése és ösztönzése;
- (g) a köz- és magánszektor részvételének előmozdítása a természeti erőforrásokkal való gazdálkodás terén.

91. CIKK

Vízkezelések

1. A vízkezelésekkel kapcsolatos együttműködés magában foglalja az öntözést, a vízenergia-termelést, a vízelőállítás és -ellátást, valamint a vízgyűjtő területek védelmét.
2. Ezen a területen az együttműködés célkitűzései a következők:
 - (a) a vízkezelések fenntartható használatának és gazdálkodásának fejlesztése, valamint a lakosság megélhetésének javítása az EAC-partnerállam(ok)ban;
 - (b) a regionális együttműködés előmozdítása az országhatárokon átnyúló vízkezelések fenntartható felhasználása terén;
 - (c) a vízellátó infrastruktúrák produktív célokból történő fejlesztése.

3. A 75. cikkre is figyelemmel a Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a következő területeken:

- (a) a vízellátó infrastruktúrák fejlesztése a régióban;
- (b) a vonatkozó jogi és szabályozási keretek fejlesztése;
- (c) integrált vízkészlet-gazdálkodás;
- (d) az emberi erőforrásokkal összefüggő kapacitásépítés, a szolgáltatási színvonal, a vízgazdálkodás és az intézményi struktúrák fejlesztése;
- (e) a gazdasági szereplők közötti partnerségek, kapcsolatok és közös vállalkozások kialakítása;
- (f) technológiafejlesztés, -transzfer és -alkalmazások, kutatás és fejlesztés, innováció, információcsere és hálózatok;
- (g) a vízszennyezettség ellenőrzésének, tisztításának és megóvásának, a szennyvízkezelésnek és -tisztításnak a fejlesztése;
- (h) a fenntartható öntözőrendszerek ösztönzése.

92. CIKK

Környezetvédelem

1. A környezet területén folytatott együttműködés magában foglalja a környezetvédelmet és a fenntartható környezetgazdálkodást, valamint a kereskedelemmel kapcsolatos környezetvédelmi szakpolitikák végrehajtását.
2. Ezen a területen az együttműködés célkitűzései a következők:
 - (a) a környezet és a biodiverzitás – a flóra, a fauna és a mikrobiális genetikai erőforrások, ideértve ezek ökoszisztémáit – védelme, helyreállítása és megóvása;
 - (b) környezetbarát technológiákat használó iparágak fejlesztése az EAC-partnerállam(ok)ban;
 - (c) a technológiafejlesztés, -transzfer és -alkalmazás, a kutatás-fejlesztés, az innováció és az információcsere előmozdítása.
3. A 75. cikkre is figyelemmel a Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a következő területeken:
 - (a) a nemzetközi környezetvédelmi megállapodások, egyezmények és szerződések végrehajtása;
 - (b) a környezet és a biodiverzitás méltányos és fenntartható használatának, megóvásának és kezelésének erősítése és előmozdítása, ideértve az erdészeti és vadállományokkal kapcsolatos erőforrásokat is;

- (c) az intézményi és jogszabályi keretek, valamint a környezetvédelmi jogszabályok, szabályozások, szabványok és szakpolitikák kidolgozására, végrehajtására, igazgatására és érvényesítésére vonatkozó képesség megerősítése;
- (d) partnerségek, kapcsolatok és közös vállalkozások kialakítása a gazdasági szereplők között;
- (e) a természeti és környezeti katasztrófák és a biodiverzitás csökkenésének megelőzése és enyhítése;
- (f) a technológiafejlesztés, -adaptálás, -transzfer és -alkalmazás, a kutatás és fejlesztés és az innováció elősegítése;
- (g) a tengerparti és tengeri erőforrások, valamint a hazai és vad bennszülött biológiai és genetikai erőforrások védelme és az ezekkel való gazdálkodás;
- (h) alternatív környezetbarát tevékenységek és megélhetési módok fejlesztése;
- (i) az olyan termékek és szolgáltatások előállítása, illetve nyújtása, valamint ezek kereskedelmének megkönnyítése, amelyek esetében fontos az ökcímkezés;
- (j) a termékekkel és az azokra vonatkozó követelményekkel – ideértve a termelési folyamatot, a szállítást, az értékesítést és a címkézést – kapcsolatos információcsere és hálózatépítés;
- (k) a környezetbarát termékekkel összefüggő infrastrukturális létesítmények fejlesztése;
- (l) a helyi közösségek bevonása a biodiverzitást, illetve az erdészeti és vadállománnyal kapcsolatos erőforrásokat érintő kérdések kezelésébe;

- (m) a hulladékgazdálkodás, valamint az ipari és a mérgező hulladékok biztonságos kezelésének fejlesztése;
- (n) az érdekelt felek nemzetközi környezetvédelmi párbeszédben való részvételének előmozdítása.

VI. CÍM

EGÉSZSÉGÜGYI ÉS NÖVÉNYEGÉSZSÉGÜGYI INTÉZKEDÉSEK

93. CIKK

Hatály és célkitűzések

1. Az e cím szerinti együttműködés magában foglalja a támogatást és kapacitásépítést a harmonizáció, a körzetekre és területi egységekre osztás, a megfelelőségértékelés, az információcsere és a kereskedelmi feltételek átláthatósága területén.
2. Az e cím szerinti együttműködés célkitűzései a következők:
 - (a) a Felek régiók közötti és régióon belüli kereskedelmének megkönnyítése a WTO SPS-megállapodással összhangban az emberi, állat- és növényegészség és élet megőrzése mellett;
 - (b) az elfogadott prioritást élvező ágazatokra és termékekre vonatkozó SPS-intézkedésekből eredő problémák kezelése, kellően figyelembe véve a regionális integrációt;

- (c) az SPS-kérdésekkel kapcsolatos együttműködés megkönnyítésére vonatkozó eljárások és részletszabályok meghatározása;
- (d) átláthatóság biztosítása a Felek között és a Felek területén belül folytatott kereskedelemre alkalmazandó SPS-intézkedések tekintetében;
- (e) az intézkedések nemzetközi szabványokkal való régió belüli harmonizációjának előmozdítása a WTO SPS-megállapodással összhangban, valamint megfelelő szakpolitikák, jogi, szabályozási és intézményi keret kialakítása az EAC-partnerállamo(ko)n belül;
- (f) az EAC-partnerállam(ok) hatékony részvételének előmozdítása a Codex Alimentarius Bizottságban, az Állategészségügyi Világszervezetben és a Nemzetközi Növényvédelmi Egyezményben;
- (g) az EAC és az EU intézményei és laboratóriumai közötti konzultáció és csere előmozdítása;
- (h) a regionális és nemzeti szabványok meghatározására és végrehajtására vonatkozó kapacitás fejlesztésének megkönnyítése a nemzetközi követelményekkel összhangban, a regionális integráció előmozdítása érdekében;
- (i) az EAC-partnerállam(ok) arra irányuló kapacitásának létrehozása és megerősítése, hogy az SPS-intézkedéseket e cikk szerint végrehajtsák és figyelemmel kísérjék; valamint
- (j) a technológiatranszfer előmozdítása.

3. A 75. cikkre is figyelemmel a Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a következő területeken:

- (a) az EAC-partnerállam(ok) támogatása az SPS-intézkedéseknek való megfelelés érdekében, ideértve a megfelelő szabályozási keretek, a szakpolitikák, az érintett nemzetközi szabványalkotó testületek munkájához kapcsolódó ügyek, képzések, tájékoztató rendezvények, kapacitásépítés és technikai segítségnyújtás kidolgozását;
- (b) az SPS-intézkedések EAC-partnerállam(ok)on belüli harmonizációjának támogatása és nemzeti SPS-koordinációs bizottságok felállítása, valamint a köz- és magánszféra egészségügyi ellenőrzéssel kapcsolatos kapacitásának előmozdítása; a prioritási területek magukban foglalják egy minőségösztönző program, képzések és tájékoztató rendezvények kidolgozását és végrehajtását, laboratóriumok építését, bővítését, korszerűsítését és akkreditációját;
- (c) az érintett nemzetközi szabványalkotó testületek munkájához kapcsolódó ügyek támogatása; ez az együttműködés magában foglalhatja a képzéseket, a tájékoztató rendezvényeket, a kapacitásépítést és a technikai segítségnyújtást;
- (d) a halászati ágazat támogatása a halászati termékekre vonatkozó harmonizált regionális rendelkezések, jogszabályok és szabványok kialakítása érdekében, a Felek közötti és az EAC-régió belüli kereskedelem előmozdítása céljából;
- (e) támogatás az EAC-partnerállam(ok) SPS-intézményei és az EU azokkal egyenértékű SPS-intézményei közötti együttműködés előmozdítása érdekében;

- (f) az SPS-megállapodás végrehajtásának támogatása, különösen az EAC-partnerállam(ok) illetékes hatóságainak, valamint bejelentő- és információs pontjainak megerősítésével;
- (g) az információmegosztás és -csere támogatása.

94. CIKK

Harmonizáció

1. A Felek célja, hogy megvalósítsák az SPS-intézkedéseik kialakítására vonatkozó szabályaik és eljárásaik harmonizációját, ideértve az ellenőrzést, a tesztelési és tanúsítási eljárásokat, a WTO SPS-megállapodással összhangban.
2. Az EAC-partnerállam(ok) ennek megfelelően az EU támogatásával az SPS-szabványaik harmonizációjára vonatkozó programot és időkeretet fog(nak) kidolgozni.
3. A vezető tisztviselők bizottsága adott esetben kidolgozza a régió belüli harmonizációs folyamat támogatásának és figyelemmel kísérésének részletszabályait.

95. CIKK

Körzetekre és területi egységekre osztás

A Felek eseti alapon elismerik a kártevőktől vagy megbetegedésektől mentes és a kártevők vagy megbetegedések elterjedtségének alacsony szintjét felmutató térségeket a növényi és állati termékek potenciális forrásaiként, figyelembe véve a WTO SPS-megállapodás 6. cikkét.

96. CIKK

Különleges és megkülönböztetett elbánás, valamint technikai segítségnyújtás

1. Az EU vállalja, hogy technikai segítségnyújtást, továbbá különleges és megkülönböztetett elbánást biztosít a WTO SPS-megállapodás 9. és 10. cikkével összhangban.
2. A Felek együttműködnek az EAC-partnerállam(ok) e cím rendelkezéseinek végrehajtása során felmerülő sajátos igényeinek kezelése érdekében.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy a technikai segítségnyújtás tekintetében a következő területek élveznek prioritást:
 - (a) technikaikapacitás-építés az EAC-partnerállam(ok) állami és magánszektorában az egészségügyi és növényegészségügyi ellenőrzés lehetővé tétele érdekében, ideértve a vizsgálatokkal, tanúsítással, felügyelettel és ellenőrzéssel kapcsolatos képzéseket és tájékoztató rendezvényeket;

- (b) az SPS-intézkedések végrehajtásához és nyomon követéséhez szükséges technikai kapacitás megerősítése, többek között a nemzetközi szabványok szélesebb körű használatának előmozdításával;
- (c) a kockázatelemzéshez, harmonizációhoz, megfeleléshez, teszteléshez, tanúsításhoz, szermaradvány-ellenőrzéshez, nyomon követéshez és akkreditációhoz szükséges kapacitás fejlesztése, többek között laboratóriumok és más felszerelés korszerűsítésével vagy létrehozásával, hogy segítségével az EAC-partnerállam(ok) megfelelhessenek a nemzetközi szabványoknak;
- (d) az EAC-partnerállam(ok) részvételének támogatása a megfelelő nemzetközi szabványalkotó testületek munkájában;
- (e) az EAC-partnerállam(ok) azzal kapcsolatos kapacitásának fejlesztése, hogy az értesítési eljárásokban hatékonyan részt vegyenek.

VII. CÍM

A KERESKEDELEM TECHNIKAI AKADÁLYAI

97. CIKK

Hatály és célkitűzések

1. Az e cím szerinti együttműködés magában foglalja a TBT-megállapodásban meghatározott műszaki előírások, szabványok és megfelelőségértékelési eljárások előkészítését, elfogadását és alkalmazását.
2. Az e cím szerinti együttműködés célkitűzései a következők:
 - (a) a kereskedelem technikai akadályainak fokozatos megszüntetése, a Felek közötti és az EAC-partnerállamo(ko)n belüli kereskedelem könnyítése érdekében;
 - (b) az EAC-partnerállam(ok) közötti regionális integráció erősítése az EAC-partnerállam(ok)ban alkalmazott szabványok, műszaki előírások és megfelelőségértékelési eljárások harmonizációjával, a TBT-megállapodással összhangban;
 - (c) a nemzetközi műszaki előírások, szabványok és megfelelőségértékelési eljárások szélesebb körű alkalmazásának előmozdítása, ideértve az ágazatspecifikus intézkedéseket is;

- (d) az EAC-partnerállam(ok) és az EU szabványosítással és megfelelőségértékeléssel foglalkozó, valamint szabályozó intézményei közötti funkcionális kapcsolatok, közös vállalkozások és kutatási-fejlesztési munka kialakítása;
- (e) az EAC-partnerállam(ok)ból származó termékek piacra jutásának előmozdítása, e termékek biztonságának, minőségének és versenyképességének javítása révén;
- (f) a műszaki előírásokra, nemzetközi szabványokra és megfelelőségértékelési eljárásokra vonatkozó nemzetközi bevált gyakorlatok nagyobb fokú igénybevételének előmozdítása;
- (g) annak biztosítása, hogy a szabványok és a műszaki előírások előkészítése, elfogadása és kidolgozása átlátható legyen, és ne okozzon szükségtelen akadályokat a Felek közötti kereskedelemben, összhangban a TBT-megállapodás rendelkezéseivel;
- (h) a megfelelő szabályozási keret, szakpolitikák és reformok támogatása és kidolgozása az EAC-partnerállam(ok)ban a nemzetközileg elfogadott gyakorlatoknak való megfelelés érdekében;
- (i) az EAC-partnerállam(ok) támogatása a TBT-megállapodás végrehajtásában és a kereskedelmi partnereik TBT-követelményeinek való megfelelés érdekében, a TBT-megállapodással összefüggésben.

3. A 75. cikkre is figyelemmel a Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a következő területeken:

- (a) a nemzetközi szabványok, műszaki előírások és megfelelőségértékelések nagyobb fokú igénybevételének támogatása és előmozdítása, ideértve az ágazatspecifikus intézkedéseket a Felek területén;

- (b) az EAC-partnerállam(ok) kapacitásépítésének támogatása a szabványosítás, a mérésügy, az akkreditáció és a megfelelőségértékelési eljárások terén, ideértve a laboratóriumok és érintett intézmények korszerűsítéséhez és felállításához, valamint a vonatkozó berendezések beszerzéséhez nyújtott támogatást;
- (c) együttműködés a minőségirányítás és -biztosítás terén az EAC-partnerállam(ok) számára fontossággal bíró, kiválasztott ágazatokban;
- (d) annak támogatása, hogy az EAC-partnerállam(ok) szabványügyi és egyéb technikai szabályozó testületei teljes körűen részt vegyenek a nemzetközi szabványalkotó testületekben, valamint hogy erősödjön a nemzetközi szabványok szerepe a műszaki előírások alapjaként;
- (e) az EAC-partnerállam(ok) megfelelőségértékelő szervezeteinek támogatása abban, hogy nemzetközi akkreditációt szerezzenek;
- (f) funkcionális kapcsolatok kialakítása a Felek szabványosítási, megfelelőségértékelő és tanúsítási szervezetei között;
- (g) a helyes szabályozási gyakorlatokról szóló egyetértési megállapodás kidolgozásának támogatása, ideértve a következőket:
 - (i) átláthatóság a szabványok, műszaki előírások és megfelelőségértékelési eljárások előkészítése, elfogadása és alkalmazása során;

- (ii) a szabályozási intézkedések és a kapcsolódó megfelelésértékelési eljárások szükségessége és arányossága, amely magában foglalhatja a beszállítók megfelelési nyilatkozatának használatát;
 - (iii) a nemzetközi szabványok használata a műszaki előírások alapjául, kivéve, amikor az említett nemzetközi szabványok nem bizonyulnának hatékony vagy alkalmas eszköznek a kitűzött jogszerű célok eléréséhez;
 - (iv) a műszaki előírások végrehajtása és piacfelügyeleti tevékenységek; valamint
 - (v) a műszaki előírások, szabványok és megfelelésértékelési eljárások felülvizsgálatára vonatkozó mechanizmusok és módszerek létrehozása;
- (h) a szükséges technikai infrastruktúra azonosítása, rangsorolása és fejlesztésének támogatása, valamint technológiatranszfer a mérés- és szabványosítás, vizsgálat, tanúsítás és akkreditáció terén a műszaki előírások támogatása érdekében;
- (i) a szabályozási, műszaki és tudományos együttműködés fokozása többek között információ-, tapasztalat- és adatsere révén, a vonatkozó műszaki előírások minőségének és szintjének javítása és a szabályozási források hatékony alkalmazása céljából;
- (j) a megfelelő műszaki előírások, szabványok és megfelelésértékelési eljárások összeegyeztethetőségének és konvergenciájának kialakítása;

- (k) a Felek mérésüggyel, szabványosítással, teszteléssel, tanúsítással és akkreditációval foglalkozó illetékes szervezetei közötti kétoldalú együttműködés fejlesztése és ösztönzése;
- (l) a Felek közötti és az EAC-on belüli együttműködés előmozdítása az érintett nemzetközi intézmények és szervezetek, valamint a TBT-kérdésekkel foglalkozó fórumok munkájával kapcsolatban.

VIII. CÍM

VÁMÜGYEK ÉS KERESKEDELEMKÖNNYÍTÉS

98. CIKK

Hatály és célkitűzések

1. A Felek elismerik az együttműködés fontosságát a gyorsan fejlődő globális kereskedelmi környezetben a vámügyekkel és a kereskedelemkönnyítéssel kapcsolatos kérdésekben.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy megerősítik az együttműködést annak biztosítására, hogy a vonatkozó jogszabályok és eljárások, valamint az érintett közigazgatási szervek igazgatási kapacitásai megfeleljenek a kereskedelemkönnyítés előmozdítására vonatkozó célkitűzéseknek.
3. A Felek elismerik a megfelelő igazgatási kapacitás szükségességét e célkitűzések teljesítése érdekében. Egyetértenek azzal, hogy az EAC-partnerállam(ok)nak átmeneti időszakokra és kapacitásépítésre lesz szüksége (szükségük) e cím rendelkezéseinek zökkenőmentes végrehajtásához.

4. Az e cím szerinti együttműködés célkitűzései a következők:

- (a) a Felek közötti kereskedelem elősegítése;
- (b) a vámügyi jogszabályok és eljárások harmonizációjának előmozdítása regionális szinten;
- (c) támogatás nyújtása az EAC-partnerállam(ok)nak a kereskedelemkönnyítés előmozdítására;
- (d) támogatás nyújtása az EAC-partnerállam(ok) vámigazgatási szerveinek e megállapodás és más nemzetközi vámügyi bevált gyakorlatok végrehajtásához;
- (e) a Felek vámhatóságai és más kapcsolódó határellenőrzési hatóságok közötti együttműködés fokozása.

5. A 75. cikkre is figyelemmel a Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a következő területeken:

- (a) információcsere a vámügyi jogszabályokról és -eljárásokról;
- (b) közös kezdeményezések kialakítása a kölcsönösen elfogadott területeken;
- (c) a következők támogatása:
 - (i) a vámrendszerek és vámeljárások korszerűsítése, valamint a vámkezelés idejének csökkentése;

- (ii) a vámeljárások és kereskedelmi alakítások egyszerűsítése és harmonizációja, az import, az export és a tranzit vonatkozásában is;
- (iii) a regionális tranzitrendszerek előmozdítása;
- (iv) az átláthatóság előmozdítása a 134. cikkel összhangban;
- (v) kapacitásépítés, ideértve az EAC-partnerállam(ok)nak e területen nyújtott pénzügyi támogatást és technikai segítségnyújtást; valamint
- (vi) a vámügy bármely egyéb területe, e megállapodás Feleinek megegyezése szerint;
- (d) amennyire csak lehetséges, közös álláspontok kialakítása a nemzetközi szervezetekben – és különösen a WTO, a Vámigazgatások Világszervezete, az ENSZ és az ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferencia (UNCTAD) keretein belül – a vámügyek és a kereskedelemkönnyítés terén;
- (e) az összes kapcsolódó ügynökség közötti koordináció előmozdítása, országon belül és a határokon átnyúlóan egyaránt.
6. A Felek együttműködnek a vámügyek és a származási szabályok területén a következők révén:
- (a) olyan eljárások és gyakorlatok bevezetése, amelyek tükrözik a vámügyek és a kereskedelemkönnyítés területén alkalmazandó nemzetközi eszközöket és szabványokat, ideértve a WTO-szabályokat és a Vámigazgatások Világszervezetének eszközeit és előírásait;
- (b) a vámügyi szabványok és a kereskedelemkönnyítést célzó intézkedések harmonizációjának konszolidációjára irányuló tevékenységek végrehajtása;

- (c) korszerű vámeljárások alkalmazása, ideértve a kockázatértékelést, a kötelező erejű szabályokat, az egyszerűsített eljárásokat, az áruátengedést követő ellenőrzéseket és az ellenőrzési módszereket;
- (d) a vámügyi és más kereskedelmi eljárások automatizálása, ideértve a vámügyekre és a kereskedelemre vonatkozó információk elektronikus cseréjét is;
- (e) a vámtisztviselők és a köz- és magánszférában dolgozó más érintett tisztviselők képzése a vámügyekkel és a kereskedelemkönnyítéssel kapcsolatosan; valamint
- (f) a Felek által azonosítható bármely más terület.

IX. CÍM

GPM KIIGAZÍTÓ INTÉZKEDÉSEK

99. CIKK

Hatály és célkitűzések

1. A Felek elismerik, hogy a vámtételek e megállapodás szerinti eltörlése és/vagy jelentős csökkentése kihívást fog jelenteni az EAC-partnerállam(ok) számára. A Felek egyetértenek abban, hogy ezt a sajátos kihívást egy kompenzációs keret létrehozásával kell kezelni, a VI. melléklet elsőbbséget élvező rendelkezéseire is figyelemmel.

2. A Felek elismerik továbbá, hogy e megállapodás végrehajtása potenciális kihívásokat eredményezhet az EAC-partnerállam(ok) gazdasága(i) számára, többek között a társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi területen. A Felek megállapodnak abban, hogy ezeket a kihívásokat gazdasági és fejlesztési együttműködési fellépések révén kezelik.

3. Az e cím szerinti együttműködés célja az e megállapodás végrehajtásából eredő, a kiigazításokkal kapcsolatos tényleges és a potenciális kihívások kezelése.

100. CIKK

Együttműködési területek

1. A vámok csökkentésével kapcsolatos bevételkiesést illetően, az EU – a VI. mellékletben foglalt rendelkezésekre is figyelemmel, amelyek elsőbbséget élveznek – a következő lépéseket teszi:

- (a) megerősített párbeszéd folytatása a költségvetési kiigazító intézkedésekről és reformokról;
- (b) együttműködési formák kialakítása a költségvetési reform támogatására;
- (c) pénzügyi források nyújtása, a vámtételek megállapodás szerinti eltörléséből és/vagy jelentős csökkentéséből eredő államháztartási bevételkiesés átmeneti fedezéséhez.

2. Annak biztosítására, hogy az EAC-partnerállam(ok) gazdasága(i) teljes mértékben kiaknázza (kiaknázzák) e megállapodás előnyeit, az EU készen áll arra, hogy az EAC-partnerállammal (partnerállamokkal) megfelelő együttműködési tevékenységeket folytasson, amelyek célja:

- (a) a termelőágazatok versenyképességének javítása az EAC-partnerállam(ok)on belül;

- (b) az EAC-partnerállam(ok)ban a munkaerő termelő- és szakmai kapacitásainak javítása, ideértve a vállalatok bezárása miatt áthelyezett dolgozók képzését vagy új tevékenységek végzéséhez szükséges új készségekkel való felvértezését stb.;
- (c) a fenntartható környezetre irányuló támogatási intézkedések;
- (d) kapacitásépítés a makrogazdasági fegyelem erősítése érdekében;
- (e) az élelmezés- és táplálkozásbiztonságot, a vidékfejlesztést, a megélhetésbiztonságot és az exportbevételeket érintő lehetséges hatások csökkentése az EAC-partnerállam(ok)ban;
- (f) az e megállapodás végrehajtásából eredő kihívásokkal kapcsolatos egyéb lehetséges együttműködési területek kezelése.

X. CÍM

ERŐFORRÁSOK MOZGÓSÍTÁSA

101. CIKK

Elvek és célkitűzések

1. Elismerve az EU e megállapodás végrehajtásának támogatása iránti elkötelezettségét és az EAC-partnerállam(ok) saját erőfeszítéseit a fejlesztési igényeik finanszírozására, a Felek megállapodnak abban, hogy mind közösen, mind egymástól függetlenül pénzügyi forrásokat mozgósítanak, hogy támogassák e megállapodás végrehajtását, a regionális integrációt és az EAC-partnerállam(ok) fejlesztési stratégiáját (stratégiáit).
2. Az erőforrások közös mozgósításának célja, hogy az egymásrautaltság szellemében kiegészítsék, támogassák és előmozdítsák az EAC-partnerállam(ok) erőfeszítéseit a regionális integráció és a fejlesztési stratégiák – különösen a III(a). mellékletben található GPM fejlesztési mátrix – támogatását célzó alternatív finanszírozási forrásokra való törekvésben, a VI. melléklet elsőbbséget élvező rendelkezéseire is figyelemmel.

102. CIKK

Kötelezettségek

1. A VI. melléklet elsőbbséget élvező rendelkezéseire is figyelemmel, az EAC-partnerállam(ok) biztosítja (biztosítják) a következőket:

- (a) források időben történő és kiszámítható lekötése a finanszírozási mechanizmusaikból, a regionális integráció és a GPM fejlesztési mátrixban szereplő, a GPM-mel kapcsolatos fejlesztési stratégiák és projektek támogatására;
- (b) a fejlesztési stratégiák kialakítása, kellő figyelemmel az EAC-partnerállam(ok) azon jogára, hogy fejlesztési stratégiái(k) és prioritásai(k) irányvonalát és sorrendjét meghatározza (meghatározzák);
- (c) a GPM-mel összefüggő források elosztására szolgáló GPM-alap létrehozása;
- (d) a GPM fejlesztési mátrix prioritásainak belefoglalása a regionális és nemzeti stratégiákba.

2. A VI. melléklet elsőbbséget élvező rendelkezéseire is figyelemmel, az EAC-partnerállam(ok) kidolgozza (kidolgozzák) a GPM-alap kezelésére vonatkozó szabályokat és előírásokat, hogy biztosítsa (biztosítsák) az átláthatóságot, az elszámoltathatóságot és a gazdaságosságot a források felhasználása során. A többi partnerállam GPM-alaphoz való hozzájárulásának sérelme nélkül, az uniós források elosztása a GPM-alap működési eljárásainak EU általi sikeres értékelésétől függ.

3. A VI. melléklet elsőbbséget élvező rendelkezéseire is figyelemmel, az EU kellő időben és kiszámítható módon forrásokat különít el, különös figyelmet fordítva azokra a kínálati oldalon jelentkező hátrányokra, amelyekkel az EAC-partnerállam(ok) e megállapodás végrehajtásából fakadóan szembesül(nek) – ideértve a GPM fejlesztési mátrixban azonosított finanszírozási réseket –, a következők tekintetében:

- (a) az EU költségvetése;
- (b) bármely egyéb eszköz, amelyet az EU hivatalos fejlesztési támogatásának végrehajtásához használnak fel.

4. A Felek közösen vállalják, hogy törekednek a következő források mozgósítására:

- (a) források a többi (multilaterális vagy bilaterális) donortól;
- (b) vissza nem térítendő támogatások, koncessziós kölcsönök, a köz- és magánszféra partnersége, valamint különleges eszközök;
- (c) a fejlesztési partnerektől kapott bármely egyéb hivatalos fejlesztési támogatás.

VI. RÉSZ

INTÉZMÉNYI RENDELKEZÉSEK

103. CIKK

Hatály és célkitűzés

1. E rész rendelkezései a GPM Tanácsra, a vezető tisztviselők bizottságára, a 108. cikkel létrehozott GPM konzultatív bizottságra (a továbbiakban: a GPM konzultatív bizottság), valamint az e megállapodás értelmében létrehozható bármely intézményre és bizottságra alkalmazandók.
2. E rész célkitűzése, hogy olyan intézményeket hozzon létre, amelyek megkönnyítik e megállapodás céljainak megvalósítását.

104. CIKK

GPM Tanács

1. E megállapodás hatálybalépésének napján létrejön a GPM Tanács.
2. A GPM Tanács a Felek miniszteri szintű képviselőiből áll.

3. A GPM Tanács az e megállapodás hatálybalépésének napjától számított hat (6) hónapon belül megalkotja saját eljárási szabályzatát.
4. A GPM Tanács elnöki tisztét a Felek egy-egy képviselője, társelnöki rendszerben látja el az eljárási szabályzatban meghatározott rendelkezésekkel összhangban.
5. A GPM Tanács rendszeres időközönként – legalább két (2) évente – ülésezik, valamint a Felek egyetértésével rendkívüli üléseket is tart, ha a körülmények úgy kívánják.
6. A GPM Tanács a következő feladatok ellátásáért felelős:
- (a) a megállapodás működése és végrehajtása, valamint célkitűzései teljesülésének nyomon követése;
 - (b) az e megállapodás keretében felmerülő bármely jelentős ügy, valamint bármely egyéb közös érdekű és a Felek közötti kereskedelmet érintő kérdés vizsgálata, a VII. rész szerinti jogok sérelme nélkül; valamint
 - (c) a Felek e megállapodás felülvizsgálatára és módosítására vonatkozó javaslatainak és ajánlásainak vizsgálata.

105. CIKK

A GPM Tanács hatáskörei

1. A GPM Tanács hatáskörrel rendelkezik, hogy döntéseket hozzon, és írásban, a Felek közös megegyezése alapján elfogadhatja a vezető tisztviselők bizottságától érkező ajánlásokat.
2. A meghozott döntések kötelezőek a Felekre nézve, és a Felek minden ahhoz szükséges intézkedést megtesznek, hogy a döntéseket a saját vonatkozó belső szabályaikkal összhangban végrehajtsák.
3. A GPM Tanács az e megállapodás hatálybalépésének napját követő hat (6) hónapon belül megalkotja és elfogadja a 112. és a 113. cikkben meghatározott választottbírói testület létrehozásához szükséges eljárási szabályzatot.
4. Az olyan kérdésekkel kapcsolatban, amelyekben egy EAC-partnerállam egyénileg jár el, a GPM Tanács ilyen határozatainak elfogadásához az érintett EAC-partnerállam beleegyezése szükséges.

106. CIKK

A vezető tisztviselők bizottsága

1. E megállapodás hatálybalépésének napján létrejön a vezető tisztviselők bizottsága.

2. E bizottság az EAC-partnerállam(ok) által kijelölt állandó titkárokból vagy főtítkárokból – az esettől függően –, illetve az EU vezetői tisztviselői szintű képviselőiből áll.
3. Tekintettel bármely iránymutatásra, amelyet a GPM Tanács adhat, a vezető tisztviselők bizottsága legalább évente egyszer ülést tart és bármely időpontban rendkívüli üléseket is tarthat, ha a körülmények úgy kívánják, és a Felek erről megegyeznek. A vezető tisztviselők bizottsága a GPM Tanács üléseit megelőzően is ülést tart.
4. A bizottság társelnöki tisztjét a Felek egy-egy képviselője látja el.
5. A vezető tisztviselők bizottsága a következő feladatok ellátásáért felel:
- (a) a GPM Tanács támogatása a feladatainak ellátásában;
 - (b) a szakbizottságok, munkaülések, munkacsoportok vagy bármely, a bizottság által a 107. cikk 1. bekezdése értelmében létrehozott testület jelentésének átvétele és áttekintése, valamint azok tevékenységének koordinálása, továbbá ajánlások megfogalmazása a GPM Tanács figyelmébe;
 - (c) jelentések és ajánlások benyújtása e megállapodás végrehajtásáról a GPM Tanácsnak, vagy a bizottság saját kezdeményezésére, vagy a GPM Tanács kérésére, vagy az egyik Fél kérésére;
 - (d) a kereskedelem területén:
 - (i) a megállapodásban foglalt rendelkezések végrehajtásának és helyes alkalmazásának felügyelete, valamint ezek iránti felelősség, továbbá az együttműködési területek megvitatása és ajánlások megfogalmazása e tekintetben;

- (ii) a megállapodás értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatban esetlegesen felmerülő jogviták elkerülését és megoldását célzó intézkedések végrehajtása, a VII. rész I. címének rendelkezéseivel összhangban;
 - (iii) a GPM Tanács segítése a feladatai ellátásában, ideértve a GPM Tanács által meghozandó határozatokra vonatkozó ajánlások benyújtását;
 - (iv) a regionális integráció és a Felek közötti gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok fejlődésének nyomon követése;
 - (v) a megállapodás végrehajtásából fakadó, a Felek fenntartható fejlődésére gyakorolt hatások nyomon követése és értékelése;
 - (vi) olyan intézkedések megvitatása és kezdeményezése, amelyek elősegíthetik a Felek közötti kereskedelmi, beruházási és üzleti lehetőségeket; valamint
 - (vii) a megállapodással kapcsolatos ügyek és valamennyi olyan kérdés megtárgyalása, amely befolyásolhatja a megállapodás célkitűzéseinek megvalósulását;
- (e) a fejlesztés területén:
- (i) a GPM Tanács támogatása azon feladatainak ellátásában, amelyek az e megállapodás hatálya alá tartozó ügyekkel kapcsolatos fejlesztési együttműködésre vonatkoznak;
 - (ii) az e megállapodásban rögzített együttműködési rendelkezések végrehajtásának nyomon követése és az ilyen az intézkedések koordinálása a harmadik fél donorokkal;

- (iii) ajánlások megfogalmazása a Felek közötti, kereskedelmi vonatkozású együttműködésre vonatkozóan;
- (iv) rendszeres időközönként az e megállapodásban meghatározott együttműködési területek felülvizsgálata, és adott esetben ajánlások benyújtása új prioritások felvételére; valamint
- (v) a regionális integrációval és a megállapodás végrehajtásával kapcsolatos együttműködési kérdések felülvizsgálata és megvitatása.

107. CIKK

A vezető tisztviselők bizottságának hatáskörei

1. Feladatainak ellátása során a vezető tisztviselők bizottsága:
 - (a) adott esetben a hatáskörébe tartozó ügyek kezelésére szakbizottságokat, munkaüléseket, munkacsoportokat vagy testületeket hoz létre, irányít és felügyel, valamint meghatározza ezek összetételét, feladatait és eljárási szabályzatát, amennyiben arról a megállapodás másként nem rendelkezik;
 - (b) határozatokat hoz és ajánlásokat tesz az e megállapodásban foglalt ügyekben, illetve amennyiben a GPM Tanács ilyen végrehajtási hatásköröket ruház rá. Amennyiben ilyen végrehajtási hatásköröket ruháztak rá, a bizottság a 105. cikkben meghatározott feltételekkel összhangban hoz határozatokat vagy tesz ajánlásokat; valamint

- (c) az e megállapodás szerinti összes kérdést megfontolhatja, és a feladatkörének ellátása során megfelelő intézkedéseket hozhat.
2. A bizottság különleges munkaüléseket tart az (1) bekezdés (a) pontjában előírt feladatok ellátása céljából.
3. A bizottság a megállapodás hatálybalépésének napjától számított három (3) hónapon belül meghatározza saját eljárási szabályzatát.

108. CIKK

GPM konzultatív bizottság

1. Létrejön a GPM konzultatív bizottság, amelynek feladata, hogy támogassa a vezető tisztviselők bizottságát a magánszektor, a civil társadalom, köztük az egyetemi közösség és a szociális és gazdasági partnerek szervezeteinek képviselői közötti párbeszéd és együttműködés előmozdításában. Ez a párbeszéd és együttműködés felöleli az e megállapodásban szereplő és az annak végrehajtásával összefüggésben felmerülő valamennyi kérdést.
2. A GPM konzultatív bizottságban való részvételről a GPM Tanács dönt a vezető tisztviselők bizottságának ajánlásai alapján, biztosítva valamennyi érdekelt Fél széles körű részvételét.

3. A GPM konzultatív bizottság a vezető tisztviselők bizottságával folytatott konzultáció alapján vagy saját kezdeményezésére végzi tevékenységeit, és ajánlásokat fogalmaz meg a vezető tisztviselők bizottsága részére. A Felek képviselői jelen vannak a GPM konzultatív bizottság ülésein.

4. A GPM konzultatív bizottság a felállításától számított három (3) hónapon belül elfogadja eljárási szabályzatát, a vezető tisztviselők bizottságával egyetértésben.

VII. RÉSZ

VITÁK ELKERÜLÉSE ÉS VITARENDEZÉS

109. CIKK

Hatály és célkitűzés

1. Ez a rész eltérő rendelkezés hiányában az e megállapodás rendelkezéseinek értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatos bármely vitára vonatkozik.

2. Ez a rész az e megállapodás értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatban a Felek között felmerülő viták elkerülését vagy jóhiszemű rendezését szolgálja, elősegítve, hogy azok lehetőség szerint kölcsönösen elfogadott megoldásra jussanak.

I. CÍM

VITÁK ELKERÜLÉSE

110. CIKK

Konzultáció

1. A Felek konzultációt kezdeményeznek és törekednek arra, hogy a megállapodás értelmezésére és alkalmazására vonatkozó vitákat jóhiszeműen rendezzék a kölcsönösen elfogadott megoldás elérése céljából.
2. A konzultációt kérő Fél írásbeli kérelmet intéz a másik Félhez, amelynek egy példányát a vezető tisztviselők bizottságának is megküldi, abban megjelölve a kérdéses intézkedést és a megállapodás azon rendelkezéseit, amelyekkel megítélése szerint az intézkedés nem áll összhangban.
3. A konzultációra a kérelem beérkezését követő húsz (20) napon belül kerül sor, és annak helyszíne, ha a Felek másként nem állapodnak meg, a bepanaszolt Fél területe. A konzultáció a bepanaszolt Fél kérelmének beérkezése napjától számított hatvan (60) napon belül lezártnak tekintendő, kivéve, ha a Felek a konzultáció folytatásában állapodnak meg. A konzultáció során közzétett információk bizalmasak maradnak.
4. Sürgős ügyben folytatott – többek között romlandó vagy szezonális árukkal kapcsolatos – konzultációra a gyakorlatban lehetséges legrövidebb időn belül és minden esetben a kérelem beérkezésének napjától számított tizenöt (15) napon belül kerül sor, és az a kérelem beérkezésének napjától számított harminc (30) napon belül lezártnak tekintendő, kivéve, ha a Felek a folytatásában állapodnak meg.

5. Amennyiben a konzultáció iránti kérelem címzettje a kézhezvételt követő tíz (10) napon belül nem válaszol az említett kérelemre, vagy amennyiben a konzultációra nem kerül sor az e cikk (3), illetve (4) bekezdésében megadott időkereteken belül, vagy amennyiben a konzultációt kölcsönösen elfogadott megoldás elérése nélkül zárták le, akkor bármely Fél kérheti, hogy választott bíróság rendezze a vitát a 112. cikkel összhangban.

6. Az ügyben valamely Fél által tapasztalt nehézségekre vagy az ügy valamely Fél által tapasztalt komplexitására tekintettel a Felek megállapodhatnak a fenti (3)–(5) bekezdésben említett határidők módosításáról.

111. CIKK

Közvetítés

1. Amennyiben a konzultáció nem vezet kölcsönösen elfogadott megoldáshoz, a Felek megállapodhatnak abban, hogy közvetítőt vesznek igénybe. Amennyiben a Felek másként nem állapodnak meg, a közvetítési megbízás tárgya a konzultáció iránti kérelemben megnevezett ügy.

2. Bármelyik Fél folyamodhat választottbírói eljáráshoz a 112. cikk értelmében, anélkül, hogy közvetítést venne igénybe.

3. Amennyiben a Felek a közvetítés igénybeviteléről szóló megállapodás időpontjától számított tizenöt (15) napon belül nem egyeznek meg a közvetítő személyében, a vezető tisztviselők bizottságának elnöke vagy annak küldötte sorshúzással egy közvetítőt jelöl ki azon személyek állományából, akik szerepelnek a 125. cikkben említett listán, és nem állampolgárai egyik Félnek sem. A kiválasztásra a közvetítés igénybeviteléről szóló megállapodás benyújtásától számított huszonöt (25) napon belül kerül sor mindegyik Fél képviselőjének jelenlétében. A közvetítő legkésőbb a kiválasztását követő harminc (30) nappal ülést hív össze a Felekkel. A közvetítő az ülés előtt legkésőbb tizenöt (15) nappal átveszi mindegyik Fél beadványait, és a kiválasztását követően legkésőbb negyvenöt (45) nappal ismerteti véleményét.
4. A közvetítő véleménye ajánlásokat tartalmazhat arról, hogyan rendezhető a vita a megállapodás rendelkezéseivel összhangban. A közvetítő véleménye nem kötelező erejű.
5. A Felek megállapodhatnak a (3) bekezdésben említett határidők módosításáról. A közvetítő szintén dönthet úgy, hogy valamely Fél kérelmére vagy saját kezdeményezésére módosítja ezeket a határidőket az érintett Fél által tapasztalt nehézségek vagy az ügy összetettsége miatt.
6. A közvetítést magukban foglaló eljárások – különösen az ezen eljárások során közzétett információk és a Felek álláspontjai – bizalmas jellegűek maradnak.

II. CÍM

VITARENDEZÉS

112. CIKK

A választottbírósi eljárás kezdeményezése

1. Amennyiben a Feleknek a 110. cikkben előírt konzultáció igénybevételével nem sikerült rendezniük a vitát, a panaszos Fél értesítést küldhet arról, hogy kezdeményezi egy választottbírói testület létrehozását, amelyet a 113. cikkel összhangban állítanak fel.
2. A választottbírói testület létrehozásáról szóló értesítést írásban kell benyújtani a bepanaszolt Fél számára, valamint a vezető tisztviselők bizottságához. A panaszos Fél értesítésében megjelöli a szóban forgó konkrét intézkedéseket, és egyértelműen kifejti, hogy ezek az intézkedések miképpen sértik e megállapodás rendelkezéseit.

113. CIKK

A választottbírói testület létrehozása

1. A választottbírói testület három választottbíróból áll.

2. Legkésőbb tíz (10) nappal azt követően, hogy a választottbírói testület létrehozását kezdeményező értesítést benyújtották a vezető tisztviselők bizottságához, a Felek egyeztetést folytatnak egymással a választottbírói testület összetételéről való megegyezés érdekében.
3. Amennyiben a Felek az e cikk (2) bekezdésében említett határidőn belül nem tudnak megegyezni a választottbírói testület összetételéről, mindegyik Fél öt (5) napon belül kijelöl egy választottbíró a 125. cikk szerint létrehozott választottbírói névjegyzékről. Amennyiben a vitában részt vevő valamelyik Fél nem jelöl ki választottbíró, a vitában részt vevő másik Fél kérelmére ezt a választottbíró a vezető tisztviselők bizottságának elnöke vagy annak küldöttje választja ki sorshúzással a 125. cikk szerint létrehozott jegyzék e Félre vonatkozó aljegyzékéről.
4. Amennyiben a Felek nem jutnak megállapodásra a választottbírói testület elnökét illetően az e cikk (2) bekezdésében említett határidőn belül, a két választott bíró a kinevezésüktől számított öt (5) napon belül kijelöl egy harmadik választott bírót a testület elnökeként a 125. cikk szerint létrehozott választottbírói névjegyzékről, és értesíti a vezető tisztviselők bizottságát erről a kinevezésről. A testület elnöke kijelölésének elmulasztása esetén bármely Fél felkérheti a vezető tisztviselők bizottságának elnökét vagy annak küldöttjét, hogy öt (5) napon belül sorsolás útján válassza ki a választottbírói testület elnökét a 125. cikk szerint létrehozott névjegyzék elnökökre vonatkozó aljegyzékéről.
5. A választottbírói testület létrehozásának időpontja az a nap, amelyen a három választottbíró kiválasztják és azok elfogadták kinevezésüket a 120. cikk alapján elfogadott eljárási szabályzattal összhangban.

114. CIKK

A testület időközi jelentése

1. A választottbírói testület – általános szabályként legkésőbb a létrehozásának napjától számított kilencven (90) nappal – időközi jelentést ad a Feleknek, amely leíró szakaszt, megállapításokat és következtetéseket is tartalmaz. Amennyiben a testület úgy véli, hogy a fenti határidő nem tartható, a választottbírói testület elnöke köteles a Feleket és a vezető tisztviselők bizottságát írásban értesíteni, megadva a késedelem okait és az időközi jelentés kibocsátásának várható időpontját. Az időközi jelentés kibocsátására semmilyen körülmények között nem kerülhet sor a választottbírói testület létrehozatalának időpontjától számított százhusz (120) napnál később. A jelentésről szóló értesítéstől számított tizenöt (15) napon belül bármely Fél írásbeli észrevételeket tehet a választottbírói testület számára az időközi jelentés pontosan konkrét szempontjairól.
2. Sürgős esetekben – ideértve a romlandó vagy szezonális árukra vonatkozó eseteket – a választottbírói testület minden erőfeszítést megtesz annak érdekében, hogy időközi jelentését a választottbírói testület létrehozásától számított harminc (30) napon belül, de mindenképpen legkésőbb negyvenöt (45) napon belül kibocsássa. Az időközi jelentésről szóló értesítéstől számított hét (7) napon belül a Felek bármelyike írásban kérheti a választottbírói testületet, hogy vizsgálja felül az időközi jelentés bizonyos konkrét szempontjait.
3. A Felek időközi jelentéssel kapcsolatban tett írásbeli észrevételeinek vizsgálatát követően a választottbírói testület módosíthatja a jelentését, és további, általa megfelelőnek ítélt vizsgálatot folytathat le. A választottbírói testület végleges határozata tartalmazza az időközi felülvizsgálat szakaszában kifejtett érvek megvitatását, és világos válaszokat ad a két Fél által megfogalmazott kérdésekre és észrevételekre.

115. CIKK

A választottbírói testület határozata

1. A választottbírói testület a létrehozásától számított százhusz (120) napon belül közli határozatát a Felekkel és a vezető tisztviselők bizottságával.

Az első albekezdés sérelme nélkül, amennyiben ez a határidő nem teljesíthető, a választottbírói testület elnöke erről írásban értesíti a Feleket és a vezető tisztviselők bizottságát, megadva a késedelem okát és az időközi jelentés kibocsátásának várható időpontját. A határozatról szóló értesítést legkésőbb a választottbírói testület létrehozásától számított százötven (150) napon belül ki kell bocsátani.

2. Sürgős – többek között romlandó vagy szezonális áruval kapcsolatos – esetben a választottbírói testület:

- (a) a létrehozásától számított hatvan (60) napon belül közli határozatát;
- (b) előzetes döntést hozhat a gyakorlatban lehetséges legrövidebb időn belül, de mindenképpen a létrehozásától számított hét (7) napon belül azzal kapcsolatosan, hogy sürgősnek ítéli-e az esetet.

3. A választottbírói testület határozata ajánlásokat tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a bepanaszolt Fél miként felelhet meg a rendelkezéseknek.

4. Az észszerű határidőről szóló (6)–(10) bekezdés sérelme nélkül a bepanaszolt Fél minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy haladéktalanul és jóhiszeműen teljesítse a választottbírói testület határozatában foglaltakat.
5. Amennyiben az azonnali teljesítés nem lehetséges, a Felek törekednek arra, hogy megállapodjanak a határozatban foglaltak teljesítésének határidejében. Ilyen esetben a bepanaszolt Fél legkésőbb huszonegy (21) nappal a választottbírói testület határozatáról szóló értesítés Feleknek történő megküldését követően értesíti a panaszos Felet és a vezető tisztviselők bizottságát a teljesítéshez szükséges időről.
6. Amennyiben a Felek nem értenek egyet a választottbírói testület határozatának teljesítéséhez szükséges észszerű határidőben, a panaszos Fél az (1) bekezdés szerinti értesítéstől számított tizennégy (14) napon belül írásban felkéri a választottbírói testületet az észszerű határidő hosszának meghatározására. Az ilyen kérelemről szóló értesítést egyidejűleg kell megküldeni a bepanaszolt Fél, illetve a vezető tisztviselők bizottsága számára. A választottbírói testület a kérelem benyújtásától számított huszonegy (21) napon belül értesíti határozatáról a Feleket és a vezető tisztviselők bizottságát.
7. Amennyiben az eredeti választottbírói testület vagy annak néhány tagja nem tud újra ülésezni, a 113. cikkben előírt eljárásokat kell alkalmazni. A határozatról szóló értesítés megküldésének határideje az e cikk (6) bekezdésében említett kérelem benyújtásának időpontjától számított harmincöt (35) nap.

8. A választottbírói testület az észszerű határidő hosszának meghatározása során egyrészt figyelembe veszi azt az időtartamot, amelyre rendes körülmények között a bepanaszolt Félnek szüksége van ahhoz, hogy az általa a megfeleléshez szükségesnek tartott intézkedésekhez hasonló jogalkotási vagy közigazgatási intézkedéseket fogadjon el, másrészt pedig a testület figyelembe veszi azokat a nehézségeket, amelyekkel az EAC-partnerállam(ok) a szükséges kapacitás hiánya következtében szembesülhet(nek).
9. Az észszerű határidő a Felek közötti megállapodás alapján meghosszabbítható.

116. CIKK

A választottbírói testület határozatában foglaltaknak való megfelelés érdekében tett intézkedések felülvizsgálata

1. Az észszerű határidő lejárta előtt a bepanaszolt Fél köteles a panaszos Felet és a vezető tisztviselők bizottságát tájékoztatni azokról az intézkedésekről, amelyeket a választottbírói testület határozatának való megfelelés érdekében tett.
2. Ha az észszerű határidő végéig a bepanaszolt Fél nem felel meg e cikk (1) bekezdésének, a panaszos Fél – a bepanaszolt Félnek és a vezető tisztviselők bizottságának küldött értesítést követően – megfelelő intézkedéseket hozhat a 118. cikk (2) bekezdésével összhangban.
3. Amennyiben a Felek között nézeteltérés van azzal kapcsolatban, hogy a bepanaszolt Fél eleget tett-e a megállapodás rendelkezéseinek, bármely Fél írásban kérheti a választottbírói testületet, hogy hozzon döntést az ügyben. Az ilyen kérelemnek konkrétan meg kell jelölni a panasz tárgyát képező intézkedést, és egyértelműen ki kell fejteni, hogy az adott intézkedés mennyiben összeegyeztethető vagy összeegyeztethetetlen e megállapodás rendelkezéseivel és a választottbírói testület határozatával.

4. A választottbírói testület törekszik arra, hogy a (3) bekezdésben említett kérelem benyújtásának időpontjától számított negyvenöt (45) napon belül értesítse a Feleket határozatáról. Sürgős – többek között romlandó vagy szezonális áruval kapcsolatos – esetben a választottbírói testület a kérelem benyújtásának napjától számított harminc (30) napon belül meghozza határozatát.
5. Amennyiben az eredeti választottbírói testület vagy annak néhány tagja nem tud újra ülésezni tizenöt (15) napon belül, a 113. cikkben előírt eljárásokat kell alkalmazni. Ilyen esetekben, a határozatról szóló értesítés határideje az e cikk (3) bekezdésében említett kérelem benyújtásának időpontjától számított nyolcvan (80) nap.

117. CIKK

Ideiglenes jogorvoslatok a teljesítés elmulasztása esetén

1. Amennyiben a bepanaszolt Fél elmulasztja közölni a választottbírói testület határozatának teljesítése érdekében hozott intézkedéseket az észszerű határidő lejárta előtt, illetve ha a választottbírói testület úgy határoz, hogy a 116. cikk (1) bekezdése alapján közölt intézkedés nem egyeztethető össze a bepanaszolt Félre e megállapodás rendelkezései alapján háruló kötelezettségekkel, akkor a panaszos Fél – a bepanaszolt Felet értesítve – jogosult megfelelő intézkedéseket elfogadni.
2. A szóban forgó intézkedések elfogadásakor a panaszos Fél olyan intézkedések kiválasztására törekszik, amelyek a legkevésbé befolyásolják e megállapodás célkitűzéseinek megvalósítását, valamint figyelembe veszi az intézkedéseknek a bepanaszolt Fél gazdaságára gyakorolt hatását. Ezen túlmenően ha az EU jogot szerzett ilyen intézkedések elfogadására, olyan intézkedéseket választ, amelyek kifejezetten e megállapodás betartására irányulnak azon EAC-partnerállam(ok) tekintetében, amely(ek)nek az intézkedéseiről megállapították, hogy megsértik e megállapodást.

3. Az észszerű határidő lejártát követően a panaszos Fél bármikor felkérheti a bepanaszolt Felet, hogy ajánljon ideiglenes kártérítést, és a bepanaszolt Fél köteles ilyen ajánlatot tenni.

4. A kártérítés vagy a retorziós intézkedések ideiglenesek, és csak addig alkalmazandók, amíg a megállapodás rendelkezéseit bizonyítottan sértő intézkedéseket vissza nem vonják vagy nem módosítják úgy, hogy azok összeegyeztethetők legyenek az említett rendelkezésekkel, vagy amíg a Felek nem állapodnak meg a vita rendezésében.

118. CIKK

A megfelelő intézkedések elfogadása után a határozat teljesítése céljából hozott intézkedések felülvizsgálata

1. A bepanaszolt Fél értesíti a másik Felet és a vezető tisztviselők bizottságát azokról az intézkedésekről, amelyeket a választottbírói testület határozatának teljesítése érdekében hozott, valamint arra irányuló kérelemről, hogy a panaszos Fél szüntesse meg a megfelelő intézkedések alkalmazását.

2. Amennyiben a Felek az értesítés benyújtásának időpontjától számított harminc (30) napon belül nem jutnak egyezsége arról, hogy az értesítésben szereplő intézkedések összeegyeztethetők-e megállapodás rendelkezéseivel, a panaszos Fél írásban felkéri a választottbírói testületet, hogy hozzon döntést az ügyben. A panaszos Fél az ilyen kérelemről értesíti a bepanaszolt Felet és a vezető tisztviselők bizottságát. A választottbírói testület határozatáról a kérelem benyújtásának napjától számított negyvenöt (45) napon belül értesíteni kell a Feleket és a vezető tisztviselők bizottságát.

3. Amennyiben a választottbírói testület úgy dönt, hogy a teljesítés céljából hozott intézkedés nem összeegyeztethető e megállapodás rendelkezéseivel, a választottbírói testület eldönti, hogy a panaszos Fél fenntarthatja-e a megfelelő intézkedések alkalmazását. Amennyiben a választottbírói testület úgy határoz, hogy a teljesítés céljából hozott intézkedés összeegyeztethető e megállapodás rendelkezéseivel, a döntését követően azonnal meg kell szüntetni a megfelelő intézkedések alkalmazását.

4. Amennyiben az eredeti választottbírói testület vagy annak néhány tagja nem tud újra ülésezni, a 113. cikkben meghatározott eljárásokat kell alkalmazni. A határozatról szóló értesítést legkésőbb az e cikk (2) bekezdésében említett kérelem benyújtásának időpontjától számított hatvan (60) napon belül meg kell küldeni.

III. CÍM

KÖZÖS RENDELKEZÉSEK

119. CIKK

Kölcsönösen elfogadott megoldás

A Felek bármikor kölcsönösen elfogadott megoldást találhatnak az e rész szerinti vitában, és az ilyen megoldásról értesítik a vezető tisztviselők bizottságát. Amennyiben a megoldás bármely Fél vonatkozó belső eljárásai szerint jóváhagyást igényel, az értesítésnek említenie kell e követelményt, és az eljárást fel kell függeszteni. Amennyiben nincs szükség jóváhagyásra, illetve ha megküldik a bármely belső eljárás lezárultáról szóló értesítést, a választottbírói eljárást le kell zárni.

120. CIKK

Eljárási szabályok

A vitarendezési eljárásokra a GPM Tanács által az e megállapodás hatálybalépésének napját követő hat (6) hónapon belül elfogadandó eljárási szabályzat alkalmazandó.

121. CIKK

Információszolgáltatás és technikai tanácsadás

A választottbírói testület bármely Fél kérelmére vagy saját kezdeményezésére bármilyen, általa megfelelőnek tartott forrásból – köztük a vitában érintett Felektől – információkat szerezhet a választottbírói eljárásra vonatkozóan. A választottbírói testület jogosult megfelelő szakértői véleményt is kérni, amennyiben azt helyénvalónak tartja. A Felek érdekelt természetes és jogi személyei jogosultak önzetlen tanácsadói (*amicus curiae*) leveleket küldeni a választottbírói testületnek a 120. cikk alapján elfogadott eljárási szabályzatnak megfelelően. Az ily módon beszerzett információkat mindkét Féllel tudatni kell, akik észrevételeket nyújthatnak be erre vonatkozóan.

122. CIKK

A beadványok nyelve

1. A Felek írásbeli vagy szóbeli beadványai a Felek valamelyik hivatalos nyelvén nyújthatók be.
2. A Felek törekednek arra, hogy közös munkanyelvben állapodjanak meg az ebben a részben meghatározott konkrét eljárások tekintetében. Amennyiben a Feleknek nem sikerül közös munkanyelvben megállapodniuk, mindkét Fél gondoskodik írásbeli beadványainak lefordításáról és a meghallgatásokon a tolmácsolásról a bepanaszolt Fél által választott nyelvre, és viseli ennek költségeit, kivéve ha az adott nyelv egyben az említett Fél hivatalos nyelve is¹.

123. CIKK

Értelmezési szabályok

1. A választottbírói testület a nemzetközi közjog bevett értelmezési szabályaival összhangban értelmezi e megállapodás rendelkezéseit, ideértve a szerződések jogáról szóló, 1969-ben Bécsben aláírt bécsi egyezményben meghatározott szabályokat is.
2. A választottbírói testület értelmezései és határozatai nem egészíthetik ki, illetve nem korlátozhatják az e megállapodásban előírt jogokat és kötelezettségeket.

¹ E cikk alkalmazásában a hivatalos nyelvek a 146. cikkben felsorolt nyelvek.

124. CIKK

A választottbírói testület döntéshozatali eljárása

1. A választottbírói testület minden erőfeszítést megtesz annak érdekében, hogy konszenzussal hozzon határozatot. Amennyiben egy határozatot nem lehet konszenzussal elfogadni, az ügyet többségi szavazással kell eldönteni.
2. A választottbírói testület minden határozata tartalmazza a ténymegállapításokat, e megállapodás vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazhatóságát és a döntés hátterében lévő megállapítások, ajánlások vagy következtetések indokolását. A vezető tisztviselők bizottsága nyilvánossá teszi a választottbírói testület határozatait.
3. A választottbírói testület határozata végleges és kötelező erejű a Felekre nézve.

125. CIKK

A választottbírók névjegyzéke

1. A vezető tisztviselők bizottsága legkésőbb e megállapodás hatálybalépésének napjától számított hat (6) hónappal egy legalább tizenöt (15) nevet tartalmazó névjegyzéket állít össze olyan személyekről, akik hajlandók és alkalmasak arra, hogy választottbíróként tevékenykedjenek. E névjegyzék három aljegyzékből áll: egy-egy a Felek tekintetében az általuk választottbírónak jelölt személyekről; és egy aljegyzék azon személyekről, akik egyik Félnek sem állampolgárai, és akik betölthetik a választottbírói testület elnöki tisztjét. Minden egyes aljegyzéken legalább öt (5) személy szerepel. A vezető tisztviselők bizottsága biztosítja, hogy a jegyzéken mindig legalább ennyi név szerepeljen, a 120. cikk alapján elfogadott eljárási szabályzatnak megfelelően.

2. Amennyiben a 113. cikk (2) bekezdése szerinti értesítés közzétételéig nem állítják össze az aljegyzékek valamelyikét, vagy az nem tartalmaz elég nevet, a választottbírókat az egyik vagy mindkét Fél által a megfelelő aljegyzékbe formálisan javasolt személyek közül sorshúzással választják ki. Amennyiben csak az egyik Fél javasolt neveket, a három választottbíró sorshúzással választják ki e nevek közül.

3. Amennyiben nem állítanak össze az (1) bekezdés szerinti választottbírói névjegyzéket vagy nem javasolnak elég nevet a választottbírói tisztségre a (2) bekezdés szerint, a választottbírói eljárást kezdeményező Fél felkéri az Állandó Választottbírói Testület főtitkárát, hogy járjon el kinevezésre jogosult hatóságként.

4. A választottbírók szakmai ismeretekkel és tapasztalattal rendelkezniük a jog és a nemzetközi kereskedelem terén. A választottbírók függetlenek, egyéni minőségükben járnak el, és nem fogadnak el utasításokat semmilyen szervezettől vagy kormánytól, illetve nem állnak kapcsolatban egyik Fél kormányával sem, és megfelelnek a 120. cikk alapján létrehozott eljárási szabályzat mellékletét képező magatartási kódexnek.

126. CIKK

Kapcsolatok a WTO Vitarendezési Testületével

1. Az e megállapodás szerint létrehozott választottbírói testület nem dönt az egyes Feleknek a WTO-megállapodások szerinti jogaival vagy kötelezettségeivel kapcsolatban felmerülő vitákban.

2. E megállapodás vitarendezéséről szóló rendelkezéseinek alkalmazása nem sérti a WTO keretében tett intézkedéseket, ideértve a vitarendezési intézkedéseket is. Ugyanakkor ha egy Fél egy bizonyos intézkedéssel kapcsolatosan e cím vagy a WTO-egyezmény szerint vitarendezési eljárást kezdeményezett, e Fél ugyanazzal az ügyel kapcsolatosan a másik fórumon nem kezdeményezhet eljárást mindaddig, amíg az első eljárás le nem zárult. A Felek továbbá nem fordulhatnak mindkét fórumon jogorvoslatért egy olyan kötelezettség megszegésével kapcsolatban, amely e megállapodás és a WTO-egyezmény szerint azonos megítélés alá esik. Ilyen esetben a vitarendezési eljárás kezdeményezését követően a Fél valamely egyéb megállapodás szerinti ugyanazon kötelezettség megszegésével kapcsolatban nem kérhet jogorvoslatot a másik fórumon, kivéve, ha a kiválasztott fórum eljárási vagy jogszolgáltatási okokból nem tud a kötelezettséggel kapcsolatos jogorvoslati kérelemről állást foglalni.

3. Valamely Fél egy bizonyos intézkedéssel kapcsolatosan vitarendezési eljárást kezdeményezhet mind e rész, mind pedig a WTO-egyezmény alapján, az alábbiak szerint:

- (a) egy vitarendezési eljárást e rész értelmében akkor kell kezdeményezettnek tekinteni, amikor az egyik Fél a 112. cikk alapján választottbírói testület létrehozását kérelmezte, és akkor kell lezártnak tekinteni, amikor a választottbírói testület közli határozatát a Felekkel, valamint a vezető tisztviselők bizottságával a 115. cikk értelmében, vagy amennyiben kölcsönösen elfogadott megoldást értek el a 119. cikk szerint;
- (b) egy vitarendezési eljárást a WTO-egyezmény értelmében akkor kell kezdeményezettnek tekinteni, amikor az egyik Fél a vitarendezési szabályokról és eljárásokról szóló egyetértési megállapodás 6. cikke szerinti testület létrehozását kérelmezte, és akkor kell lezártnak tekinteni, amikor a WTO Vitarendezési Testület elfogadja a WTO testület és adott esetben a Fellebbezési Testület jelentését a vitarendezés szabályairól és eljárásairól szóló egyetértés 16. cikke és 17. cikkének (14) bekezdése szerint.

4. E megállapodás egyetlen rendelkezése sem zárja ki, hogy az egyik Fél a kötelezettségeknek a WTO vitarendezési testülete által jóváhagyott felfüggesztését végrehajtsa. A WTO-egyezmény nem zárja ki, hogy az egyik Fél felfüggeszse az e megállapodás szerinti kötelezettségeit.

127. CIKK

Határidők

1. Az ebben a részben meghatározott valamennyi határidőt – ideértve a választottbírói testületek határozatairól szóló értesítések megküldésére biztosított határidőt is – naptári napban kell számolni, az azon intézkedés vagy tény napját követő naptól kezdve, amelyre vonatkoznak.
2. Az ebben a részben említett határidők a Felek közös megegyezése alapján meghosszabbíthatók.

VIII. RÉSZ

ÁLTALÁNOS KIVÉTELEK

128. CIKK

Záradék az általános kivételekről

Amennyiben az ilyen intézkedések megfelelnek annak a követelménynek, hogy alkalmazásuk nem jelenti önkényes és megalapozatlan hátrányos megkülönböztetés eszközt azon Felek között, ahol hasonló feltételek állnak fenn, illetve a nemzetközi kereskedelem burkolt korlátozását, a megállapodásban semmi sem értelmezhető úgy, hogy az megakadályozza az EU-t vagy az EAC-partnerállam(ok)at olyan intézkedések elfogadásában vagy végrehajtásában, amelyek:

- (a) a közbiztonság vagy a közérköcs védelme vagy a közrend fenntartása érdekében szükségesek;
- (b) az emberi, állati, növényi élet vagy egészség megóvásához szükségesek;
- (c) az arany vagy ezüst importjához vagy exportjához kapcsolódnak;
- (d) az e megállapodás rendelkezéseivel nem összeegyeztethetetlen jogszabályoknak vagy szabályozásnak való megfeleléshez szükségesek, ideértve a vámhatósági érvényesítéshez, a GATT II. cikkének (4) bekezdése és XVII. cikke szerint működtetett monopóliumok érvényesítéséhez, a szabadalmak, védjegyek és szerzői jogok védelméhez, valamint a megtévesztő gyakorlat megelőzéséhez kapcsolódó intézkedéseket;

- (e) a börtönmunka termékeivel kapcsolatosak;
- (f) a művészeti, történelmi vagy régészeti értéket képviselő nemzeti kincsek védelmét szolgálják;
- (g) a kimeríthető természeti erőforrások megőrzésével kapcsolatosak, amennyiben ezeket az intézkedéseket a belföldi termelés vagy fogyasztás korlátozásával összefüggésben vezetik be;
- (h) olyan nemzetközi áruegyezmény alapján fennálló kötelezettség következtében hozott intézkedések, amely megfelel a GATT szerződő felei elé terjesztett és azok által el nem utasított kritériumoknak, illetve a GATT szerződő felei elé terjesztett és azok által el nem utasított nemzetközi áruegyezmény alapján fennálló kötelezettség következtében hozott intézkedések¹;
- (i) olyan belföldi anyagok exportjára vonatkozó korlátozásokat tartalmaznak, amelyek ezen anyagok belföldi feldolgozóipar által igényelt alapvető mennyiségeinek biztosításához szükségesek azokban az időszakokban, amikor az érintett anyagok belföldi árát kormányzati stabilizációs terv részeként a világpiaci ár alatt tartják; mindazonáltal az ilyen intézkedések nem járhatnak az adott hazai iparág exportjának vagy az annak biztosított védelem szintjének növekedésével, és nem térhetnek el e megállapodás megkülönböztetésmentességgel kapcsolatos rendelkezéseitől;
- (j) alapvetőek az általánosan vagy helyileg hiánycikknek számító termékek beszerzéséhez vagy terjesztéséhez, feltéve, hogy az intézkedések összhangban állnak azzal az elvvel, miszerint az EU és az EAC-partnerállam(ok) méltányos részre jogosult(ak) az ilyen termékek nemzetközi kínálatából, és a megállapodás más rendelkezéseivel ellentmondásban álló ilyen intézkedéseket azonnal meg kell szüntetni, amint az elrendelésüket eredményező feltételek már nem állnak fenn.

¹ Az ebben a pontban szereplő kivétel kiterjed minden olyan árumegeállapodásra, amely megfelel a GATT Gazdasági és Szociális Tanács 1947. március 28-án hozott 30 (IV) határozatában jóváhagyott elveknek.

129. CIKK

Biztonsággal kapcsolatos kivételek

1. E megállapodás egyetlen rendelkezése sem értelmezendő úgy, hogy:
 - (a) megkövetelné az EU-tól vagy az EAC-partnerállam(ok)tól olyan információk szolgáltatását, amelyek közzétételét az alapvető biztonsági érdekeivel ellentétesnek ítéli(k); vagy
 - (b) az EU vagy az EAC-partnerállam(ok) számára megtiltaná az olyan fellépést, amelyet az alapvető biztonsági érdekei(k) védelméhez szükségesnek ítél(nek) a következők vonatkozásában:
 - (i) hasadó anyagok, illetve azon anyagok, amelyekből a hasadó anyagokat nyerik;
 - (ii) a fegyverek, lőszeres és hadifelszerelések kereskedelme, valamint más, közvetlenül vagy közvetve katonai létesítmények ellátását szolgáló áruk és anyagok ilyen jellegű kereskedelme;
 - (iii) nemzetbiztonsági vagy nemzetvédelmi szempontból nélkülözhetetlen közbeszerzések;
 - (iv) háború idején vagy más, a nemzetközi kapcsolatokban fellépő szükséghelyzetben végrehajtott fellépések; vagy

- (c) gátolná az EU-t vagy az EAC-partnerállam(ok)at abban, hogy az Egyesült Nemzetek 1945. június 26-án San Franciscóban aláírt Alapokmányában megfogalmazott kötelezettségek nyomán lépéseket tegyen(ek) a nemzetközi béke és biztonság fenntartására.
2. A vezető tisztviselők bizottságát a lehető legteljesebb mértékben tájékoztatják az (1) bekezdés (b) és (c) pontja értelmében hozott intézkedésekről és azok megszűnéséről.

130. CIKK

Adózás

1. E megállapodásban vagy az e megállapodás alapján elfogadott bármely szabályozásban semmi sem értelmezhető úgy, hogy az megakadályozná valamelyik Felet abban, hogy a fiskális jogszabályai megfelelő rendelkezéseinek alkalmazása során megkülönböztesse a különösen a lakóhelyük vagy a tőkebefektetésük helye szerint eltérő helyzetben lévő adófizetőket.
2. E megállapodásban vagy az e megállapodás alapján elfogadott bármely szabályozásban semmi sem értelmezhető úgy, hogy az megakadályozná az adóelkerülés és az adócsalás megelőzésére szolgáló intézkedések elfogadását vagy végrehajtását a kettős adóztatás elkerüléséről szóló megállapodások adózási rendelkezései vagy más adózási szabályozások, illetve hazai fiskális jogszabályok alapján.
3. E megállapodás egyetlen rendelkezése sem érinti a Felek bármely adóügyi egyezményben előírt jogait és kötelezettségeit. Amennyiben e megállapodás és bármely vonatkozó egyezmény között összeegyeztethetlenség áll fenn, az összeegyeztethetlenség erejéig az egyezmény élvez elsőbbséget.

IX. RÉSZ

ÁLTALÁNOS ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

131. CIKK

Fizetési mérleggel kapcsolatos nehézségek

1. Amennyiben valamelyik Fél a fizetési mérleggel vagy a külső finanszírozással kapcsolatos súlyos nehézséggel küzd, illetve ennek veszélye fenyegeti, korlátozó intézkedéseket fogadhat el és tarthat fenn az árukereskedelemmel kapcsolatban.
2. A Felek törekednek arra, hogy elkerüljék az (1) bekezdésben említett korlátozó intézkedések alkalmazását.
3. Az e cikk szerint elfogadott vagy fenntartott korlátozó intézkedésnek megkülönböztetésmentesnek és korlátozott időtartamúnak kell lennie, továbbá nem haladhatja meg azt a mértéket, ami a fizetési mérleg és a külső finanszírozás helyzetének helyreállításához szükséges. A korlátozó intézkedésnek összhangban kell állnia a WTO-megállapodásokban megállapított feltételekkel, és adott esetben összeegyeztethetőnek kell lennie a Nemzetközi Valutaalap alapokmányával.
4. Az a Fél, amely korlátozó intézkedéseket tart fenn vagy fogadott el, haladéktalanul értesíti azokról és azok változásairól a másik Felet és a GPM Tanácsot, és a lehető leghamarabb időbeli ütemezést nyújt be azok eltörlésére.

5. Haladéktalanul konzultációra kerül sor a GPM Tanácsban, melynek során értékelik az érintett Fél fizetési mérlegének helyzetét és az e cikk alapján elfogadott vagy fenntartott korlátozó intézkedéseket, figyelembe véve többek között az alábbi tényezőket:

- (a) a fizetési mérleggel kapcsolatos és külső pénzügyi nehézségek jellege és mértéke;
- (b) a külső gazdasági és kereskedelmi környezet;
- (c) a rendelkezésre álló alternatív korrekciós intézkedések.

6. A konzultáció során foglalkoznak azzal, hogy a korlátozó intézkedések összeegyeztethetők-e a (3) és (4) bekezdéssel. Az árfolyamra, monetáris tartalékokra és a fizetési mérlegre vonatkozóan az IMF által rendelkezésre bocsátott valamennyi statisztikai és egyéb ténymegállapítást el kell fogadni, és a következtetések alapjául az IMF által az intézkedést elfogadó vagy fenntartó érintett Fél fizetési mérlegéről és külső finanszírozási helyzetéről készített felméréseket kell használni.

132. CIKK

A Felek meghatározása és a kötelezettségek teljesítése

1. E megállapodás szerződő felei a Kenyai Köztársaság és a Kelet-afrikai Közösség létrehozásáról szóló szerződés azon további szerződő felei, amelyek e megállapodás 144. cikkének megfelelően csatlakoznak e megállapodáshoz, a továbbiakban: EAC-partnerállam(ok), egyrészt, valamint az Európai Unió (a továbbiakban: EU), másrésztől.

2. E megállapodás alkalmazásában a „Fél” fogalom meghatározás az esettől függően az EAC-partnerállam(ok)ra vagy az EU-ra vonatkozik. A „Felek” fogalom meghatározás az EAC-partnerállamokra és az EU-ra vonatkozik.
3. Az EAC-partnerállam(ok) megbízhatja (megbízhadják) egyik képviselőjét (képviselőjüket), hogy a nevében (nevükben) eljárjon az e megállapodás hatálya alá tartozó minden ügyben.
4. A Felek minden olyan általános vagy egyedi intézkedést meghoznak, amely az e megállapodásban foglalt kötelezettségek teljesítéséhez szükséges, valamint gondoskodnak arról, hogy azok megfeleljenek az e megállapodásban megállapított célkitűzéseknek.

133. CIKK

Kapcsolattartó pontok

1. A megállapodás hatékony végrehajtásával kapcsolatos kommunikáció megkönnyítésére a Felek mindegyike kijelöl e megállapodás hatálybalépésének napján egy, az információcseréért felelős kapcsolattartó pontot. Az információcseréért felelős kapcsolattartó pontok kijelölése nem sérti az illetékes hatóságoknak a megállapodás egyes rendelkezései alapján történő konkrét kinevezését.
2. Az információcseréért felelős kapcsolattartó pont kérésére mindkét Fél megjelöli a megállapodás végrehajtásával kapcsolatos bármely ügyben illetékes hivatalt vagy tisztviselőt, és biztosítja a szükséges támogatást a megkereső Féllel való kommunikáció megkönnyítéséhez.

3. A másik Fél kérésére bármely Fél – a jogszerűen lehetséges mértékig – tájékoztatást ad, és haladéktalanul válaszol a másik Fél által hozzá intézett, a Felek közötti kereskedelmet esetlegesen befolyásoló, meglévő vagy javasolt intézkedésekre vonatkozó kérdésekre.

134. CIKK

Átláthatóság és az információk bizalmas kezelése

1. Mindegyik Fél biztosítja, hogy jogszabályait, rendeleteiket, eljárásaikat és általános érvényű közigazgatási határozataikat, valamint a megállapodás hatálya alá tartozó kereskedelmi ügyekkel kapcsolatos bármely nemzetközi kötelezettségvállalásukat haladéktalanul közzéteszik vagy nyilvánosságra hozzák, és ezekre felhívják a másik Fél figyelmét.
2. A megállapodás átláthatóságra vonatkozó különös rendelkezéseinek sérelme nélkül az e cikkben említett információszolgáltatás akkor tekinthető teljesítettnek, ha az információkat megfelelő értesítés útján az EAC-partnerállam(ok) kormánya(i) és az Európai Bizottság vagy a WTO rendelkezésére bocsátották, illetve amikor azokat elérhetővé tették a Felek hivatalos weboldalán, amelyek nyilvánosak és díjmentesen hozzáférhetőek.
3. Ebben a megállapodásban semmi sem követeli meg egyik Féltől sem, hogy olyan bizalmas információt adjon meg, amelynek közzététele akadályozná a bűnüldözést vagy más módon ellentétes a közérdekkel, illetve sértené egyes állami vagy magánvállalkozások jogos üzleti érdekeit, kivéve addig a mértékig, ameddig az információ közzététele a VII. rész szerinti vitarendezési eljárások összefüggésében szükséges. Amennyiben a 113. cikk szerint létrehozott testület úgy ítéli meg, hogy az ilyen közzététel szükséges, a testület biztosítja a bizalmas jelleg teljes körű védelmét.

135. CIKK

Az Európai Unió legkülső régiói

1. Figyelembe véve az EU bizonyos legkülső régiói és az EAC-partnerállam(ok) közötti földrajzi közelséget, továbbá az említett régiók és az EAC-partnerállam(ok) közötti gazdasági és társadalmi kapcsolatok megerősítése érdekében a Felek törekednek arra, hogy a megállapodás hatálya alá tartozó összes területen könnyítsék az együttműködést az EU és az EAC-partnerállam(ok) között.
2. Lehetőség szerint törekedni kell az (1) bekezdésben kifejtett célkitűzések megvalósítására az EAC-partnerállam(ok)nak és az EU említett legkülső régióinak az EU egyedi programjaiban való közös részvételének erősítése révén is a megállapodás hatálya alá tartozó területeken.
3. Az EU törekszik arra, hogy biztosítsa az EU kohéziós és fejlesztési politikáinak különböző pénzügyi eszközei közötti koordinációt annak érdekében, hogy erősítse az együttműködést az EAC-partnerállam(ok) és az EU említett legkülső régiói között az e megállapodás hatálya alá tartozó területeken.
4. A megállapodás egyik rendelkezése sem tiltja, hogy az EU alkalmazza azokat a meglévő intézkedéseket, amelyek az Európai Unió működéséről szóló szerződés 349. cikke értelmében a legkülső régiók strukturális társadalmi és gazdasági helyzetének kezelésére irányulnak.

136. CIKK

Egyéb megállapodásokhoz fűződő viszony

1. A Cotonoui Megállapodás 3. részének II. címében foglalt, a fejlesztési együttműködésről szóló rendelkezések vagy az annak helyébe lépő megállapodás vonatkozó rendelkezéseinek kivételével, az e megállapodás rendelkezései és a Cotonoui Megállapodás 3. része II. címének rendelkezései vagy az annak helyébe lépő megállapodás vonatkozó rendelkezései közötti ellentmondás esetén e megállapodás rendelkezései az irányadók.
2. Az e megállapodás V. részének rendelkezései és a Cotonoui Megállapodás vagy az annak helyébe lépő megállapodás rendelkezései közötti ellentmondás esetén a Cotonoui Megállapodás rendelkezései vagy az annak helyébe lépő megállapodás vonatkozó rendelkezései az irányadók.
3. Ebben a megállapodásban semmi sem értelmezhető úgy, hogy az megakadályozza valamelyik Felet abban, hogy a Cotonoui Megállapodás vagy az annak helyébe lépő megállapodás vonatkozó rendelkezései értelmében megfelelő intézkedéseket hozzon.

137. CIKK

Kapcsolatok a WTO-megállapodásokkal

A Felek megállapodnak abban, hogy e megállapodásban semmi sem kötelezi őket arra, hogy a WTO-megállapodások keretében vállalt kötelezettségeikkel nem összeegyeztethető módon járjanak el.

138. CIKK

Értesítések

Az e megállapodás szerinti értesítéseket írásban megküldik az EAC-partnerállam(ok) kormányának (kormányainak) vagy adott esetben az Európai Bizottságnak.

139. CIKK

Hatálybalépés

1. A megállapodást az egyes Felek alkalmazandó alkotmányos vagy belső szabályaival és eljárásaival összhangban írják alá, erősítik meg vagy hagyják jóvá.
2. A megállapodás az azt a követő második hónap első napján lép hatályba, amikor a Felek értesítették egymást az (1) bekezdésben említett belső jogi eljárások befejezéséről.
3. Az e megállapodás hatálybalépéséről szóló értesítéseket az EAC-partnerállam(ok) esetében a megállapodás EAC-partnerállam(ok)on belüli letéteményeseinek, az EU esetében pedig az Európai Unió Tanácsa főtitkárának kell megküldeni, akik a megállapodás közös letéteményesei. Mindegyik letéteményes értesíti a másik letéteményest, amikor a legutolsó megerősítő okiratot megkapta, jelezve az e megállapodás hatálybalépéséhez szükséges belső jogi eljárások befejezését.

140. CIKK

Felmondás

1. Mindegyik EAC-partnerállam, illetve az EU írásbeli értesítést küldhet a másik Félnek a megállapodás felmondására irányuló szándékáról.
2. A felmondás egy évvel a másik Fél részére küldött értesítést követően lép hatályba.

141. CIKK

Területi alkalmazás

Ezt a megállapodást egyrésztől azokon a területeken kell alkalmazni, amelyeken az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés alkalmazandó, az említett Szerződésekben meghatározott feltételekkel, másrésztől pedig az EAC-partnerállam(ok) területén. E megállapodásban a „terület”-re való hivatkozásokat ebben az értelemben kell érteni.

142. CIKK

Felülvizsgálati záradék

1. E megállapodást a hatálybalépésétől számított minden öt (5) év elteltével felülvizsgálják.
2. A megállapodás végrehajtása tekintetében bármely Fél javaslatokat tehet a kereskedelmi vonatkozású együttműködés kiigazítására, figyelembe véve a megállapodás végrehajtása során szerzett tapasztalatokat.
3. Az (1) bekezdéstől függetlenül, a Felek megállapodnak, hogy a Cotonoui Megállapodás vagy az annak helyébe lépő megállapodás lejártára tekintettel a megállapodás felülvizsgálható.

143. CIKK

Módosítási záradék

1. A Felek írásban megállapodhatnak e megállapodás módosításáról. Mérlegelés céljából bármely Fél nyújthat be a megállapodás módosítására irányuló javaslatokat a GPM Tanácshoz. A másik Fél a javaslat kézhezvételétől számított kilencven (90) napon belül észrevételeket tehet a módosításra vonatkozó javaslatokról.

2. Amennyiben a GPM Tanács elfogadja a megállapodás módosításait, ezeket a módosításokat be kell nyújtani a Feleknek – alkotmányos vagy belső jogszabályi követelményeikkel összhangban – megerősítésre, elfogadásra vagy jóváhagyásra.

3. Egy módosítás a Felek megegyezése szerinti időpontban lép hatályba, azt követően, hogy a Felek írásbeli értesítést küldenek egymásnak arról, hogy teljesítették a vonatkozó jogi követelményeket és eljárásokat.

144. CIKK

Új szerződő felek csatlakozása a Kelet-afrikai Közösség létrehozásáról szóló szerződéshez

1. E megállapodáshoz bármely olyan állam csatlakozhat, amely a Kelet-afrikai Közösség létrehozásáról szóló szerződés szerződő fele. A csatlakozási kérelmet a GPM Tanácshoz kell benyújtani.

2. A Felek megvizsgálják az (1) bekezdésben említett állam(ok) csatlakozásának e megállapodásra gyakorolt hatását. A GPM Tanács dönthet azokról az átmeneti vagy módosító intézkedésekről, amelyekre szükség lehet.

145. CIKK

Új tagok csatlakozása az Európai Unióhoz

1. Az EU értesítést küld az EAC-partnerállam(ok) számára arról, ha egy harmadik állam uniós csatlakozási kérelmet nyújt be.
2. Az Unió és az (1) bekezdésben említett harmadik ország között folyó tárgyalások során az Unió arra törekszik, hogy:
 - (a) Az EAC-partnerállam(ok) kérésére és a lehető legrészletesebb információkkal szolgáljon az e megállapodás által érintett bármely kérdést illetően; valamint
 - (b) figyelembe vegye az EAC-partnerállam(ok) által kifejezett aggályokat.
3. Az EU értesítést küld az EAC-partnerállam(ok) számára arról, ha egy harmadik állam uniós csatlakozásáról szóló szerződés hatályba lép.
4. A GPM Tanács kellő idővel a harmadik ország uniós csatlakozása előtt megvizsgálja, hogy a csatlakozás milyen hatást gyakorol e megállapodásra. A Felek a GPM Tanács határozatával e megállapodással kapcsolatban szükséges kiigazításokat vagy átmeneti intézkedéseket vezethetnek be.

146. CIKK

Hiteles szövegek

1. A megállapodás egy-egy példányban készült bolgár, horvát, cseh, dán, holland, angol, észt, finn, francia, német, görög, magyar, olasz, lett, litván, máltai, lengyel, portugál, román, szlovák, szlovén, spanyol, és svéd nyelven készült, amely szövegek mindegyike egyaránt hiteles.
2. Az ír nyelvi változatot e megállapodás aláírását követően és annak hatálybalépését megelőzően az Európai Unió és a Kenyai Köztársaság közötti diplomáciai jegyzékváltás útján hitelesítik.

147. CIKK

Mellékletek és jegyzőkönyvek

E megállapodás következő mellékletei és jegyzőkönyvei e megállapodás szerves részét képezik.

I. melléklet	Az EAC-partnerállam(ok)ból származó termékekre vonatkozó vámok
II. melléklet	Az EU-ból származó termékekre vonatkozó vámok
III(a). melléklet	GPM fejlesztési mátrix
III(b). melléklet	Fejlesztési referenciaértékek, célok és mutatók
IV. melléklet	Együttes nyilatkozat az Európai Unióval vámuniót létesített országokról
V. melléklet	Kereskedelem és fenntartható fejlődés
VI. melléklet	Az Európai Unió és a Kenyai Köztársaság együttes nyilatkozata az e megállapodás szerinti gazdasági és fejlődési együttműködésről
1. jegyzőkönyv	A vámügyekben történő kölcsönös igazgatási segítségnyújtásról
1. együttes nyilatkozat	Az Európai Unió és a Kenyai Köztársaság együttes nyilatkozata a származási szabályokról
2. együttes nyilatkozat	Az Európai Unió és a Kenyai Köztársaság együttes nyilatkozata a kereskedelemről és a fenntartható fejlődésről

[FENTIEK HITELÉÜL az alulírott, e célból kellően meghatalmazott teljhatalmú megbízottak aláírták ezt a megállapodást.

Kelt ... ban/-ben, ...-án/-én.

Az Európai Unió részéről

A Kenyai Köztársaság részéről

